

The Seventh Ray

The Supreme Sign

{1. This translation of the Seventh Ray was originally carried out by Hamid Algar, Prof. of Middle Eastern Studies in the University of California, Berkeley, USA, and was first published in 1979. It has been amended in part to fit the present work. [Tr.]}

An Important Warning And Statement Of Purpose

Not everyone will be able to understand all the matters discussed in this most significant treatise, but equally nobody will remain portionless.

If somebody enters a garden, he will find that his hands cannot reach all the fruit it contains, but the amount that falls within his grasp will be enough for him.

The garden does not exist for him alone; it exists also for those whose arms are longer than his.

There are five causes making difficult the understanding of this book.

The First: I have written down my own observations, according to my own understanding, and for myself. I have not written according to the understanding and conceptions of others, as is the case with other books.

The Second: Since the true affirmation of Divine unity is set forth in this book, in the most comprehensive form, by virtue of a manifestation of the Supreme Name,

the subjects discussed are extremely broad, extremely profound and sometimes extremely long. Not everyone can comprehend these matters all at once.

#2

The Third: Since each matter constitutes a great and extensive truth, a single sentence will sometimes stretch out over a whole page or more, in order not to fracture the truth in question. A single proof requires copious preliminaries.

The Fourth: Since most of the matters contained in the book have numerous proofs and evidences,

the discussion sometimes becomes prolix through the inclusion of ten or twenty proofs by way of demonstration. Limited intelligences cannot understand this.

The Fifth: It is true that the lights of this treatise came to me from the effulgence of Ramadan. Nonetheless, I was distraught in a number of respects, and I wrote the book hastily at a time my body was wracked by several illnesses, without revising the first draft.

Yedinci Şua

Âyet-ül Kübra

Mühim bir ihtar ve bir ifade-i meram

Bu ehemmiyetli risalenin, herkes herbir mes'elesini anlamaz. Fakat hissesiz de kalmaz.

Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez. Fakat, eline girdiği miktar yeter.

O bahçe yalnız onun için değil, belki elleri uzun olanların hisseleri de var.

Bu risalenin fehmini işkal eden beş sebep var:

Birincisi: Ben kendi müşahedatımı kendi fehmime göre ve kendim için yazdım. Sair kitablar gibi başkalarının fehmine ve telakkisine göre yazmadım.

İkincisi: İsm-i A'zam cilvesiyle tevhid-i hakikî a'zamî bir surette yazıldığından,

mes'eleleri hem gayet geniş, hem gayet derin ve bazan çok uzun olduğundan, herkes birden ihata edemez.

Üçüncüsü: Herbir mes'ele büyük ve uzun bir hakikat olması sebebiyle, hakikatı parçalamamak için bazan bir sahife veya bir yaprak birtek cümle olur. Birtek delil hükmünde çok mukaddemat bulunur.

Dördüncüsü: Ekser mes'elelerinin her birisinin pek çok delilleri ve hüccetleri bulunduğundan;

bazan on, bazan yirmi delili birtek bürhan yapmak cihetiyle mes'ele uzunlaşır; kısa fehimler kavramaz.

Beşincisi: Ben Ramazanın feyziyle bu risalenin nurlarına mazhar olmağımıyla beraber, birkaç cihette halim perişan ve birkaç hastalıkla vücudum sarsıldığı bir zamanda acele yazılıp, birinci müsvedde ile iktifa edildi.

I felt, moreover, that I was not writing with my own will and **volition**, and it seemed inappropriate to **rearrange** or correct what I had written, according to my own thoughts. This, too, resulted in rendering the book difficult of **comprehension**.

In addition, a number of sections in Arabic crept in, and the First Station, written entirely in Arabic, was removed and made into a **separate** work.

Despite the defects and difficulties arising from these five causes, this treatise has such an importance that Imam 'Ali (May God be pleased with him) miraculously foresaw its composition and gave it the names "**Supreme Sign**" and "**Staff of Moses**."

He looked upon this part of the Risale-i Nur with special favour, and directed man's gaze toward it. (2) The Supreme Sign is a true **exposition** of the Supreme Verse, (3) and it constitutes at the same time the Seventh Ray, designated by the Imam as the Staff of Moses.

*2. The events that took place in Denizli fully confirmed the prediction of Imam 'Ali concerning the Supreme Sign. For the secret printing of this book was the cause of our imprisonment, and the **triumph** of its sacred and most powerful truth was the main cause of our **acquittal** and deliverance. Thus did Imam 'Ali make manifest his miraculous prediction, and prove the acceptance of the prayer he had uttered on our behalf: "By means of the **Supreme Sign**, secure me against sudden death!"*

3. See page 130, footnote 7.

This treatise consists of an **Introduction** and two Stations. The Introduction sets forth four important matters; **the First Station** contains the Arabic portion of the exposition of the Supreme Verse; and **the Second Station** consists of the translation of that exposition together with the accompanying proofs.

Too much has been explained in the following Introduction, but it was not my intention to lengthen it thus. The fact that it was written at this length indicates the existence of a need. Indeed, some people may regard it as too short, despite its length.

Said Nursi

#3

Introduction

I created not jinn and mankind except that they might worship me. (4)

4. Qur'an, 51:56.

According to the meaning of this mighty verse, the purpose for the sending of man to this world and the wisdom implicit in it,

Hem yazdığım vakit, irade ve **ihhtiyarım** ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle **tanzim** veya ıslah etmeği muvafık görmediğim için bir parça **fehmi** işkal edecek bir vaziyet aldı.

Hem Arabî fıkralar içine çok girdi. Hattâ Birinci Makam baştan başa Arabî olduğundan içinden çıkarıldı, **müstakil** yazıldı.

Medar-ı kusur ve işkal olan bu beş sebeble beraber, bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki; İmam-ı Ali (R.A.) keramat-ı gaybiyesinde bu risaleye, "**Âyet-i Kübra**" ve "**Asâ-yı Musa**" namlarını vermiş.

Risale-i Nur'un risaleleri içinde buna hususî bakıp, nazar-ı dikkati celbetmiş {1} "El-Âyet-ül Kübra"nın bir hakikî **tefsiri** olan bu Âyet-ül Kübra Risalesi, Hazret-i İmam'ın (R.A.) tabirince, "Asâ-yı Musa" namında "Yedinci Şua" kitabıdır.

*{1}: Evet İmam-ı Ali'nin (R.A) Âyet-ül Kübra hakkında verdiği haberi, tam tamına Denizli hâdisesi tasdik etti. Çünkü bu risalenin gizli tab'ı hapsimize bir vesile oldu ve onun kudsî ve çok kuvvetli hakikatının **galebesi**, beraet ve necatımıza ehemmiyeti bir sebep oldu. Ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) keramet-i gaybiyesini körlere de gösterdi ve **hakkımızdaki وَ بِالْآيَةِ الْكُبْرَى أَمِّي مِنَ الْفَجْتِ** duasının kabulünü isbat etti.*

Bu "Yedinci Şua" bir **mukaddime** ve iki makamdır. Mukaddimesi dört mes'ele-i mühimmeyi; **Birinci Makamı**, Âyet-i Kübra'nın tefsirinden Arabî kısmını; **İkinci Makamı**, onun bürhanlarını ve tercümesini ve mealini beyan ederler.

Bu gelen mukaddime lüzumundan fazla izah edilmekle beraber, bir derece uzun olması ihtiyarsız olmuştur. Demek ihtiyaç var ki, öyle yazdırıldı. Belki de bir kısım insanlar bu uzunluğunu kısa görürler.

Said Nursî

Mukaddime

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

Bu âyet-i uzmanın sırrıyla, insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi;

consists of recognizing the Creator of all beings and believing in Him and worshipping Him.

The primordial duty of man and the obligation incumbent upon him are to know God and believe in Him, to assent to His Being and unity in submission and perfect certainty.

For man, who by nature desires permanent life and immortal existence, whose unlimited hopes are matched by boundless afflictions,

any object or accomplishment other than belief in God, knowledge of God and the means for attaining these, which are the fundament and key of eternal life—

any such object or accomplishment must be regarded as lowly for man, or even worthless in many cases.

Since this truth has been proven with firm evidence in the Risale-i Nur, we refer exposition of it to that,

setting forth here, within the framework of four questions, only two abysses that shake certainty of faith in this age and induce hesitation.

The means for salvation from the first abyss are these two Matters:

The First Matter: As proven in detail in the Thirteenth Flash of the Thirty-First Letter, in general questions denial has no value in the face of proof and is extremely weak.

For example, with respect to the sighting of the crescent moon at the beginning of Ramadan the Noble, if two common men prove the crescent to have emerged by their witnessing it,

and thousands of nobles and scholars deny it, saying: "We have not seen it," their negation is valueless and without power to convince.

When it is a question of proof each person strengthens and supports the other, and consensus results.

But when it is a question of negation, there is no difference between one man and a thousand. Each person remains alone and isolated.

For the one who affirms looks beyond himself and judges the matter as it is.

Thus in the example we have given, if one says "The moon is in the sky," and his friend then points his finger at the moon, the two of them unite and are strengthened.

#4

The one who engages in negation and denial, however, does not regard the matter as it is, and is even unable to do so.

For it is a well-known principle that "a non-particularized denial, not directed to a particular locus, cannot be proven."

Hâlık-ı Kâinat'ı tanımak ve ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fitratı ve farîza-i zimmeti, marifetullah ve iman-ı billah'tır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.

Evet fitraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemeleri bulunan bîçare insana,

elbette o hayat-ı ebediyenin üss-ül esası ve anahtarı olan iman-ı billah ve marifetullah ve vesilelerinden başka olan şeyler ve kemalâtlar,

o insana nisbeten aşağıdır. Belki, çoğunun kıymetleri yoktur.

Risale-i Nur'da bu hakikat kuvvetli bürhanlarla isbat edildiğinden, bu hakikatı Risale-i Nur'a havale ederek,

yalnız o yakîn-i imanîyi bu asırda sarsan ve tereddüd veren iki vartayı dört mes'ele içinde beyan ederiz.

Birinci vartadan çare-i necat: İki mes'eledir.

Birinci Mes'ele: Otuzbirinci Mektub'un Onüçüncü Lem'asında tafsilen isbat edildiği gibi, umumî mes'elelerde isbata karşı nefyin kıymeti yoktur ve kuvveti pek azdır.

Meselâ: Ramazan-ı Şerif'in başında hilâli görmek hususunda, iki âmi şahid hilâli isbat etseler

ve binlerle eşraf ve âlimler "görmedik" deyip nefyetseler, onların nefyeleri kıymetsiz ve kuvvetsizdir.

Çünkü isbatta birbirine kuvvet verir, birbirine tesanüd ve icma' var.

Nefiyde ise bir olsa bin olsa farkları yoktur; herkes kendi başına kalır, infiradî olur.

Çünkü isbat eden harice bakar ve nefs-ül emre göre hükmeder.

Meselâ: Misalimizde olduğu gibi, biri dese: "Gökte ay vardır." Diğer arkadaşı parmağını oraya basar, ikisi birleşip kuvvetleşirler.

Nefy ve inkârda ise, nefs-ül emre bakmaz ve bakamaz.

Çünkü, "hususî olmayan ve has bir yere bakmayan bir nefy isbat edilmez" meşhur bir düsturdur.

For example, if I affirm the existence of a thing in the world, and you deny it, I can easily establish its existence with a single indication.

But for you to justify your negation, that is to establish the non-existence of the thing — it is necessary to hunt exhaustively through the whole world, and even to examine every aspect of past ages. Only then can you say, "It does not exist, and never has existed."

Since those who negate and deny do not regard the matter as it is

but judge rather in the light of their own souls, and their own intelligence and vision, they can in no way strengthen and support each other.

For the veils and causes that prevent them from seeing and knowing are various.

Anyone can say, "I do not see it; therefore, in my opinion and belief, it does not exist." But none can say, "It does not exist in actuality."

If someone says this — particularly in questions of belief, which look to all the universe— it is a lie as vast as the world itself, and he who utters it will be incapable both of speaking the truth and of being corrected.

In Short: The result is one and single in the case of affirmation, and every instance of affirmation supports all other instances.

Negation by contrast is not one, but multiple. Multiplicity arises through each person's saying concerning himself, "In my opinion and view," or "In my belief," and leads to multiplicity of result.

Hence each separate instance cannot support all other instances.

Therefore, with respect to the truth with which we began, there is no significance in the multiplicity and apparent predominance of the unbelievers and deniers who oppose belief.

Now it is necessary to refrain from introducing any hesitation into the certainty and faith of a believer,

but in this age the negations and denials of the philosophers of Europe have induced doubt in a number of unfortunate dupes

and thus destroyed their certainty and obliterated their eternal felicity.

Death and the coming of one's appointed hour, which afflict thirty thousand men each day, are deprived of their meaning of dismissal from this world and presented as eternal annihilation.

The grave with its ever-open door, constantly threatens the denier with annihilation and poisons his life with the bitterest of sorrows. Appreciate then how great a blessing is faith, and the very essence of life.

Meselâ bir şeyi dünyada var diye ben isbat etsem, sen de "dünyada yok" desen; benim bir işaretimle kolayca isbat edilebilen o şeyin

sen nefyini yani ademini isbat etmek için, bütün dünyayı aramak ve taramak ve göstermek, belki geçmiş zamanların her tarafını dahi görmek lâzım geliyor. Sonra "yoktur, vuku bulmamıştır" diyebilirsiniz.

Madem nefy ve inkâr edenler nefs-ül emre bakmazlar;

belki kendi nefislerine ve akıllarına ve gözlerine bakıp hükmediyorlar. Elbette birbirine kuvvet veremezler ve zahîr olmazlar.

Çünkü görmeye ve bilmeye mani olan perdeler, sebebler ayrı ayrıdır.

Herkes "Ben görmüyorum, benim yanımda ve itikadımda yoktur." diyebilir. Yoksa "Vaki'de yoktur" diyemez.

Eğer dese, hususan umum kâinata bakan iman mes'elelerinde dünya kadar büyük bir yalan olur ki, doğru diyemez ve doğrultulmaz.

Elhasıl: İsbatta netice birdir, vâhiddir, tesanüd olur.

Nefiyde ise, bir değildir, müteaddiddir. Ya "yanımda ve nazarımda" veya "itikadımda" gibi kayıdların herkese göre taaddüdü ile neticeler dahi taaddüd eder,

daha tesanüd olmaz.

İşte bu hakikat noktasında imana karşı gelen kâfirlerin ve münkirlerin kesretinin ve zahiren çokluğunun kıymeti yoktur.

Ve mü'minin yakînine ve imanına hiç tereddüd vermemek lâzım iken;

bu asırda Avrupa feylesoflarının nefy ve inkârları, bir kısım bedbaht meftunlarına tereddüd verip

yakînlerini izale ve saadet-i ebediyelerini mahvetmiş.

Ve insandan her günde otuz bin adama isabet eden ölümü, mevt ve eceli bir terhis manasından çıkarıp i'dam-ı ebedî suretine çevirmiş.

Kapısı kapanmayan kabir, daima i'damını o münkire ihtar etmekle, lezzetli hayatını elîm elemelerle zehirliyor. İşte, iman ne kadar büyük bir nimet ve hayatın hayatı olduğunu anla!..

The Second Matter: With respect to a **problem subject to discussion** in science or art, those who stand outside that science or art

cannot speak authoritatively, however great, learned and accomplished they may be, nor can their judgements be accepted as decisive. They cannot form part of **the learned consensus of the science**.

For example, the judgement of a great engineer on the diagnosis and cure of a disease does not have the same value as that of the lowliest **physician**.

In particular, *the words of denial of a philosopher* who is absorbed in the material sphere,

who becomes continually **more remote** from the non-material or spiritual and cruder and more insensitive to light,

whose intelligence is restricted to what his eye beholds — the words of such a one are unworthy of consideration and valueless with respect to non-material and spiritual matters.

On matters sacred and spiritual and concerning the Divine unity, there is total accord among **the hundreds of thousands of the People of Truth**, such as Shaykh Gilani (May his mystery be sanctified), **who beheld God's Sublime Throne while still on the earth**, who spent ninety years advancing in spiritual work, and **who unveiled the truths of belief in all three stations of certainty**.

This being the case what value have the words of philosophers, who through their absorption in the **most diffuse details** of the material realm and **the most minute** aspects of multiplicity are choking and dazed?

Are not their denials and **objections** drowned out like the buzzing of a mosquito by the roaring of **thunder**?

The essence of the unbelief that opposes the truths of Islam and struggles against them is denial, **ignorance**, and **negation**.

Even though it may appear to be an affirmation of some kind and a manifestation of being, it is in reality negation and non-being.

Whereas belief is knowledge and a manifestation of being; it is **affirmation** and **judgement**. Every negating aspect of belief is the gate to a positive truth or the veil covering it.

If the unbelievers **who struggle against faith** attempt, **with the utmost difficulty**, to affirm and accept their **negative beliefs in the form of acceptance and admission of non-being**,

then their unbelief may be regarded **in one respect** as a form of mistaken knowledge or erroneous judgement.

İkinci Mes'ele: Bir fennin veya bir san'atın **medar-ı münakaşa olmuş bir mes'elesinde**, o fennin ve o san'atın haricindeki adamlar

ne kadar büyük ve âlim ve san'atkâr da olsalar, sözleri onda geçmez, hükümleri hüccet olmaz; **o fennin icma-ı ülemasına dâhil sayılmazlar**.

Meselâ; büyük bir mühendisin, bir hastalığın keşfinde ve tedavisinde bir küçük **tabib** kadar hükmü geçmez.

Ve bilhassa maddiyatta çok tevaggul eden

ve gittikçe maneviyattan **tebaüd eden** ve nura karşı gabileşen ve kabalaşan

ve akli gözüne inen en büyük **bir feylesofun münkirane sözü**, maneviyatta nazara alınmaz ve kıymetsizdir.

Acaba **verde iken arş-ı a'zamı temaşa eden**, hârîka bir deha-yı kudsî sahibi olan ve doksan sene maneviyatta terakki edip çalışan ve **hakaik-i imaniyeyi ilmelyakîn, aynelyakîn hattâ hakkalyakîn suretinde keşfeden** Şeyh-i Geylanî (K.S.) gibi **yüzbinler ehl-i hakikatın ittifak ettikleri, tevhidî ve kudsî ve manevî mes'elelerde**,

maddiyatın **en dağınık** ve kesretin **en cüz'î teferruatına** dalan ve sersemleşen ve boğulan feylesofların sözleri kaç para eder

ve inkârları ve **itirazları**, **gök gürültüsüne** karşı sivrisineğin sesi gibi sönük olmaz mı?

Hakaik-i İslâmiyeye zıddiyet gösterip mübareze eden **küfrün mahiyeti** bir inkârdır, bir **cehildir**, bir **nefiydir**.

Sureten isbat ve vücudî görülse de manası ademdir.

İman ise ilimdir, vücudîdir, **isbattır**, **hükümdür**. Herbir menfî mes'elesi dahi, bir müsbet hakikatın ünvanı ve perdesidir.

Eğer imana karşı **mübareze eden** ehl-i küfür, **gayet müşkilât ile menfî itikadlarını kabul-ü adem ve tasdik-i adem suretinde** isbat ve kabul etmeğe çalışsalar;

o küfür, **bir cihette** yanlış bir ilim ve hata bir hüküm sayılabilir.

But as for **non-acceptance**, denial, and **non-admission** — something more easily done— it is **absolute ignorance** and total absence of judgement.

In Short: The convictions underlying unbelief are then of two kinds:

The First pays no regard to the truths of Islam. It is an **erroneous** admission, a **baseless** belief and a mistaken acceptance **peculiar to itself**; it is an **unjust** judgement.

This kind of unbelief is beyond the scope of our discussion. It has no concern with us, nor do we have any concern with it.

#6

The Second Kind opposes the truths of belief and **struggles against them**. It consists in turn of two varieties.

The First is **non-acceptance**. It consists simply of not consenting to affirmation. This is a species of ignorance; there is no judgement involved and it occurs easily. It too is beyond the scope of our discussion.

The Second variety is **acceptance of non-being**. It is to consent to non-being with one's heart, and a judgement is involved.

It is a **conviction** and a **taking the part of something**. It is on account of this partiality that it is obliged to affirm its negation.

The negation comprises two types:

The First Type says: "A certain thing does not exist at a **certain place** or in a **particular direction**." This kind of denial can be proved, and it lies outside of our discussion.

The Second Type consists of negating and denying those doctrinal and sacred matters, **general** and **comprehensive**, that concern this world, all beings, the hereafter, and the succession of different ages.

This kind of negation **cannot** in any fashion **be substantiated**, *as we have shown in the First Matter*, for what is needed to substantiate such negations is a **vision** that shall **encompass** the whole universe, behold the hereafter, and observe every aspect of time **without limit**.

The Second Abyss and the means for escaping from it: This too consists of two matters.

The First: Intelligences **that become narrowed by absorption in neglect of God and in sin, or the material realm**, are unable to comprehend vast matters in respect of **sublimity**, **grandeur**, and **infinity**;

hence taking pride in such knowledge as they have, they hasten to denial and negation.

Since they cannot encompass **the extremely vast, profound and comprehensive questions of faith** within their **straitened and dessicated intellects**, their **corrupt and spiritually moribund hearts**, they cast themselves into unbelief and misguidance, and choke.

Yoksa, irtikâbı çok kolay olan yalnız **adem-i kabul** ve inkâr ve **adem-i tasdik** ise **cehl-i mutlaktır**, hükümsüzlüktür.

Elhasıl, itikad-ı küfriye iki kısımdır:

Birisi: Hakaik-i İslâmiyeye bakmıyor. **Kendine mahsus yanlış** bir tasdik ve **bâtil** bir itikad ve hata bir kabuldür ve **zalim** bir hükümdür.

Bu kısım bahsimizden hariçtir. O bize karışmaz, biz de ona karışmayız.

İkincisi: Hakaik-i imaniyeye karşı çıkar, **muaraza eder**. Bu dahi iki kısımdır:

Birisi: **Adem-i kabuldür**. Yalnız isbatı tasdik etmemektir. Bu ise bir cehildir, bir hükümsüzlüktür ve kolaydır. Bu da bahsimizden hariçtir.

İkincisi: **Kabul-ü ademdir**. Kalben, ademini tasdik etmektir. Bu kısım ise bir hükümdür,

bir **itikad**dır, bir **iltizam**dır. Hem iltizamı için nefyini isbat etmeğe mecburdur.

Nefiy dahi iki kısımdır:

Birisi: "**Has bir mevkiye** ve **hususî bir cihette yoktur**" der. Bu kısım ise isbat edilebilir. Bu kısım da bahsimizden hariçtir.

İkinci kısım ise: Dünyaya ve kâinata ve âhirete ve asırlara bakan imanî ve kudsî ve **âmm** ve **muhit** olan mes'eleleri nefiy ve inkâr etmektir.

Bu nefiy ise *-birinci mes'eleda beyan ettiğimiz gibi* hiç bir cihetle **isbat edilmez**. Belki kâinatı **ihata** edecek ve âhireti görecek ve **hadsiz** zamanın her tarafını temaşa edecek bir **nazar** lâzımdır, tâ o gibi nefiyler isbat edilebilsin.

İkinci varta ve çare-i necat: Bu dahi iki mes'eledir:

Birincisi: **Azamet** ve **kibriya** ve **nihayetsizlik** noktasında, **ya gaflete veya masiyete veya maddiyata dalmak sebebiyle darlaşan** akıllar, azametli mes'eleleri ihata edemediklerinden,

bir gurur-u ilmî ile inkâra saparlar ve nefyederler.

Evet o manen **sıkışmış ve kurumuş akıllarına** ve **bozulmuş ve maneviyatta ölmüş olan kalblerine**, **çok geniş ve derin ve ihatalı olan imanî mes'eleleri** sığıştıramadıklarından, kendilerini küfre ve dalalete atarlar, boğulurlar.

If they were able to look at the true nature of their unbelief and **the essence** of their **misguidance** they would see that,

compared to the **reasonable**, suitable and indeed necessary sublimity and grandeur that is present in belief, their unbelief conceals and contains manifold absurdity and impossibility.

The Risale-i Nur has proven this truth by hundreds of comparisons with the same finality that “two plus two equals four.”

For example, one who does not accept the Necessary Being, **the pre-eternity**, and the comprehensiveness of attribute of God Almighty, *on account of their grandeur and sublimity*,

may form a creed of unbelief by assigning that **necessary being**, pre-eternity, and **the attributes of Godhead** to an unlimited number of beings, an infinity of **atoms**.

Or like the foolish Sophists, he can abdicate his intelligence by denying and negating both his own existence and that of the universe.

#7

Thus, all the truths of belief and Islam, **basing their matters** on the grandeur and sublimity **which are their requirement**,

deliver themselves from the awesome **absurdities**, the fearsome **superstitions**, and the **tenebrous ignorance** of unbelief *that confront them*,

and take up their place in **sound hearts** and **straight intellects**, **through utmost submission and assent**.

The constant **proclamation** of this grandeur and sublimity in the call to prayer, in the prayers themselves and **in most of the rites of Islam**,

Allahu akbar, God is Most Great!

God is Most Great! God is Most Great!

the declaration of the Sacred Tradition that

“Grandeur is My shield and Sublimity My cloak;” (5)

5. Muslim, Birr, 136; Abu Da’ud, Libas, 25; Ibn Maja, Zuhd, 16; Musnad, ii, 248, 376, 414, 427, 442; iv, 416; Ibn Hibban, Sahih, i, 272; vii, 473; al-Hindi, Kanz al-‘Ummal, iii, 534.

and the statement of the Prophet (Peace and blessings be upon him) — his most inspiring communing with God, in the eighty-sixth part of **Jawshan al-Kabir**: (6)

6. The famous supplication revealed to the Prophet Muhammad (PBUH) which, consisting of the Divine Names, is related to possess many merits. [Tr.]

Eğer dikkatle kendi küfürlerinin iç yüzüne ve **dalaletlerinin mahiyetine** bakabilseler, görecekler ki;

imanda bulunan **makul** ve lâıyk ve lâzım olan azamete karşı, yüz derece muhal ve imkânsızlık ve imtina o küfrün altında ve içindedir.

Risale-i Nur yüzer mizan ve müvazenelerle, bu hakikati "iki kerre iki dört eder" derecesinde kat’i isbat etmiş.

Meselâ; Cenab-ı Hakk'ın vücub-u vücudunu ve **ezeliyetini** ve ihatalı sıfatlarını *azametleri için* kabul edemeyen adam,

ya hadsiz mevcudata, belki nihayetsiz **zerrelere**, o **vücub-u vücudu** ve ezeliyetini ve **uluhiyet sıfatlarını** vermekle küfrünü itikad edebilir.

Veyahut ahmak Sofestaîler gibi, hem kendini, hem kâinatın vücudunu inkâr ve nefy etmekle akıldan istifata etmelidir.

İşte bunun gibi bütün hakaik-i imaniye ve İslâmiye, **kendilerinin şe'nlerini**, **muktezaları olan** azamete **istinad ederek**,

karşılarındaki küfrün dehşetli **muhalatından** ve vahşetli **hurafatından** ve **zulmetli cehalatından** kurtarır

kemal-i iz'an ve teslimiyetle selim kalblerde ve **müstakim** akıllarda yerleştirirler.

Evet, ezan ve namaz gibi **ekser şeair-i İslâmiyede** kesretle

اللَّهُ أَكْبَرُ * اللَّهُ أَكْبَرُ * اللَّهُ أَكْبَرُ * اللَّهُ أَكْبَرُ

azamet-i kibriyasını her vakit **ilânı**, hem

الْعَظْمَةُ إِزَارِي وَالْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي

hadîs-i kudsînin fermanı,

hem "**Cevşen-ül Kebir**" münacatının seksenaltıncı ukdesinde:

O You other than Whose Kingdom no kingdom exists;

يَا مَنْ لَا مُلْكَ إِلَّا مُلْكُهُ *

O You Whose Praise cannot be counted by His slaves;

يَا مَنْ لَا يُحْصَى الْعِبَادُ ثَنَاءَهُ *

O You Whose Glory cannot be described by His creatures;

يَا مَنْ لَا تَصِفُ الْخَلَائِقُ جَلَالَهُ

O You Whose Perfection lies beyond the range of all vision;

يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْأَوْهَامُ كُنْهَهُ * يَا مَنْ لَا يُدْرِكُ الْأَبْصَارُ
كَمَالَهُ *

O You Whose Attributes exceed the bounds of all understanding;

يَا مَنْ لَا يَبْلُغُ الْأَفْهَامُ صِفَاتَهُ

O You Whose Grandeur is beyond the reach of all thought;

يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْأَفْكَارُ كِبْرِيَاءَهُ *

O You Whose Qualities man cannot fittingly describe;

يَا مَنْ لَا يُحْسِنُ الْإِنْسَانُ نِعْوَتَهُ *

O You Whose Decree His slaves cannot avert;

يَا مَنْ لَا يَرُدُّ الْعِبَادُ قَضَاءَهُ

O You Whose Signs are manifest in everything

يَا مَنْ ظَهَرَ فِي كُلِّ شَيْءٍ آيَاتُهُ *

—Be You glorified; there is no god other than You—

سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

Protection, protection, deliver us from the Fire!

الْأَمَانُ الْأَمَانُ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ

— all these show that **grandeur and sublimity** constitute a necessary veil.

diye olan gayet ârifane münacat-ı Ahmediyenin (A.S.M.) beyanı gösteriyor ki; **azamet ve kibriya lüzumlu bir perdedir.**

#8

The Supreme Sign

The **Observations** of a **Traveller** Questioning the Universe Concerning His Maker

In the Name of God, the Merciful, the Compassionate.

The seven heavens and the earth and all that is in them extol and glorify Him, and there is nothing but glorifies Him with praise, but you understand not their glorifying; indeed, He is Most Forebearing, Most Forgiving. (7)

7. Qur'an, 17:44.

[This Second Station, in addition to explaining the above **sublime verse**, sets out the proofs, arguments, and meaning of the First Station, which has been skipped.]

Âyet-ül Kübra

Kâinattan Hâlıkını Soran Bir **Seyyahın Müşahedatıdır.**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

[Bu İkinci Makam, bu **âyet-i muazzama**yı tefsir etmekle beraber, tayyedilen Arabî Birinci Makamın bürhanlarını ve hüccetlerini ve tercümesini ve kısa bir mealini beyan eder.]

Since this sublime verse, like many other Qur'anic verses, mentions first the heavens —that brilliant page proclaiming God's unity, gazed on at all times and by all men with wonder and joy— in its pronouncement of the Creator of this cosmos, let us too begin with a mention of the heavens.

Indeed, every voyager who comes to the hospice and the realm of this world, opens his eyes

and wonders who is the master of this fine hospice, which resembles a most generous banquet, a most ingenious exhibition, a most impressive camp and training ground,

a most amazing and wondrous place of recreation, a most profound and wise place of instruction.

He asks himself too who is the author of this great book, and who is the monarch of this lofty realm.

There first presents itself to him the beautiful face of the heavens, inscribed with the gilt lettering of the stars. That face calls him saying, "Look at me, and I shall guide you to what you seek."

#9

He looks then and sees a manifestation of dominicality performing various tasks in the heavens:

it holds aloft in the heavens, without any supporting pillar, hundreds of thousands of heavenly bodies, some of which are a thousand times heavier than the earth and revolve seventy times faster than a cannon-ball;

it causes them to move in harmony and swiftly without colliding with each other;

it causes innumerable lamps to burn constantly, without the use of any oil;

it disposes of these great masses without any disturbance or disorder; it sets sun and moon to work at their respective tasks, without those great bodies ever rebelling;

it administers within infinite space —the magnitude of which cannot be measured in figures should they stretch from pole to pole—

all that exists, at the same time, with the same strength, in the same fashion, manner and mould, without the least deficiency;

it reduces to submissive obedience to its law all the aggressive powers inherent in those bodies;

it cleanses and lustrates the face of the heavens, removing all the sweepings and refuse of that vast assembly;

it causes those bodies to manoeuvre like a disciplined army; and then, making the earth revolve,

Şöyle ki: Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'aniye, bu kâinat Hâlıkını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevk ile mütalaa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan semavatı en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvafıktır.

Evet bu dünya memleketine ve misafirhanesine gelen herbir misafir, gözünü açıp baktıkça

görür ki: Gayet keremkârane bir ziyafetgâh ve gayet san'atkârane bir teşhirgâh ve gayet haşmetkârane bir ordugâh ve talimgâh

ve gayet hayretkârane ve şevk-engizane bir seyrangâh ve temaşagâh ve gayet manidarane ve hikmet-perverane bir mütalaagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini

ve bu kitab-ı kebirin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken;

en başta göklerin nur yıldızı ile yazılan güzel yüzü görünür: "Bana bak, aradığını sana bildireceğim!" der.

O da bakar görür ki:

Bir kısmı aramızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top gülesinden yetmiş derece sür'atli yüzbinler ecrâm-ı semaviyeyi direksiz düşürmeden durduran

ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren,

yağsız söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran

ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve Güneş ve Kamer'in vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlukları vazifelerle çalıştıran

ve iki kutbun dairesindeki hesap rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde,

aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fitrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden

ve o pek büyük müteceviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren

ve o nihayetsiz kalabalığın enkazları gibi göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden pek parlak ve pek güzel temizlettiren

ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdiren ve arzı döndürmesiyle,

it shows the heavens each night and each year in a different form, like a cinema screen displaying true and imaginative scenes to **the audience of creation**.

There is within this dominical activity a truth consisting of **subjugation**, administration, **revolution**, ordering, **cleansing**, and **employment**.

This truth, **with its grandeur and comprehensiveness**, bears witness to the **necessary existence** and **unity of the Creator of the Heavens** and testifies to that **Existence** being more manifest than that of the heavens.

Hence it was said in the First Degree of the First Station:

There is no god but God, the Necessary Being, to Whose Necessary Existence in Unity the heavens and all they contain testify, through the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of subjugation, administration, revolution, ordering, cleansing, and employment, a truth vast and perfect, and to be observed.

Then that **wondrous place of gathering** known as space or the atmosphere begins thunderously to proclaim to that traveller come as a guest to the world,

"Look at me! You can discover and find through me the object of your search, the one who sent you here!"

The traveller looks at the sour but kind face of the atmosphere, and listening to the awesome but **joyous** thunderclaps perceives the following.

#10

The clouds, suspended between the **sky** and the earth, **water** the garden of the world **in the most wise and merciful fashion**,

furnish the inhabitants of the earth with **the water of life**, **modify** the natural heat of life, and hasten to bestow aid wherever it is needed.

In addition to fulfilling these and other duties, the vast clouds, capable of filling the **heavens** sometimes hide themselves, with their **parts** retiring to rest **so that not a trace can be seen, just like a well-disciplined army showing and hiding itself in accordance with sudden orders**.

Then, the very instant the command is given to pour down rain, the clouds gather in one hour, or rather in a few minutes; they fill the sky and await further orders from their commander.

Next the traveller looks at the wind in the atmosphere and sees that the air is **employed** wisely and generously in such numerous tasks that

o haşmetli manevranın başka bir surette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi **seyirci mahlukatına** gösteren

bir tezahür-ü rububiyet ve o rububiyet faaliyeti içinde görünen **teshir**, tedbir, **tedvir**, tanzim, **tanzif**, **tavziften** mürekkebe bir hakikat,

bu **azameti ve ihatatı ile** o **semavat Hâlıkının vücut-u vücuduna ve vahdetine ve mevcudiyeti** semavatın mevcudiyetinden daha zahir bulunduğu bilmüşahede şahadet eder manasıyla

Birinci Makam'ın birinci basamağında:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ السَّمَوَاتِ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ
عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَالتَّدْبِيرِ وَالتَّدْوِيرِ وَ
التَّنْظِيمِ وَالتَّنْظِيفِ وَالتَّوْظِيفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ
بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevvi sema denilen ve **mahşer-i acıab** olan feza gürültü ile konuşarak bağıyor:

"Bana bak! Merakla aradığını ve seni buraya göndereni benimle bilebilir ve bulabilirsin." der.

O misafir, onun ekşi fakat merhametli yüzüne bakar; müdhiş fakat **müjdeli** gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile **âsuman** ortasında muallakta durdurulan bulut, **gayet hakîmane ve rahîmane bir tarzda** zemin bahçesini **sular**

ve zemin ahalisine **âb-ı hayat** getirir ve harareti (yani yaşamak ateşinin şiddetini) **ta'dil eder** ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir.

Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekte beraber, **muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi**, birden **cevvi** dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün **eczaları** istirahatata çekilir, **hiçbir eseri görülmez**.

Sonra "Yağmur başına arş!" emrini aldığı anda; bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

Sonra o yolcu, cevvdaki rüzgâra bakar görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakîmane ve kerimane **istihdam** olunur ki,

it is as if each of the **inanimate** atoms of that **unconscious** air were hearing and noting the orders coming from that **monarch** of the universe;

without neglecting a single one of them, it performs them in **ordered fashion** and through the power of the monarch.

Thereby it gives breath to all beings and conveys to all living things the heat, light, and electricity they need, and transmits sound, as well as aiding in **the pollination of plants**.

The traveller then looks at the rain and sees that within those **delicate**, glistening sweet **drops**, sent from a hidden **treasury of mercy**, there are so many compassionate gifts and functions contained that

it is as if mercy itself were assuming shape and flowing forth from **the dominical treasury** in the form of drops. It is for this reason that rain has been called "mercy."

Next the traveller looks at the lightning and listens to the **thunder** and sees that both of these, too, are employed in wondrous tasks.

Then taking his eyes off these, he looks to his own intellect and says: "The inanimate, lifeless cloud that resembles carded cotton has of course no knowledge of us;

when it comes to our aid, it is not because it takes pity on us. It cannot appear and disappear without receiving orders.

Rather it acts in accordance with the orders of a **most powerful and compassionate** commander. First it disappears **without leaving a trace**, then suddenly reappears in order to begin its work.

By the command and power of a **most active and exalted**, a **most magnificent and splendid**, monarch, it fills and then empties the atmosphere.

Inscribing the sky with wisdom and erasing the pattern, it makes of the sky **a tablet of effacement and affirmation**, a depiction of the gathering and the resurrection.

By the contriving of a most **generous** and **bountiful**, a most **munificent** and solicitous sustainer, a ruler who regulates and disposes, it mounts the wind

and taking with it treasures of rain each as heavy as a mountain, hastens to the aid of the needy.

It is as if it were weeping over them in pity, with its tears causing the flowers to smile, tempering the heat of the sun, spraying gardens with water, and washing and cleansing the face of the earth."

güya o **camid** havanın **şuursuz** zerrelerinden herbir zerresi; bu kâinat **sultanından** gelen emirleri dinler, bilir

ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve **intizamla** yerine getirir bir vaziyetle;

zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek ve zihayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek ve **nebatatın telkîhine** vasıta olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârane ve alîmane ve hayatperverane istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor, görür ki: O **latif** ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir **hazine-i rahmetten** gönderilen **katrelerde** o kadar rahmanî hediyeler ve vazifeler var ki;

güya rahmet tecessüm ederek katreler suretinde **hazine-i Rabbaniyeden** akıyor manasında olduğundan, yağmura "rahmet" namı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve **ra'dı** (gök gürültüsü) dinler, görür ki; pek acib ve garib hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: "Atılmış pamuk gibi bu camid, şuursuz bulut elbette bizleri bilmez

ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez;

belki **gayet kadir ve rahîm** bir kumandanın emriyle hareket eder ki, **bir iz bırakmadan** gizlenir ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer

ve **gayet fa'al ve müteâl** ve **gayet cilveli ve haşmetli** bir sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be-vakit cev vâlemlerini doldurup boşaltır

ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve **mahv ve isbat levhasına** ve haşir ve kıyamet suretine çevirir

ve gayet **lütufkâr** ve **ihsanperver** ve gayet **keremkâr** ve rububiyetperver bir hâkim-i müdebbirin **tedbiriyle** rüzgâra biner

ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir.

Güya onlara acıyıp ağlayarak göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir ve sünger gibi bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler."

That wondering traveller then tells his own intellect:
 “These hundreds of thousands of wise, merciful and **ingenious** tasks and acts of generosity and mercy *that arise from the veil and outer form of this inanimate, lifeless, unconscious, volatile, unstable, stormy, unsettled, and inconstant air,*

clearly establish that this **diligent** wind, this **tireless** servant, never acts of itself, but rather in accordance with the orders of a **most powerful and knowing**, a **most wise and generous** commander.

It is as if each particle were aware of every single task, like a soldier understanding and hearkening to every order of its commander, for it hears and obeys every **dominical command** *that courses through the air.*

It aids all animals to **breathe** and to live, all plants to **pollinate** and grow, and **cultivates** all the matter necessary for their survival.

It **directs and administers** the clouds, makes possible the **voyaging** of sailing ships, and enables sounds to be **conveyed**, particularly by means of wireless, telephone, telegraph and radio, as well as numerous other universal functions.

“Now these atoms, each composed of two such simple materials as hydrogen and oxygen and each resembling the other,

exist in hundreds of thousands of different fashions all over the globe; I conclude therefore that they are being employed and set to work **in the utmost orderliness** by a **hand of wisdom.**

“As the verse makes clear,

And the disposition of the winds and the clouds, held in disciplined order between the heavens and the earth, (8)

8. Qur'an, 2:164.

the one who **through the disposition of the winds** employs them in countless **dominical functions**, who through **the ordering of the clouds** uses them in infinite **tasks of mercy**,

and who creates the air in this fashion — such a one can only be **the Possessor of Necessary Existence, the One Empowered over All Things**

and **Knowledgeable of All Things, the Sustainer endowed with Glory and Generosity.**” This is the conclusion our traveller now draws.

Then he looks at the rain and sees that within it are contained **benefits** as numerous as the raindrops,

and **dominical manifestations** as multiple as the particles of rain, and instances of wisdom as plentiful as its atoms.

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: *Bu camid, hayatsız, şuursuz, mütemadiyen çalkanın, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zahirî suretiyle vücuda gelen yüzbinler hakîmane ve rahîmane ve san'atkârane işler ve ihsanlar ve imdadlar*

bilbedahe isbat eder ki: Bu **çalışkan** rüzgârın ve bu **cevval** hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi yok, belki **gayet Kadîr ve Âlîm** ve **gayet Hakîm ve Kerim** bir âmirin emriyle hareket eder.

Güya herbir zerresi, herbir işi bilir ve o âmirin herbir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, *hava içinde cereyan eden* herbir **emr-i Rabbanîyi** dinler, itaat eder ki;

bütün hayvanatın **teneffüsüne** ve yaşamasına ve nebatatın **telkîhine** ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin **yetiştirilmesine**

ve bulutların **sevk ü idaresine** ve ateşsiz sefinelerin **seyr ü seyahatına** ve bilhassa seslerin ve bilhassa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların **îsaline** ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka,

azot ve müvellidülhumuza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken,

zemin yüzünde yüzbinler tarzda bulunan Rabbanî san'atlarda **kemal-i intizam ile** bir **dest-i hikmet** tarafından çalıştırılıyor görüyorum.

Demek

وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ

âyetinin tasrihiyle,

rüzgârın tasrihiyle hadsiz **Rabbanî hizmetler**de istimal ve **bulutların teshiriyle** hadsiz **Rahmanî işler**de istihdam

ve havayı o surette icad eden, ancak **Vâcib-ül Vücut ve Kadîr-i Külli Şey**

ve **Âlîm-i Külli Şey**, bir **Rabb-i Zülcelali Ve-l İkrâm**'dır der, hükmeder.

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca **menfaatler**

ve katreleri adedince **rahmanî cilveler** ve reşhaları mikdarınca hikmetler içinde bulunuyor.

Those sweet, delicate and blessed drops are moreover created in so beautiful and ordered a fashion,

that particularly the rain sent in the summertime, is despatched and caused to fall with such balance and regularity that

not even stormy winds that cause large objects to collide can destroy its equilibrium and order;

the drops do not collide with each other or merge in such fashion as to become harmful masses of water.

#12

Water, composed of two simple elements like hydrogen and oxygen, is employed in hundreds of thousands of other wise, purposeful tasks and arts, particularly in animate beings; although it is itself inanimate and unconscious.

Rain which is then the very embodiment of Divine Mercy can only be manufactured in the unseen treasury of mercy of One Most Compassionate and Merciful,

and on its descent expounds in physical form the verse:

And He it is Who sends down rain after men have despaired, and thus spreads out His Mercy. (9)

9. Qur'an, 42:28.

The traveller next listens to the thunder and watches the lightning. He understands that these two wondrous events in the atmosphere

are like a material demonstration of the verse,

The thunder glorifies His praise, (10)

The brilliance of His lightning almost robs them of their sight. (11)

10. Qur'an, 13:13.

11. Qur'an, 24:43.

They also announce the coming of rain, and thus give glad tidings to the needy.

Yes, this sudden utterance of a miraculous sound by the atmosphere; the filling of the dark sky with the flash and fire of lightning;

the setting alight of the clouds that resemble mountains of cotton or pipes bursting with water and snow —

these and similar phenomena are like a blow struck on the head of the negligent man whose gaze is directed down at the earth. They tell him:

Hem o şirin ve latif ve mübarek katreler o kadar muntazam ve güzel halkediliyor ki,

hususan yaz mevsiminde gelen dolu o kadar mizan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki;

fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların müvazene ve intizamlarını bozmuyor;

katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor.

Ve bunlar gibi çok hakîmane işlerde ve bilhassa zihayatta çalıştırılan basit ve camid ve şuursuz müvellidülma' ve müvellidülhumuza (hidrojen-oksijen) gibi iki basit maddeden tereküb eden bu su, yüzbinlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve san'atlarda istihdam ediliyor.

Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahman-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinden yapılıyor

ve nüzülüyle

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ

âyetini maddeten tefsir ediyor.

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar, görür ki: Bu iki hâdise-i acibe-i cevviye tamtamına

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ

ve

يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber,

yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet hiçten, birden hârika bir gürültü ile cevvi konuşurmak ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak

ve dağvari pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek

gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle başaşağı gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor:

"Lift up your head, look at the miraculous deeds of the most active and powerful being who wishes to make himself known.

In the same way that you are not left to your own devices, so too, these phenomena and events have a master and a purpose.

Each of them is caused to fulfil a particular task, and each is employed by a Most Wise Disposer."

The wondering traveller hears then the lofty and manifest testimony to the truth that is composed of the disposition of the winds, the descent of the rains and the administration of the events of the atmosphere, and says: "I believe in God."

#13

That which was stated in the Second Degree of the First Station expresses the observations of the traveller concerning the atmosphere:

There is no god but God, the Necessary Being, to Whose Necessary Existence in Unity the atmosphere and all its contains testifies, through the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of subjugation, disposal, causing to descend, and regulation, a truth vast and perfect, and to be observed.

Next the globe addresses that thoughtful traveller, now growing accustomed to his reflective journey:

"Why are you wandering through the heavens, through space and the sky? Come, I will make known to you what you are seeking. Look at the functions that I perform and read my pages!"

He looks and sees that the globe, like an ecstatic Mevlevi dervish with its twofold motion, is tracing out around the field of the Supreme Gathering a circle that determines the succession of days, years, and seasons.

It is a most magnificent dominical ship, loaded with the hundreds of thousands of different forms of food and equipment needed for all animate beings, floating with the utmost equilibrium in the ocean of space and circling the sun.

"Başını kaldır, kendini tanıttırmak isteyen fa'al ve kudretli bir zâtın hârika işlerine bak!"

Sen başıboş olmadığın gibi, bu hâdiseler de başıboş olamazlar.

Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar." diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevvede bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisat-ı cevviyeyi tedbirden tereküb eden bir hakikatın yüksek ve aşikâr şahadetini işitir, "Âmentü billah" der.

Birinci Makam'ın ikinci mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ الْجَوُّ بِمَجْمِيعِ مَا فِيهِ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ
التَّسْخِيرِ وَالتَّصْرِيفِ وَالتَّنْزِيلِ وَالتَّدْبِيرِ الْوَاسِعَةِ
الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

fikrası, bu yolcunun cevve dair mezkûr müşahedatını ifade eder. (İhtar)

(İhtar): Birinci Makam'da geçen otuzüç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve halimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar bürhanlarına ve mealinin tercümesine iktifaya mecbur oldum. Risale-i Nur'un otuz, belki yüz risalelerinde bu otuzüç mertebe, delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, herbir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş.

Sonra o seyahat-ı fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, küre-i arz lisan-ı haliyle diyor ki:

"Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sahifelerimi oku!"

O da bakar görür ki: Arz meczub bir mevlevî gibi iki hareketiyle; günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i a'zâmın meydanı etrafında çiziyor.

Ve zîhayatın yüzbin enva'ını bütün erzak ve levazımatlarıyla içine alıp feza denizinde kemal-i müvazene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve müsahhar bir sefine-i Rabbaniyedir.

He then looks at the pages of the earth and sees that each page of each of its **chapters** proclaims **the Sustainer of the Earth** in thousands of **verses**.

Being unable to read the whole of it, he looks at the page dealing with the creation and deployment of **animate beings** in the spring, and **observes** the following:

The forms of the countless members of hundreds of thousands of species emerge, **in the utmost precision**, from a simple material and are then nurtured **in most merciful fashion**.

Then, **in miraculous manner**, wings are given to some of the seeds; they take to flight and are thus dispersed. **They are** most effectively distributed, most carefully **fed and nurtured**.

Countless tasty and delicious forms of food, in the most merciful and tender fashion, are brought forth from dry clay, and from roots, seeds and **drops of liquid that differ little among each other**.

Every spring, a hundred thousand kinds of food and equipment are loaded on it from an **unseen treasury**, **as if onto a railway waggon**, and are despatched **in utmost orderliness** to animate beings.

The sending to infants of **canned milk** in those food packages, and **pumps of sugared milk** in the form of **their mothers' affectionate breasts**, is in particular

such an instance of solicitousness, mercy and wisdom that it immediately establishes itself as a most tender **manifestation of the mercy and generosity of the Merciful and Compassionate One**.

#14

In short: this **living page of spring** displays a hundred thousand examples and samples of **the Supreme Gathering**, and is a **tangible** demonstration of this verse,

So look to the signs of God's mercy: how He gives life to the earth after its death, for verily He it is Who gives life to the dead, and He has power over all things. (12)

12. Qur'an, 30:50.

Moreover, this verse may be said to express in miraculous fashion the meanings of the page that is spring. The traveller thus understood that the earth proclaims through all its pages, in fashion proportionate to their size: **"There is no god but He."** (13)

13. A phrase repeated many times in the Qur'an.

In expression of the meaning beheld by the traveller through **the brief testimony of one of the twenty aspects of a single page out of the more than twenty pages of the globe**, it was said in the Third Degree of the First Station:

Sonra sahifelerine bakar, görür ki: **Bablarındaki** her bir sahifesi, binler **âyâtıyla arzın Rabbini** tanıttırıyor.

Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız birtek sahife olan **zîhayatın** bahar faslında icad ve idaresine bakar, **müşahede eder** ki:

Yüzbin enva'nın hadsiz efradlarının suretleri, basit bir maddeden **gayet muntazam** açılıyor ve **gayet rahîmane** terbiye ediliyor

ve **gayet mu'cizane** bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak suretiyle neşrettiriliyor ve gayet müdebbirane idare olunuyor ve gayet müşfikane **iaşe ve it'am ediliyor**

ve gayet rahîmane ve rezzakane hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve **farkları pek az** ve kemik gibi köklerden, çekirdeklerden, **su katrelerinden** yetiştiriliyor.

Her bahara, **bir vagon gibi**, **hazine-i gayb**dan yüzbin nevi et'ime ve levazimat, **kemal-i intizam ile** yüklenip zîhayata gönderiliyor.

Ve bilhassa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen **süt konserveleri** ve **vâlidelerinin şefkatli sinelerinde** asılan **şekerli süt tulumbacıklarını** göndermek,

o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedahe **bir Rahman-ı Rahîm'in** gayet müşfikane ve mürebbiyane **bir cilve-i rahmeti ve ihsanı** olduğunu isbat eder.

Elhasıl: Bu **sahife-i hayatiye-i bahariye**, **haşr-i a'zâmın** yüzbin nümunelerini ve misallerini göstermekle

فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

âyetini **maddeten** gayet parlak tefsir ettiği gibi;

bu âyet dahi, bu sahifenin manalarını mu'cizane ifade eder. Ve arzın, bütün sahifeleriyle, büyüklüğü nisbetinde ve kuvvetinde **"Lâ ilahe illâ Hû"** dediğini anladı.

İşte, **küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sahifelerinden birtek sahifenin yirmi vechinden birtek vechinin muhtasar şehadeti** ile, o yolcunun sair vecihlerin sahifelerindeki müşahedatı manasında olarak ve o müşahedatları ifade için, Birinci Makam'ın üçüncü mertebesinde böyle denilmiş:

There is no god but God, the Necessary Being, to Whose Necessary Existence in Unity the earth with all that is in it and upon it testifies, through the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of subjugation, disposition, nurturing, opening, distribution of seeds, protection, administration, the giving of life to all animate beings, compassion and mercy universal and general, a truth vast and perfect, and to be observed.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الْأَرْضُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَمَا عَلَيْهَا
بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَالتَّذْوِيرِ وَ
التَّرْبِيَةِ وَالفَتَّاحِيَّةِ وَتَوْزِيعِ البُدُورِ وَالمُحَافَظَةِ وَ
الإِدَارَةِ وَالإِعَاشَةِ لِجَمِيعِ ذَوِي الحَيَاةِ وَالرَّحْمَانِيَّةِ وَ
الرَّحِيمِيَّةِ العَامَّةِ الشَّامِلَةِ المُكَمَّلَةِ بِالمُشَاهَدَةِ

Then that reflective traveller read each page of the cosmos, and as he did so his **faith, that key to felicity**, strengthened; his **gnosis, that key to spiritual progress**, increased;

Sonra o mütefekkir yolcu her sahifeyi okudukça **saadet anahtarı olan iman**ı kuvvetlenip ve **manevî terakkiyatın miftahı olan marifeti** ziyadeleşip

his **belief in God, the source and foundation of all perfection**, developed one degree more; his joy and pleasure augmented and aroused his eagerness;

ve **bütün kemalâtın esası ve madeni olan iman-ı billah** hakikatı bir derece daha inkişaf edip manevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden;

and while listening to the perfect and convincing lessons given by the sky, by space and the earth, he cried out for more.

sema, cev v ve arzın mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği halde "Hel min mezîd" deyip dururken,

Then he heard the **rapturous invocation of God** made by the tumult of the seas and the great rivers, and listened to their **sad** yet pleasant sounds.

denizlerin ve büyük nehirlerin **cezbekârane** cûş u huruşla **zikir**lerini ve **hazîn** ve leziz seslerini işitir.

In numerous ways they were saying to him: "Look at us, read also our signs!" Looking, our traveller saw the following:

Lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile: "Bize de bak, bizi de oku!" derler. O da bakar, görür ki:

The seas, **constantly** and vitally surging, merging and pouring forth with an inclination to **conquest** inherent in their very nature, surrounded the earth,

Hayatdarane **mütemadiyen** çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve **istilâ etmek** fitratında olan denizler, arzı kuşatıp,

and together with the earth, revolved, extremely swiftly, in a circle of twenty-five thousand years in a single year.

arz ile beraber gayet sür'atli bir surette bir senede yirmibeş bin senelik bir dairede koşturulduğu halde;

Yet the seas did not disperse, did not overflow or encroach on the land **contiguous** to them.

ne dağılırlar, ne dökülürler ve ne de **komşularındaki** toprağa tecavüz ederler.

They moved and stood still, and were protected by the command and power of **a most powerful and magnificent being**.

Demek **gayet kudretli ve azametli bir zâtın** emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

#15

Then looking to the depths of the sea, the traveller saw that apart from the most beautiful, well-adorned and symmetrical jewels,

Sonra denizlerin içlerine bakar, görür ki: Gayet güzel ve zînetli ve muntazam cevherlerinden başka,

there were thousands of different kinds of animal, sustained and ordered, brought to life and caused to die, in so disciplined a fashion, their provision coming from mere sand and salt water,

binlerce çeşit hayvanatın iâşe ve idareleri ve tevellüdat ve vefiyatları o kadar muntazamdır; basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki,

that it established irresistibly the existence of a **Powerful and Glorious**, a **Merciful and Beauteous** Being administering and giving life to them.

bilbedahe bir **Kadîr-i Zülcelal**'in, bir **Rahîm-i Zülcemal**'in idare ve iâşesiyle olduğunu isbat eder.

The traveller then looks at the rivers and sees that the benefits inherent in them, the functions they perform, and their continual replenishment, are inspired by such wisdom and mercy

as indisputably to prove that all rivers, springs, streams and great waterways flow forth from the treasury of mercy of the **Compassionate One, the Lord of Glory and Generosity**.

They are preserved and dispensed, indeed, in so extraordinary a fashion that it is said "Four rivers flow forth from Paradise." (14)

14. See, Muslim, Janna, 26. (The rivers, Sayhan, Jayhan, Euphrates, and Nile). [Tr.]

That is, they transcend by far **apparent causes**, and flow forth instead from the treasury of a non-material Paradise, from the **superabundance** of an unseen and inexhaustible **source**.

For example, **the blessed Nile**, that turns the sandy land of Egypt into a paradise, flows from **the Mountains of the Moon** in the **south without ever being exhausted**, as if it were a small sea.

If the water that flowed down the river in six months were gathered together in the form of a mountain and then frozen, it would be larger than those mountains.

But the place in the mountains where the water is lodged and stored is less than a sixth of their mass.

As for the water that replenishes the river, the rain that enters the **reservoir** of the river is very sparse in that **torrid region** and is quickly swallowed up by the thirsty soil; hence it is incapable of maintaining the **equilibrium** of the river.

A tradition has thus grown up that the blessed Nile springs, *in miraculous fashion*, from an unseen Paradise. This tradition has profound meaning and expresses a beautiful truth.

The traveller saw, then, a thousandth part of the truths and affirmations contained in the oceans and rivers. The seas proclaim **unanimously** with a power proportionate to their extent, "**There is no god but He**,"

and produce as witnesses to their testimony all the creatures that inhabit them. This, our traveller perceived.

Expressing and conveying the testimony of the seas and the rivers, we said, in the Fourth Degree of the First Station:

Sonra o misafir, nehirlere bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve vâridat ve sarfiyatları o kadar hakîmane ve rahîmanedir;

bilbedahe isbat eder ki, bütün ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir **Rahman-ı Zülcelali Ve-l İkrâm**'ın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar.

Hattâ o kadar fevkalâde iddihar ve sarfediliyorlar ki, "**Dört nehir Cennet'ten geliyorlar**." diye rivayet edilmiş.

Yani; **zahîrî esbabın** pek fevkinde olduklarından, manevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir **menbaın feyzinden** akıyorlar demektir.

Meselâ: Mısır'ın kumistanını bir cennete çeviren **Nil-i Mübarek**; **cenub** tarafından, "**Cebel-i Kamer**" denilen bir dağdan mütemediyen küçük bir deniz gibi **tükenmeden** akıyor.

Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur.

Halbuki o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısmından bir kısım olmaz.

Vâridatı ise; o **mıntıka-i harrede** pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için **mahzene** az giden yağmur, elbette o **müvazene-i vasiayı** muhafaza edemediğinden,

o Nil-i Mübarek *âdet-i arzîye fevkinde* bir gaybî cennetten çıkıyor diye rivayeti, gayet manidar ve güzel bir hakikatı ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlarının ve şهادetlerinin binden birisini gördü. Ve umumu **bill'icma'** denizlerin büyüklüğü nisbetinde bir kuvvetle "**Lâ ilahe illâ Hû**" der

ve bu şهادete denizler mahlukatı adedince şاهدler gösterir diye anladı.

Ve denizlerin ve nehirlerin umum şهادetlerini irade ederek ifade etmek manasında, Birinci Makam'ın dördüncü mertebesinde:

There is no god but God, the Necessary Existent, to the necessity of Whose Existence in Unity point all the seas and the rivers, together with all they contain, by the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of subjugation, preservation, storing up, and administration, vast and well-ordered, and to be observed.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَجِبُ الُّوْجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ جَمِيعِ الْبِحَارِ وَالْأَنْهَارِ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا
بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَالْمُحَافَظَةِ وَ
الْإِدْخَارِ وَالْإِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَزِمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiş.

#16

Then the traveller is summoned, on his meditative journey, by the mountains and the plains. "Read too our pages," they say.

Looking he sees that the universal function and duty of mountains is of such grandeur and wisdom as to stupefy the intelligence.

The mountains emerge from the earth by the command of their Sustainer, thereby palliating the turmoil, anger, and rancour that arise from disturbances within the earth.

As the mountains surge upward, the earth begins to breathe; it is delivered from harmful tremors and upheavals, and its tranquillity as it pursues its duty of rotation is no longer disturbed.

In the same way that masts are planted in ships to protect them from turbulence and preserve their balance,

so too mountains are set up on the deck of the ship that is the earth, as masts and stores,

as is indicated by verses of the Qur'an of Miraculous Exposition such as these:

And the mountains as pegs, (15)

And We have cast down anchors, (16)

And the mountains He anchored them. (17)

15. Qur'an, 78:7.

16. Qur'an, 50:7.

17. Qur'an, 79:32.

Then, too, there are stored up and preserved in the mountains all kinds of springs, waters, minerals and other materials needed by animate beings, in so wise, skilful, generous and foreseeing a fashion that

Sonra dağlar ve sahralar, seyahat-ı fikriyede bulunan o yolcuyla çağırıyorlar, "Sahifelerimizi de oku!" diyorlar.

O da bakar, görür ki: Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır.

Meselâ: Dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılabat-ı dâhiliyeden neş'et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek;

zemin o dağların fıskırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip, zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekencesinin istirahatlarını bozmuyor.

Demek nasilki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve müvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurulmuş;

öyle de dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler olduklarını,

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan

* وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا

* وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ

وَالْجِبَالِ أَرْسِيهَا

gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ, dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menba'lar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakîmane ve müdebbirane ve kerimane ve ihtiyatkârane iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki;

they prove that they are the storehouses and **warehouses** and servants of One possessing infinite power, One possessing infinite wisdom.

Deducing from these two examples the other duties and instances of wisdom —as great as mountains— of the mountains and plains,

the traveller sees through the general instances of wisdom in them and **particularly in regard to** the fashion in which all manner of things are stored up in them providentially,

the testimony they give and the Divine unity they proclaim declaring “**There is no god but He,**” —a declaration as powerful and firm as the mountains and vast and expansive as the plains— and he too says, “**I believe in God.**”

In expression of this meaning, it was said in the Fifth Degree of the First Station:

There is no god but God, to the Necessity of Whose Existence point all the mountains and plains together with what is in them and upon them, by the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of the storing up, administration, dissemination of seed, preservation, and regulation, a truth providential, dominical, vast, general, well-ordered, and perfect, and to be observed.

#17

Then, while that traveller was travelling in his mind through the mountains and plains, the gate to **the arboreal and vegetable realm** was opened before him.

He was summoned inside: “Come,” they said, “Inspect our realm and read our inscriptions.” Entering, he saw that

a splendid and **well-adorned** assembly for the proclamation of God’s unity

and a circle for the mentioning of His Names and the offering of thanks to Him, had been drawn up.

He understood for the very appearance of all trees and plants that their different **species** were proclaiming **unanimously**, “**There is no god but He.**”

For he perceived three great and general truths indicating and proving that all fruit-giving trees and plants with the tongue of their symmetrical and **eloquent** leaves,

the phrases of their charming and loquacious flowers, the words of their **well-ordered** and **well-spoken** fruits,

were testifying to God’s glory and bearing witness that “**There is no god but He.**”

bilbedahe kudreti nihayetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve **anbarları** ve hizmetkârları olduklarını isbat ederler, diye anlar.

Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip,

dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, **hususan** ihtiyatî iddiharlar **cihetiyle**

getirdikleri şهادeti ve söyledikleri "**Lâ ilahe illâ Hû**" tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür, "**Âmentü Billah**" der.

İşte bu manayı ifade için Birinci Makam'ın beşinci mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ جَمِيعُ الْجِبَالِ وَالصَّحَارَى بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَعَلَيْهَا
بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِدْخَارِ وَالْإِدَارَةِ وَنَشْرِ
الْبُذُورِ وَالْمَحَافِظَةِ وَالتَّدْبِيرِ الْإِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ
الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنْتَظَمَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالشَّاهِدَةِ

denilmiş.

Sonra, o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, **eşcar ve nebatat âleminin** kapısı fikrine açıldı.

Onu içeriye çağırdılar. "Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku!" dediler. O da girdi, gördü ki:

Gayet muhteşem ve **müzeyyen** bir meclis-i tehlil ve tevhid

ve bir halka-i zikir ve şükür teşkil etmişler.

Bütün eşcar ve nebatatın **enva'ları bil'icma'** beraber "**Lâ ilahe illallah**" diyorlar gibi lisan-ı hallerinden anladı.

Çünkü bütün meyvedar ağaç ve nebatlar; mizanlı ve **fesahatlı** yapraklarının dilleriyle

ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve **intizamlı** ve **belâgatlı** meyvelerinin kelimeleriyle beraber,

müsebbihane şهادet getirdiklerine ve "**Lâ ilahe illâ Hû**" dediklerine delalet ve şهادet eden üç büyük küllî hakikatı gördü:

The First: In the same way that in each of the plants and trees a **deliberate** bounty and generosity is to be seen in **most obvious fashion**, and a purposive liberality and munificence,

so too it is to be seen in **the totality** of the trees and plants, with the brilliance of sunlight.

The Second: The wise and purposive **distinction** and **differentiation**, **one that cannot in any way be attributed to chance**, the deliberate and **merciful** adornment and giving of form —

all this is to be seen as clearly as daylight in the infinite **varieties** and species; they show themselves to be the works and **embroideries** of an **All-Wise Maker**.

The Third: *The opening and unfolding* of all the separate members of the hundred thousand species of that infinite realm, each in its own distinct fashion and shape, **in the utmost order, equilibrium and beauty**,

from well-defined, limited, simple and solid seeds and grains, **identical to each other** or nearly so —

their emerging from those seeds in distinct and separate form, with utter equilibrium, vitality and wise purpose without the least error or mistake,

is a truth more brilliant than the sun. The witnesses proving this truth are as numerous as the flowers, fruits and leaves that emerge in the spring. So the traveller said, **"Praise be to God for the blessing of belief."**

In expression of these truths and the testimony given to them, we said in the Sixth Degree of the First Station:

Birincisi: **Pek zahir bir surette kasdî** bir in'am ve ikram ve ihtiyarî bir ihsan ve imtinan manası ve hakikati her birisinde hissedildiği gibi;

mecmuunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

İkincisi: **Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan** kasdî ve hakîmane bir **temyiz** ve **tefrik**, ihtiyarî ve **rahîmane** bir tezyin ve tasvir manası ve hakikati,

o hadsiz **enva'** ve efradda gündüz gibi aşikâre görünüyor ve bir **Sâni'-i Hakîm**'in eserleri ve **nakışları** olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnuatın yüzbin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan suretleri, **gayet muntazam, mizanlı, zînetli olarak**,

mahdud ve madud ve birbirinin misli ve basit ve camid ve **birbirinin aynı** veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden

o ikiyüzbin nevilerin farikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, müvazeneli, hayatdar, hikmetli, yanlışsız, hatasız bir vaziyette umum efradının suretlerinin **fethi ve açılışı** ise

öyle bir hakikattir ki; güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudatı sayısınca o hakikati isbat eden şahidler var diye, bildi. **"Elhamdülillahi alâ nimet-il iman"** dedi.

İşte bu mezkûr hakikatları ve şehadetleri ifade manasıyla, Birinci Makam'ın altıncı mertebesinde:

There is no god but God, to the Necessity of Whose Existence in Unity points the consensus of all the species of trees and plants that are engaged in glorifying God and speak with the eloquent and well-ordered words of their leaves, their loquacious and comely flowers, their well-ordered and well-spoken fruits, by the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of bestowal, bounty, and generosity, done in purposive mercy, and the truth of differentiation, adornment, and decoration, done with will and wisdom. Definite, too, is the indication given by the truth of the opening of all their symmetrical, adorned, distinct, variegated and infinite forms, from seeds and grains that resemble and approximate each other, that are finite and limited.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِجْمَاعُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْأَشْجَارِ
الْجُزِيَلَاتِ وَ أَثْمَارِهَا الْمُنتَظِمَاتِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ
عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِنْعَامِ وَالْإِكْرَامِ وَالْإِحْسَانِ وَ
النَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ بِكَلِمَاتِ أَوْرَاقِهَا
الْمُوزُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ أَزْهَارِهَا الْمُزَيَّنَاتِ بِقُصْدٍ وَ
رَحْمَةٍ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ وَ التَّصْوِيرِ بِإِرَادَةٍ وَ
حِكْمَةٍ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُورِهَا
الْمُوزُونَاتِ الْمُزَيَّنَاتِ الْمُتَبَايِنَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ
الْمَحْدُودَةِ مِنْ نَوَاتَاتٍ وَ حَبَّاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ
مُحْصُورَةٍ مَعْدُودَةٍ

denilmiş.

#18

As this traveller through the cosmos proceeded on his meditative journey, with increased eagerness

and a bouquet of gnosis and faith, itself like a spring, gathered from the garden of the spring, there opened before his truth-perceiving intellect, his cognitive reason, the gate to the animal and bird realm.

With hundreds of thousands of different voices and various tongues, he was invited to enter.

Entering, he saw that all the animals and birds, in their different species, groups and nations, were proclaiming, silently and aloud, "There is no god but He,"

and had thus turned the face of the earth into a vast place of invocation, an expansive assembly for the proclamation of God's glory.

He saw each of them to be like an ode dedicated to God, a word proclaiming His glory, a letter indicating His mercy, each of them describing the Maker and offering Him thanks and encomium.

It was as if the senses, powers, members and instruments of those animals and birds were orderly and balanced words, or perfect and disciplined expressions.

He observed three great and comprehensive truths indicating, in decisive form, their offering of thanks to the Creator and Provider and their testimony to His unity.

Sonra, seyahat-ı fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu,

bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken; hayvanat ve tuyur âleminin kapısı hakikat-bîn olan aklına ve marifet-aşına olan fikrine açıldı.

Yüzbin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, "Buyurun" dediler.

O da girdi ve gördü ki: Bütün hayvanat ve kuşların bütün nevileri ve taifeleri ve milletleri, bil'ittifak lisan-ı kal ve lisan-ı halleriyle "Lâ ilahe illâ Hû" deyip,

zemin yüzünü bir zikirhane ve muazzam bir meclis-i tehlil suretine çevirmişler;

herbiri bizzât birer kaside-i Rabbanî, birer kelime-i Sübhanî ve manidar birer harf-i Rahmanî hükmünde Sâni'lerini tavsif edip hamd ü sena ediyorlar vaziyetinde gördü.

Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvaları ve cihazları ve a'zaları ve âletleri, manzum ve mevzun kelimelerdir ve muntazam ve mükemmel sözlerdir.

Onlar, bunlarla Hallak ve Rezzaklarına şükür ve vahdaniyetine şehadet getirdiklerine kat'î delalet eden üç muazzam ve muhit hakikatları müşahede etti.

The First: Their being brought into existence with wisdom and purpose and their creation full of art in a fashion that in no way can be attributed to chance, to blind force or inanimate nature;

their being created and composed in purposive and knowledgeable manner; their animation and being given life in a way that displays in twenty aspects the manifestation of knowledge, wisdom, and will —

all of this is a truth that bears witness to the Necessary Existence of the Eternally Living and Self-Subsistent, His seven attributes and unity, a witness repeated to the number of all animate beings.

The Second: There appears from the distinction made among those infinite beings and from their adornment and decoration in a fashion by which their features are different, their shapes adorned, their proportions measured and symmetrical, and their forms well-ordered —

there appears from this a truth so vast and powerful that none other than the One Powerful over all things, the One Knowledgeable of all things,

could lay claim to it, this comprehensive act which displays in every respect thousands of wonders and instances of wisdom; it is impossible and precluded that anything other than such a one could lay claim to it.

#19

The Third: The emergence and unfolding of those countless creatures, in their hundreds of thousands of different shapes and forms, each of which is a miracle of wisdom, their emergence from eggs and drops of water called sperm that are identical with each other or closely resemble each other, and are limited and finite in number, all this in the most orderly, symmetrical and unfailing fashion,

is so brilliant a truth as to be illumined with proofs and evidences as numerous as the animals themselves.

By the consensus of these three truths, all the species of animals are engaged together in testifying that "There is no god but He."

It is as if the whole earth, like a great man, were saying "There is no god but He" in a manner befitting its vastness, and conveying its testimony to the dwellers of the heaven. The traveller saw this and understood it perfectly.

In expression of these truths, we said in the Seventh Degree of the First Station:

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şursuz tabiata havalesi mümkün olmayan hiçten hakîmane icad ve san'at-perverane ibda'

ve ihtiyarkârane ve alîmane halk ve inşa ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırılmak ve ihya etmek hakikatıdır ki;

zîruhlara adedince şahidleri bulunan bir bürhan-ı bahir olarak, Zât-ı Hayy-ı Kayyum'un vücub-u vücuduna ve sıfât-ı seb'asına ve vahdetine şehadet eder.

İkincisi: O hadsiz masnu'larda birbirinden sîmaca farikalı ve şekilce zînetli ve mikdarca mizanlı ve suretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasviriden

öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki: Kadir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey'den başka hiçbir şey,

bu her cihetle binlerle hârikaları ve hikmetleri gösteren ihatalı fiile sahip olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimali yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdud yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüzbinler çeşit tarzlarda ve birer mu'cize-i hikmet mahiyetinde bulunan suretlerini, gayet muntazam ve müvazeneli ve hatasız bir heyette açmak ve fethetmek

öyle parlak bir hakikattir ki; hayvanlar adedince senedler, deliller o hakikatı tenvir eder.

İşte bu üç hakikatın ittifakıyla, hayvanların bütün enva'ı, beraber öyle bir "Lâ ilahe illâ Hû" deyip şehadet getiriyorlar ki;

güya zemin büyük bir insan gibi, büyüklüğü nisbetinde "Lâ ilahe illâ Hû" diyerek semavat ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı.

Birinci Makam'ın yedinci mertebesinde bu mezkûr hakikatları ifade manasıyla:

There is no god but God, to Whose Necessary Existence in Unity points the consensus of all animals and birds, that praise God and bear witness to Him with the words of their senses, their faculties and powers, words well-balanced, ordered and eloquent; with the words of their limbs and members, words perfect and persuasive; by the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of bringing into being, making, and creating, according to will, the truth of distinction and decoration according to purpose, and the truth of proportioning and forming according to wisdom. Definite too is the indication given by the truth of the opening of all of their orderly, distinct, variegated and infinite forms, out of identical or similar eggs and drops of sperm, that are finite and limited.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِتْفَاقُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْحَيَوَانَاتِ وَ
الطُّيُورِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتٍ حَوَاسِّهَا وَ
قَوَاهَا وَ حَسِّيَّاتِهَا وَ لَطَائِفِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ
الْفَصِيحَاتِ وَ بِكَلِمَاتٍ جِهَارَاتِهَا وَ جَوَارِحِهَا وَ
أَعْضَائِهَا وَالْآتِهَا الْمُكَمَّلَةَ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ
إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِيجَادِ وَ الصَّنْعِ وَ الْإِبْدَاعِ بِالْإِرَادَةِ وَ
حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ بِالْقَصْدِ وَ حَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَ
التَّصْوِيرِ بِالْحِكْمَةِ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ
صُورِهَا الْمُنْتَظَمَةِ الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْضُورَةِ
مِنْ بَيِّنَاتٍ وَ قَطْرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مُحْضُورَةٍ
مُحْدُودَةٍ

denilmiştir.

That **meditative** voyager, in order to advance farther in the infinite degrees and countless luminous stages of **knowledge of God**,

Sonra o **mütefekkir** yolcu, **marifet-i İlahiyenin** hadsiz mertebelerinde ve nihayetsiz ezvakında ve envârında daha ileri gitmek için,

then wished to enter the world of men, the realm of humanity. Humanity, headed by the prophets, invited him, and he accepted the invitation.

insanlar âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta enbiyalar olarak onu içeriye davet ettiler; o da girdi.

Looking first at the **stopping-place** of the past, he saw that all of the prophets (Peace and blessings be upon him), **the most luminous and perfect of human kind**, were reciting in chorus, “**No god but He,**” and making remembrance of God.

En evvel geçmiş zamanın **menziline** baktı, gördü ki: **Nev'-i beşerin en nurani ve en mükemmeli olan** umum peygamberler (Aleyhimüsselâm) bil'icma' beraber "**Lâ ilahe illâ Hû**" deyip zikrediyorlar

With the power of their brilliant, **well-attested** and innumerable miracles, they were proclaiming God's unity,

ve parlak ve **musaddak** olan hadsiz mu'cizatlarının kuvvetiyle, tevhidi iddia ediyorlar

and in order to advance man from the animal state to **angelic degree**, they were instructing men and summoning them to **belief in God**. **Kneeling down** in that school of light, he too paid heed to the lesson.

ve **beşeri**, hayvaniyet mertebesinden **melekiyet derecesine çıkarmak için**, onları **iman-ı billaha** davet ile ders veriyorlar gördü. O da, o nurani medresede **diz çöküp** derse oturdu.

#20

He saw that in the hand of each of those teachers, **the most exalted and renowned of all celebrated human beings**, there were numerous miracles, **bestowed on them by the Creator of All Being as a sign confirming their mission**.

Gördü ki: **Meşahir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan** o üstadların herbirisinin elinde **Hâlık-ı Kâinat tarafından verilmiş nişane-i tasdik** olarak mu'cizeler bulunduğundan,

Further, a large group of men, a whole community, had confirmed their claims and come to belief at their hands;

herbirinin ihbarı ile beşerden bir taife-i azîme ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden,

a truth assented to and confirmed by these hundreds of thousands of **serious and veracious individuals**, **unanimously and in full agreement**, was bound to be firm and **definitive**.

He understood, too, that **the people of misguidance**, in denying a truth attested and affirmed by so many **veracious** witnesses, were committing a most grievous error, indeed crime, and were therefore **deserving** of a most grievous punishment.

He recognized, by contrast, those who assented to the truth and believed in it, as being the most true and righteous, and a further degree of the **sanctity** of belief became apparent to him.

Yes, the infinite **miracles** bestowed by God on the prophets (Peace be upon them) each one being like a confirmation of their mission;

the heavenly blows dealt to their **opponents**, each being like a proof of their **truthfulness**;

their **individual perfections**, each one being like an indication of their righteousness;

their veracious teachings; the strength of their faith, a witness to their honesty;

their supreme seriousness and readiness to self-sacrifice;

the sacred books and **pages** held by their hands;

their countless **pupils** who through **following** their paths attain truth, perfection and light, thus proving again the truthfulness of the teachings;

the unanimous agreement of the prophets —those most earnest warners— and their followers in all **positive** matters;

their **concord**, **mutual support** and **affinity** — all of this constitutes so powerful a proof that no power on earth can confront it, and no doubt or hesitation can survive it.

Our traveller understood further that inclusion of belief in **all** the prophets (Peace be upon them) among **the pillars of belief**, represents another great source of strength.

Thus he derived great benefit of faith from their lessons, in expression of which we said in the Eighth Degree of the First Station:

There is no god but God, to the Necessity of Whose Existence in Unity points the unanimity of all the prophets, through the power of their luminous miracles, that both affirm and are affirmed.

o yüzbin **ciddî ve doğru zâtların icma' ve ittifakla** hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikat ne kadar kuvvetli ve **kat'î** olduğunu kıyas edebildi.

Ve bu kuvvette, bu kadar muhbir-i **sadıkların** hadsiz mu'cizeleriyle imza ve isbat ettikleri bir hakikatı inkâr eden **ehl-i dalalet** ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba **müstehak** olduklarını anladı

ve onları tasdik edip iman getirenler ne kadar haklı ve hakikatlı olduklarını bildi; iman **kudsiyetinin** büyük bir mertebesi daha ona göründü.

Evet enbiyayı (Aleyhimüsselâm), Cenab-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz **mu'cizatlarından**

ve **hakkaniyetlerini** gösteren **muarızlarına** gelen **semavî** pek çok **tokatlarından**

ve hak olduklarına delalet eden **şahsî kemalâtlarından**

ve hakikatlı talimatlarından ve doğru olduklarına şahadet eden kuvvet-i imanlarından

ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından

ve ellerinde bulunan kudsî kitab ve **suhuflarından**

ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şahadet eden **ittiba'**larıyla hakikata, kemalâta, nura vâsıl olan hadsiz **tilmizlerinden** başka,

onların ve o pek ciddî muhbirlerin **müsbet** mes'elelerde icma' ve ittifakı ve tevatürü

ve isbatta **tevacuku** ve **tesanüdü** ve **tetabuku** öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki; dünyada hiçbir kuvvet karşısına çıkamaz ve hiçbir şübhe ve tereddüdü bırakmaz.

Ve **imanın erkânında** **umum** enbiyayı (Aleyhimüsselâm) tasdik dahi dâhil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menba' olduğunu anladı.

Onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı. İşte, bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında Birinci Makam'ın sekizinci mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ
إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ بِقُوَّةِ مُعْجَزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ
الْمُصَدِّقَةِ

denilmiş.

That questing traveller, having derived a lofty taste of truth from the power of belief, found himself invited, while coming from the assembly of the prophets (Peace be upon them)

to the classroom of those profound, original, exacting scholars who affirm the claims of the prophets (Peace be upon them) with the most decisive and powerful proofs and who are known as the purified and most veracious ones.

Sonra imanın kuvvetinden ulvî bir zevk-i hakikat alan o seyyah-ı talib, Enbiya Aleyhimüsselâm'ın meclisinden gelirken,

ülemanın ilmelyakîn suretinde kat'î ve kuvvetli delillerle, Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) davalarını isbat eden ve asfiya ve sıddıkîn denilen mütebahhir, müçtehid muhakkikler, onu dersanelerine çağırıldılar.

www.risaleglobal.com

Entering their classroom, he saw thousands of geniuses and hundreds of thousands of **exact** and **exalted scholars** proving all **the affirmative matters connected with faith**, headed by the necessity of God's existence and His unity, *with such profound demonstrations as to leave not the least room for doubt.*

Indeed, the fact that they are agreed **in the principles and pillars of belief**, despite their differences in capacity and outlook,

and that each of them relies on a firm and certitudinous proof, is in itself such evidence that

it can be doubted only if it is possible for a similar number of intelligent and perspicuous men to arrive at a single result.

Otherwise the only way for the **denier** to oppose them is to display his ignorance —his **utter ignorance**— and his obstinacy with respect to negative matters that admit neither of denial nor affirmation. He will in effect be closing his eyes but the one who closes his eyes is able to turn day into night only for himself.

The traveller learned that the lights **emitted** in this vast and magnificent classroom by these **respected and profound scholars** had been illumining half of the globe for more than a thousand years.

He found in it moral and spiritual force that the combined strength of all the people of denial would be unable to shake or destroy.

In brief allusion to the lesson learned by the traveller in this classroom we said in the Ninth Degree of the First Station:

There is no god but God, to Whose Necessary Existence in Unity points the agreement of all of the purified scholars, with the power of their resplendent, certain and unanimous proofs.

Our **contemplative** traveller came forth from the classroom, **ardently desiring to see** the **lights** that are to be observed in the continuous strengthening and development of faith, and **in advancing from the degree of the knowledge of certainty to that of the vision of certainty.**

O da girdi, gördü ki: Binlerle dâhî ve yüzbinlerce **müdaqqik** ve **yüksek ehl-i tahkik kıl kadar bir şübhe bırakmayan tedkikat-ı amikalarıyla**, başta vücub-u vücud ve vahdet olarak **müsbet mesail-i imaniyeyi** isbat ediyorlar.

Evet, istidadları ve meslekleri muhtelif olduğu halde **usûl ve erkân-ı imaniyede** onların müttefikan ittifaqları

ve herbirisinin kuvvetli ve yakînî bürhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki;

onların mecmuu kadar bir zekâvet ve dirayet sahibi olmak ve bürhanlarının umumu kadar bir bürhan bulmak mümkün ise, karşılıklarına ancak öyle çıkılabilir.

Yoksa o **münkirler**, yalnız cehalet ve **echeliyet** ve inkâr ve isbat olunmayan menfî mes'elelerde inad ve göz kapamak suretiyle karşılıklarına çıkabilirler. -Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar.-

Bu seyyah; bu muhteşem ve geniş dershanede, bu **muhterem ve mütebahhir üstadların neşrettikleri** nurlar, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıklandırdığını bildi.

Ve öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz.

İşte bu yolcunun bu dershaneden aldığı derse bir kısa işaret olarak, Birinci Makam'ın dokuzuncu mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ
إِتِّفَاقُ جَمِيعِ الْأَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ بَرَاهِينِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ
الْمُتَّفِقَةِ

denilmiş.

Sonra, imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve **ilmelyakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı** ve ezvakı **görmeye çok müştak olan** o **mütefekkir** yolcu, medreseden gelirken,

He then found himself summoned by thousands or millions of spiritual guides who were striving toward the truth and attaining the vision of certainty in the shade of the highway of Muhammad (PBUH) and the ascension of Muhammad (PBUH). This they were doing in a meeting-place, a hospice, a place of remembrance and preceptorship, that was abundantly luminous and vast as a plain, being formed from the merging of countless small hospices and convents.

Upon entering, he found that those spiritual guides —people of unveiling and wondrous deeds— were unanimously proclaiming, “No god but He,” on the basis of their witnessing and unveiling of the Unseen and the wondrous deeds they had been enabled to perform; they were proclaiming the necessary existence and unity of God.

#22

The traveller observed how manifest and clear must be a truth to which unanimously subscribe these sacred geniuses and luminous gnostics. For, like the sun is known through the seven colours in its light, the saints' luminous colours, their light-filled hues, their true paths and right ways and veracious courses are manifested from the light of the Pre-Eternal Sun through seventy colours, indeed, through colours to the number of the Divine Names, and are all different

He saw that the unanimity of the prophets and the agreement of the purified scholars and accord of the saints forms a supreme consensus, more brilliant than the daylight that demonstrates the existence of the sun.

In brief allusion to the benefit derived by our traveller from the Sufi hospice, we said in the Tenth Degree of the First Station:

There is no god but God, to Whose Necessary Existence in Unity points the unanimity of the saints in their manifest, well-affirmed and attested divinations of the truth and wondrous deeds.

Now our traveller through the world, aware that the most important and greatest of all human perfections, indeed the very source and origin of all such perfections, is the love of God that arises from belief in God and the knowledge of God,

wished with all of his powers, outer and inner, to advance still farther in the strengthening of his faith and the development of his knowledge. He therefore raised his head and gazing at the heavens said to himself:

“The most precious thing in the universe is life; all things are made subordinate to life.

hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telahukuyla tevessül eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekye, bir hangâh, bir zikirhane, bir irşadgâhta ve cadde-i kübrayı Muhammedînin (A.S.M.) ve mi'rac-ı Ahmedînin (A.S.M.) gölgesinde hakikata çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsi müşidler onu dergâha çağırıyorlar.

O da girdi, gördü ki: O ehl-i keşf ve keramet müşidler; keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve kerametlerine istinaden bil'icma' müttefikan "Lâ ilahe illâ Hû" diyerek, vücub-u vücud ve vahdet-i Rabbaniyeyi kâinata ilân ediyorlar.

Güneşin ziyasındaki yedi renk ile güneşi tanımak gibi, yetmiş renk ile, belki esma-i hüsnâ adedince, Şems-i Ezelî'nin ziyasından tecelli eden ayrı ayrı nurlu renkler ve çeşit çeşit ziyalı levnlere ve başka başka hakikatlı tarikatlar ve muhtelif doğru meslekler ve mütenevvi haklı meşreplerde bulunan o kudsi dâhilerin ve nurani âriflerin icma' ve ittifakla imza ettikleri bir hakikat, ne derece zahir ve bahir olduğunu aynelyakîn müşahede etti

ve enbiyanın (Aleyhimüsselâm) icma' ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevafuku ve bu üç icmanın birden ittifakı, güneşi gösteren gündüzün ziyasından daha parlak gördü.

İşte bu misafirin tekyeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın onuncu mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ جُوبٍ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ
إِجْمَاعُ الْأَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ وَكَرَامَاتِهِمُ الظَّاهِرَةِ
المُحَقَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ

denilmiş.

Sonra kemalât-ı insaniyenin en mühimmi ve en büyüğü, belki bilcümle kemalât-ı insaniyenin menba'ı ve esası, iman-ı billahtan ve marifetullahtan neş'et eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı,

bütün kuvvetiyle ve letaifiyle, imanın kuvvetinde ve marifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semavata baktı. Kendi aklına dedi ki:

"Madem kâinatta en kıymetdar şey hayattır ve kâinatın mevcudatı hayata müsahhardır

The most precious of all living beings is the animate, and the most precious of the animate is the conscious.

Each century and each year, the globe is engaged in emptying and refilling itself, in order to augment this most precious substance.

It follows, then, without doubt, that the magnificent and ornate heavens must have appropriate people and inhabitants, possessing life, spirit and consciousness,

for events relating to seeing and speaking with the angels—such as the appearance of Gabriel (Peace be upon him) in the presence of Muhammad (Peace and blessings be upon him) and in the view of the Companions— have been transmitted and related from the most ancient times.

Would, then, that I could converse with the inhabitants of the heavens, and learn their thoughts on this matter. For their words concerning the Creator of the cosmos are the most important.”

As he was thus thinking to himself, he suddenly heard a heavenly voice: “If you wish to meet us and hearken to our lesson,

then know that before all others we have believed in the articles of faith brought by means of us to the prophets, headed by the Prophet Muhammad (Peace and blessings be upon him), who brought the Qur’an of Miraculous Exposition.

#23

“Then too all of the pure spirits from among us that have appeared before men have, unanimously and without exception,

born witness to the necessary existence, the unity, and the sacred attributes of the Creator of this cosmos, and proclaimed this with one accord.

The affinity and mutual correspondence of these countless proclamations is a guide for you as bright as the sun.” Thus the traveller’s light of faith shone, and rose from the earth to the heavens.

In brief allusion to the lesson learned by the traveller from the angels, we said in the Eleventh Degree of the First Station:

There is no god but God, to Whose Necessary Existence in Unity points the unanimity of the angels that appear to human gaze, and who speak to the elect among men, with their mutually corresponding and conforming messages.

ve madem zîhayatın en kıymetdarı zîruhtur ve zîruhun en kıymetdarı zîşuurdur

ve madem bu kıymetdarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemadiyen çoğaltmak için her asır, her sene dolar boşalır.

Elbette ve her halde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semavatın dahi kendisine münasib ahali ve seknesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır ki;

huzur-u Muhammedide (A.S.M.) sahabelere görünen Hazret-i Cebrail’in (A.S.) temesülû gibi melâikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri, tevatür suretinde eskiden beri nakl ve rivayet ediliyor.

Öyle ise keşki ben semavat ehli ile dahi görüşseydim, onlar ne fikirde olduklarını bilseydim; çünkü "Hâlık-ı Kâinat hakkında en mühim söz onlarındır"

diye düşünürken, birden semavî şöyle bir sesi işitti: "Madem bizim ile görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin..

bil ki: Başta Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtu Vesselâm ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesail-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz.

Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan bütün ervah-ı tayyibe, bilâ-istisna ve bil'ittifak,

bu kâinat hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve sifât-ı kudsiyesine şehadet edip birbirine muvafık ve mutabık olarak ihbar etmişler.

Bu hadsiz ihbaratın tevafuku ve tetabuku, güneş gibi sana bir rehberdir." dediklerini bildi ve onun nur-u imanı parladı, zeminden göklere çıktı.

İşte bu yolcunun melâikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın onbirinci mertebesinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِتِّفَاقُ الْمَلَائِكَةِ الْمُتَمَثِّلِينَ لِأَنْظَارِ
النَّاسِ وَ الْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِأَخْبَارَاتِهِمْ
الْمُتَّطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ

denilmiştir.

Then, that ardent and **inquisitive** traveller, having learned from the tongues of various realms of creation in **the Manifest Realm** in their material and corporeal aspects, and from the utterance of their modes of being,

desired to *study* and journey through **the World of the Unseen and the Intermediate Realm**, and thus **to investigate reality**.

There opened to him the gate of **upright and luminous intellects**, of **sound and illumined hearts**, that are like the seed of man, **who is the fruit of the universe**, and despite their slight girth can expand virtually to embrace the whole of the cosmos.

He looked and saw a series of human **isthmuses** linking **the realm of the Unseen** with that of the Manifest,

and the contacts between those two realms and the interchanges between them insofar as they affect man, taking place at those points.

Addressing his intellect and his heart he said: "Come, the path leading to truth from these **counterparts** of yours is shorter.

We should benefit by studying their **qualities, natures** and colours concerning faith that we find here, not by listening to the lessons given by the tongues of disposition as was previously the case."

Beginning his study, he saw that the belief and **firm conviction** concerning the Divine unity that all luminous intellects possessed, despite their varying **capacities** and **differing**, even **opposing**, methods and outlooks, was the same,

and that their **steadfast** and **confident certainty** and **assurance** was one.

They had, therefore, to be relying on a single, **unchanging** truth; their roots were sunk in a profound truth and could not be plucked out.

Their unanimity concerning faith, the necessary existence and unity of God, was an unbreakable and **luminous chain**, a brightly lit window opening onto the world of the truth.

#24

He saw also that the unanimous, assured and sublime **unveilings** and **witnessings** of the pillars of belief enjoyed by all those sound and luminous intellects, **whose methods were various and outlooks divergent**, corresponded to and agreed with each other **on the matter of the Divine unity**.

All those luminous hearts, **turned and joined to the truth and manifesting it**, each a small **throne of dominical knowledge**, a **comprehensive mirror of God's Eternal Besoughtedness**,

Sonra, **pür-merak** ve pür-iştiyak o misafir, **âlem-i şehadet** ve cismanî ve maddî cihetinde ve mahsus taifelerin dillerinden ve lisan-ı hallerinden ders aldığından,

âlem-i gayb ve **âlem-i berzah**ta dahi *mütalaa* ile bir seyahat ve bir **taharri-i hakikat** arzu ederken,

her taife-i insaniyede bulunan ve **kâinatın meyvesi** olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber manen kâinat kadar inbisat edebilen **müstakim ve münevver akılların**, **selim ve nurani kalblerin** kapısı açıldı.

Baktı ki; onlar, **âlem-i gayb** ve âlem-i şehadet ortasında insanî **berzah**lardır

ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalarda oluyor gördüğünden;

kendi akıl ve kalbine dedi ki: Gelin, bu **emsalinizin** kapısından hakikate giden yol daha kısadır.

Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki **ittisaf**larından ve **keyfiyet** ve renklerinden **mütalaamız ile istifade etmeliyiz**, dedi,

mütalaaaya başladı. Gördü ki: **İstidadları** gayet **muhtelif** ve mezhepleri birbirinden uzak ve **muhalif** olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârane ve **râsihane itikadları** tevafuk

ve **sebatkârane** ve **mutmainane kanaat** ve **yakînleri** tetabuk ediyor.

Demek **tebeddül etmeyen** bir hakikata dayanıp bağlanmışlar ve kökleri metin bir hakikata girmiş, kopmuyor.

Öyle ise bunların nokta-i imaniyede ve vücub ve tevhidde icma'ları, hiç kopmaz bir **zincir-i nurani**dir ve hakikata açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: **Meslekleri birbirinden uzak ve meşrepleri birbirine mübayin olan** o umum selim ve nurani kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikane ve itminankârane ve müncezibane **keşfiyat** ve **müşahedatları** birbirine tevafuk ve **tevhidde** birbirine mutabık çıkıyor.

Demek, **hakikata mukabil ve vâsıl ve mütemessil** bu küçücük birer **arş-ı marifet-i Rabbaniye** ve bu **câmi'** birer **âyine-i Samedaniye** olan nurani kalbler,

were like so many windows opened onto **the Sun of the Truth**. Taken together, they were like a **supreme mirror**, like an ocean reflecting the sun.

Their agreement and unanimity concerning the necessary existence and unity of God was an unfailing and reliable **most perfect guide, most elevated preceptor**.

For it is in no way possible or conceivable that a **supposition other than the truth**, an untrue thought, a **false attribute**, should so **consistently and decisively** be able to deceive simultaneously so many sharp eyes, or to induce illusion in them.

Not even the foolish Sophists, who deny the cosmos, would agree with the **corrupt** and dissipated intellect that held such a thing possible. All of this our traveller understood,

and he said, together with his own intellect and heart, "I **have believed in God**." In brief allusion to the benefit derived from **upright intellects and luminous hearts** by our traveller, for **knowledge of belief**, we said in the Twelfth and Thirteenth Degrees of the First Station:

There is no god but God, to Whose Necessary Existence in Unity points the consensus of all upright intellects, illumined with congruent beliefs and corresponding convictions and certainties, despite differences in capacity and outlook. There also points to His Necessary Existence in Unity the agreement of all sound, luminous hearts, with their mutually corresponding unveilings and their congruent witnessings, despite differences in method and manner.

Then that traveller looking closely at the World of the Unseen, and voyaging in it with his intellect and his heart, knocked **inquisitively** on the door of that world, thinking to himself, "What does this world have to say?"

The following occurred to him: it is to be clearly understood that behind *the veil of the Unseen* is one who wants to **make himself known through all these numerous finely adorned artefacts full of art in this corporeal Manifest World**, and to **make himself loved through these infinite sweet and decorated bounties**, and to **make known his hidden perfections through these innumerable miraculous and skilful works of art**, and who does this by act rather than speech and by making himself known by the tongue of disposition.

Since this is so, of a certainty he will speak and make himself known and loved through speech and utterance just as he does through deed and state.

şems-i hakikata karşı açılan pencerelerdir ve umumu birden güneşe âyinedarlık eden bir deniz gibi, bir **âyine-i a'zam**dir.

Bunların vücut-u vücudda ve vahdette ittifakları ve icma'ları, hiç şaşırılmaz ve şaşırtmaz bir **rehber-i ekmel** ve bir **mürşid-i ekber**dir.

Çünkü hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, **hakikattan başka bir vehim** ve hakikatsız bir fikir ve **asılsız bir sıfat**, bu kadar **müstemirrane ve râsihane**, bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın.

Buna ihtimal veren bozulmuş ve **çürümüş** bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak Sofestâiler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı.

Kendi akıl ve kalbiyle beraber "**Âmentü Billah**" dediler. İşte bu yolcunun **müstakim akıllardan ve münevver kalblerden** istifade ettiği **marifet-i imaniyeye** kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onüçüncü mertebesinde

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُنَوَّرَةِ
بِاعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ وَبِقِنَاعَاتِهَا وَيَقِينَاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ
مَعَ تَخَالُفِ الْأِسْتِعْدَادَاتِ وَالْمَذَاهِبِ وَكَذَا دَلَّ عَلَىٰ
وُجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِتْفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ
التَّوْرَانِيَّةِ بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ وَبِمُشَاهَدَاتِهَا
الْمُتَوَافِقَةِ مَعَ تَبَايُنِ الْمَسَالِكِ وَالْمَشَارِبِ

denilmiş.

Sonra, âlem-i gayba yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, acaba âlem-i gayb ne diyor diye **merakla** o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı.

Yani, madem **bu cismanî âlem-i şhadette**, bu kadar **zînetli ve san'atlı hadsiz masnu'lariyle** kendini tanıttırmak ve bu kadar **tatlı ve süslü ve nihayetsiz nimetleriyle** kendini sevdirmek ve bu kadar **mu'cizeli ve meharetli hesabsız eserleriyle gizli kemalâtını bildirmek**, kavilden ve tekellümden daha zahir bir tarzda fiilen isteyen ve hal diliyle bildiren bir zât, **perde-i gayb** tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor.

Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdendirir.

In which case, from his **manifestations** we must know him in respect to the World of the Unseen. Whereupon he entered that world with his heart and saw the following with the eye of his intellect:

#25

The truth of **revelations** prevails at all instants over all parts of the World of the Unseen, with a most powerful manifestation.

There comes with the truths of revelation and **inspiration** proceeding from **the One All-Knowing of the Unseen**, a testimony to His existence and unity far stronger than testimony of the universe and created beings.

He does not leave Himself, His existence and His unity, only to **the testimony of His creatures**. Rather, He speaks with a **pre-eternal Speech** consonant with His own being.

The Speech of **the One Who is all-present and all-seeing everywhere with His Knowledge and Power** is also endless, and just as the meaning of His Speech makes Him known, so does His **discourse** make Himself known together with His attributes.

The traveller recognized that the truth, reality, and existence of revelation has been made plain to the point of being self-evident by the consensus of one hundred thousand prophets (Peace be upon them), **by the agreement among their proclamations concerning the manifestation of Divine revelation; by the evidences and miracles contained in the sacred books and heavenly pages, which are the guides and exemplars of the overwhelming majority of humanity, confirmed and assented to by them, and are the visible fruits of revelation.**

He understood further that the truth of revelation proclaims five sacred truths.

The First: To speak in accordance with men's intellects and understandings, known as **'Divine condescension to the minds of men,'** is a form of **Divine descent**.

It is a **requirement of God's dominicality** that He endows all of his conscious creatures with speech, understands their speech, and then participates in it with His own speech.

The Second: The One Who, in order to make Himself known, fills the cosmos with His miraculous creations

and endows them with tongues speaking of His perfections, will necessarily make Himself known with His own words also.

The Third: It is a **function of His being Creator** to respond in words to the **supplications** and offerings of thanks that are made by **the most select, the most needy, the most delicate and the most ardent** among His beings — true men.

Öyle ise, âlem-i gayb cihetinde onu onun **tezahüratından** bilmeliyiz dedi; kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla **vahiy**lerin hakikatı, âlem-i gaybın her tarafında her zamanda hükmediyor.

Kâinatın ve mahlukatın şهادetlerinden çok kuvvetli bir şهادet-i vücud ve tevhid, **Allâm-ül Guyub**'dan vahiy ve **ilham** hakikatlarıyla geliyor.

Kendini ve vücud ve vahdetini, yalnız **masnu'larının şهادetlerine** bırakmıyor. Kendisi, kendine lâıyk bir **kelâm-ı ezeli** ile konuşuyor.

Her yerde ilim ve kudretiyle hazır ve nâzımın kelâmı dahi hadsizdir ve kelâmının manası onu bildirdiği gibi, **tekellümü** dahi, onu sıfâtıyla bildiriyor.

Evet, yüzbin Peygamberlerin (Aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve **ihbaratlarının vahy-i İlahîye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla** ve **nev'-i beşerden ekseriyet-i mutlakının tasdikgerdesi ve rehberi ve muktedası ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semaviyenin delail ve mu'cizatlarıyla**, hakikat-ı vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi

ve vahyin hakikatı beş hakikat-ı kudsiyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı:

Birincisi:

التَّنَزُّلَاتُ الْإِلَهِيَّةُ إِلَى عُقُولِ الْبَشَرِ

denilen, beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak bir **tenezzül-ü İlahî**dir.

Evet, bütün zîruh mahlukatını konuşuran ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahale etmesi, **rububiyetin muktezası**dır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı, bu kadar hadsiz masraflarla, baştan başa hârikalar içinde yaratan

ve binler dillerle kemalâtını söylettiren, elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttırarak.

Üçüncüsü: Mevcudatın **en müntehabı ve en muhtacı ve en nazenini ve en müştakı** olan hakikî insanların **münacatlarına** ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelâmıyla da mukabele etmek, **hâlikiyetin şe'nidir**.

The Fourth: The attribute of Speech, an essential concomitant and luminous manifestation of both Knowledge and Life, will necessarily be found in a comprehensive and eternal form in the being Whose Knowledge is comprehensive and Whose Life is eternal.

#26

The Fifth: It is a consequence of Divinity that the Being Who endows men with impotence and desire, poverty and need, anxiety for the future, love and worship, should communicate His own existence, by way of His speech, to His most loved and lovable, His most anxious and needy creatures, who are most desirous of finding their Lord and Master.

The evidences for the existence in unity of the Necessary Existent offered in unanimity by universal and heavenly revelations, which contain the truths of Divine descent, dominical self-proclamation, compassionate response, Divine conversation, and eternal self-communication,

constitute a proof more powerful than the testimony for the existence of the sun brought by the rays of sunlight.

Our traveller understood this then looked in the direction of inspiration and saw that veracious inspiration indeed resembles revelation in some respects and is a mode of dominical speech.

The First: Revelation, which is much higher than inspiration, generally comes by the medium of the angels, whereas inspiration generally comes directly.

So too a king has two modes of speech and command. The first consists of his sending to a governor a lieutenant equipped with all the pomp of monarchy and the splendour of sovereignty.

Sometimes, in order to demonstrate the splendour of his sovereignty and the importance of his command, he may meet with the intermediary, and then the decree will be issued.

The second consists of his speaking privately in his own person, not with the title of monarch or in the name of kingship, concerning some private matter, some petty affair, using for this purpose a trusted servant, some ordinary subject, or his private telephone.

In the same way the Pre-Eternal Monarch may either, in the name of the Sustainer of All the Worlds, and with the title of Creator of the Universe, speak with revelation or the comprehensive inspiration that performs the function of revelation,

or He may speak in a different and private fashion, as the Sustainer and Creator of all animate beings, from behind the veil, in a way suited to the recipient.

The Second Difference: Revelation is without shadow, pure, and reserved for the elect. Inspiration, by contrast, has shadow, colours intermingling with it, and it is general.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zarurî bir lâzımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan zâtta, ihatalı ve sermedî bir surette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinada en muhtaç ve sahibini ve mâlikini bulmağa en müştak; hem fakir ve âciz bulunan mahlukatlarına acz ve iştiyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestişi veren bir zât, elbette kendi vücudunu onlara tekellümüyle iş'ar etmek, uluhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü İlahî ve taarrüf-ü Rabbanî ve mukabele-i Rahmanî ve mükâleme-i Sübhanî ve iş'ar-ı Samedanî hakikatlarını tazammun eden, umumî semavî vahiylerin icma' ile Vâcib-ül Vücut'un vücuduna ve vahdetine delaletleri

öyle bir hüccettir ki; gündüzdeki güneşin şuaatının güneşe şahadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki: Sadık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbaniyedir, fakat iki fark vardır:

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melaike vasıtasıyla ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır.

Meselâ: Nasilki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var. Birisi: Haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini bir valiye gönderir.

O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazan vasıta ile beraber bir içtima yapar. Sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık ünvanı ile ve padişah-ı umumî ismiyle değil, belki kendi şahsı ile hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmi raiyetiyle ve hususî telefonu ile hususî konuşmasıdır.

Öyle de Padişah-ı Ezelî'nin umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat hâlıkı ünvanı ile vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şümulü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi,

her bir ferdin ve her bir zîhayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle hususî bir surette fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, safidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir.

There are numerous different kinds of inspiration, such as the inspiration of angels, the inspiration of men, and the inspiration of animals; inspiration thus forms a field for the multiplication of God's words, that are as numerous as the drops in the ocean.

#27

Our traveller understood that this matter is, indeed, a kind of commentary on the verse,

Were the sea to become ink for the words of my Sustainer, verily the sea would be exhausted before the words of my Sustainer. (18)

18. Qur'an, 18:109.

Then he looked at the nature, the wisdom, and the testimony of inspiration and saw that its nature, wisdom and result were composed of four lights.

The first: it is the result of God's Lovingness and Mercifulness that He makes himself loved through word, presence and discourse, in the same way that He makes Himself loved to His creatures through His deeds.

The second: it is a requirement of His Compassionateness that just as He answers His servants' prayers in deed, He should also answer them in word, from behind veils.

The third: it is a concomitant of dominicality that just as He responds in deed to the cries for help, supplications, and pleadings of those of His creatures who are afflicted with grievous misfortunes and hardships, so too He should hasten to their help with words of inspiration, which are like a form of speech.

The fourth: God makes His existence, presence and protection perceptible in deed to His most weak and indigent, His most poor and needy, conscious creatures, that stand in great need of finding their Master, Protector, Guardian, and Disposer.

It is a necessary and essential consequence of His Divine solicitousness and His dominical compassion that He should also communicate His presence and existence by speech, from behind the veil of veracious inspiration—a mode of dominical discourse—to individuals, in a manner peculiar to them and their capacities, through the telephone of their hearts.

He then looked to the testimony of inspiration and saw that if the sun, for example, had consciousness and life, and if the seven colours of sunlight were the seven attributes, in that respect it would have a form of speech through the rays and manifestations found in its light.

And in this situation both its similitudes and reflections would be present in all transparent objects,

and it would speak with all mirrors and shining objects and fragments of glass and bubbles and droplets of water, indeed with all transparent particles, in accordance with the capacity of each;

Melaik ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi çeşit çeşit hem pekçok enva'larıyla denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbaniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ
تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي

âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra; ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehadetine baktı, gördü ki: Mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan tereküb ediyor.

Birincisi: Teveddüd-ü İlahî denilen, kendini mahlukatına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuran ve sohbeten dahi sevdirmek, vedudiyetin ve rahmaniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyelere ve şiddetli hallere düşen mahlukatlarının istimdadlarına ve feryadlarına ve tazarruatlarına fiilen imdad ettiği gibi, bir nevi konuşması hükmünde olan ilhamî kaviller ile de imdada yetişmesi, rububiyetin lâzımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zaîf ve çok fakir ve çok ihtiyaçlı ve kendi mâlikini ve hâmisini ve müdebbirini ve hâfızını bulmağa pek çok muhtaç ve müştak olan zîşuur masnularına, vücudunu ve huzurunu ve himayetini fiilen ihsas ettiği gibi,

bir nevi mükâleme-i Rabbaniye hükmünde sayılan bir kısım sadık ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahluka bakan has ve bir vecihte, onun kabiliyetine göre onun kalb telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücudunu ihsas etmesi, şefkat-i uluhiyetin ve rahmet-i rububiyetin zarurî ve vâcib bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra ilhamın şehadetine baktı, gördü: Nasılkı güneşin - faraza- şuur ve hayatı olsaydı ve o halde ziyasındaki yedi rengi yedi sıfatı olsaydı, o cihette ışığında bulunan şuaları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı.

Ve bu vaziyette, misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması

ve her âyine ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hattâ şeffaf zerreler ile herbirinin kabiliyetine göre konuşması

it would respond to the **needs** of each, and all these would testify to the sun's existence;

and no task would form an **obstacle** to any other task, and no speaking **obstruct** any other speaking. This is self-evident.

#28

In the same way, the Speech of the **Glorious Monarch of Pre-Eternity and Post-Eternity, the Beauteous and Exalted Creator of All Beings, Who may be described as the Pre-Eternal Sun,**

manifests itself to all things, **in general and comprehensive fashion**, in a manner appropriate to their capacity, as do also His Knowledge and Power.

No request interferes with another, no task prevents the fulfilment of another, and no **address** becomes confused with another. All of this our traveller understood as self-evident.

He knew that all of those manifestations, those discourses, those inspirations, separately and together,

evidenced and bore witness unanimously to the presence, the necessary existence, the unity and the oneness of that Pre-Eternal Sun with a **knowledge of certainty** that approached a **vision of certainty**.

In brief allusion to the lesson in knowledge of God from the World of the Unseen gained by our inquisitive traveller, we said in the Fourteenth and Fifteenth Degrees of the First Station:

There is no god but God, the Necessary Existent, the One, the Single, to Whose Necessary Existence in Unity points the consensus of all true revelations, containing Divine descent, glorious discourse, dominical self-revelation, compassionate response to the invocations of men, and eternal indications of His existence to his creatures. There points also to His Necessary Existence in Unity the agreement of all veracious inspirations, containing expressions of God's love, compassionate responses to the prayers of God's creatures, dominical responses to the appeals of His servants for aid, and glorious intimations of His existence to His creatures.

Then that traveller through the world addressed his own intellect saying: "Since I am seeking my Master and Creator by means of the creatures of the cosmos,

ve onların **hacatına** cevab vermesi ve bütün onlar güneşin vücuduna **şehadet** etmesi

ve hiçbir iş, bir işe **mani** olmaması ve bir konuşması, diğer konuşmaya **müzahamet** etmemesi bilmüşahede görüleceği gibi..

aynen öyle de: **Ezel ve ebedin zülcelal sultanı** ve **bütün mevcudatın zülcelal hâlık-ı zîşanı** olan **Şems-i Sermedî'nin** mükâlemesi dahi,

onun ilmi ve kudreti gibi **küllî ve muhit** olarak her şeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi;

hiçbir sual bir suale, bir iş bir işe, bir **hitab** bir hitaba mani olmaması ve karıştırmaması bilbedahe anlaşılıyor.

Ve bütün o cilveler, o konuşmalar, o ilhamlar birer birer ve beraber bil'ittifak

o Şems-i Ezeli'nin huzuruna ve vücut-u vücuduna ve vahdetine ve ehadiyetine delalet ve şehadet ettiklerini **aynelyakîne** yakın bir **ilmelyakîn** ile bildi.

İşte, bu meraklı misafirin âlem-i gaybdan aldığı ders-i marifetine kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ
عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحْيَاتِ
الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلَاتِ الْإِلَهِيَّةِ وَالْمُكَالَامَاتِ
السُّبْحَانِيَّةِ وَالتَّلَعُّرْفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ وَالْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ
عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ وَلِلْإِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ لُجُودِهِ
لِمَخْلُوقَاتِهِ وَكَذَا دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ
إِتِّفَاقُ الْإِلَهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ الْإِلَهِيَّةِ
وَإِلِجَابَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِ مَخْلُوقَاتِهِ وَإِلِإِمْدَادَاتِ
الرَّبَّانِيَّةِ لِاسْتِعَاثَاتِ عِبَادِهِ وَإِلِإِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ
لُجُودِهِ لِمَصْنُوعَاتِهِ

denilmiştir.

Sonra o dünya seyyahı, kendi aklına dedi ki: Madem bu kâinatın mevcudatıyla mâlikimi ve hâlıkımı arıyorum.

I ought before all else to visit the most celebrated of all these creatures, the greatest and most accomplished commander among them, **according to the testimony even of his enemies**,

the most renowned ruler, the most exalted in speech and the most brilliant an intellect,

who has illuminated fourteen centuries with his excellence and with his Qur'an, Muhammad the Arabian Prophet (May God's peace and blessings be upon him)."

In order thus to visit him and seek from him the answer to his quest, he entered **the blessed age of the Prophet** in his mind,

and saw that age to be one of true felicity, thanks to that being. For **through the light he had brought**, he had turned the most primitive and illiterate of peoples into the masters and teachers of the world.

#29

He said too to his own intellect, "Before asking him concerning our Creator, we should first learn that value of this extraordinary being, **the veracity of his words** and **the truthfulness of his warnings**."

Thus he began **investigating**, and of the numerous conclusive proofs that he found we will briefly indicate here only nine of the most general ones.

The First: All excellent qualities and characteristics were to be found in that extraordinary being, according to the testimony even of his enemies.

Hundreds of miracles were made manifest at his hands, according to explicit Qur'anic verses or traditions enjoying the status of tawatur. (19) Examples of these miracles are his splitting of the **moon**, **And the moon split**, (20) with a single indication of his finger; his casting of a handful of **dust** into the eyes of his enemies, causing them to flee, **It was not your act when you threw, but God's**, (21) and his giving his thirsting army to drink from **the water that flowed forth from his five fingers like the Spring of Kawthar**.

19. Tawatur is the kind of report transmitted by numerous authorities, about which there is no room for doubt. [Tr.]

20. Qur'an, 54:1.

21. Qur'an, 8:17.

Since some of those miracles, numbering more than three hundred, have been set forth with decisive proofs in the remarkable and wondrous work known as **The Miracles of Muhammad** (The Nineteenth Letter), we leave discussion of the miracles to that work, and permit the traveller to continue speaking:

"A being who in addition to **noble characteristics** and perfections has all these luminous miracles to demonstrate,

Elbette her şeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve **a'dasının tasdikiyle dahi** en mükemmeli ve en büyük kumandanı

ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı

ve ondört asrı faziletiyle ve Kur'anıyla ışıklandırılan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtu Vesselâm'ı

ziyaret etmek ve aradığını ondan sormak için **Asr-ı Saadete** beraber gitmeliyiz diyerek, aklıyla beraber o asra girdi.

Gördü ki: O asır, hakikaten o zât (A.S.M.) ile, bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü en bedevi ve en ümmi bir kavmi, **getirdiği nur vasıtasıyla**, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: Biz, en evvel bu fevkalâde zâtın (A.S.M.) bir derece kıymetini ve **sözlerinin hakkaniyetini** ve **ihbaratının doğruluğunu** bilmeliyiz, sonra hâlikimizi ondan sormalıyız diyerek

taharriye başladı. Bulduğu hadsiz kat'î delillerden, burada, yalnız dokuz külliyyetine birer kısa işaret edilecek.

Birincisi: Bu zâtta (A.S.M.) -hattâ düşmanlarının tasdikiyle dahi- bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması ve

وَ اذْشَقَّ الْقَمْرُ * وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى

âyetlerinin sarahatıyla, bir parmağının işaretiyle **Kamer** iki parça olması ve bir avucu ile, a'dasının ordusuna attığı az bir **toprak**, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları ve susuz kalmış kendi ordusuna, **beş parmağından kevser gibi akan suyu** kifayet derecesinde içirmesi gibi; nakl-i kat'î ile ve bir kısmı tevatür ile, yüzer mu'cizatın onun elinde zahir olmasıdır.

Bu mu'cizattan üçyüzden ziyade bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub olan **Mu'cizat-ı Ahmediye** (A.S.M.) namındaki hârika ve kerametli bir risalede kat'î delilleriyle beraber beyan edildiğinden onları ona havale ederek dedi ki:

Bu kadar **ahlâk-ı hasene** ve kemalâtle beraber, bu kadar mu'cizat-ı bahiresi bulunan bir zât (A.S.M.)

must certainly be the most truthful in speech of all men. It is inconceivable that he would stoop to **trickery**, lies and error, **the deeds of the vile.**"

The Second: He holds in his hand a decree from the lord of the universe, a decree accepted and affirmed in each century by more than three hundred million people.

This decree, **the Qur'an of Mighty Stature**, is wondrous in seven different ways. The fact that the Qur'an has forty different aspects of miraculousness and that it is the word of the Creator of all beings

has been set forth in detail with strong proofs in the Twenty-Fifth Word, **The Miraculousness of the Qur'an**, a celebrated treatise that is like the sun of the Risale-i Nur.

We therefore leave such matters to that work and listen to the traveller as he says, "There can never be any possibility of lying on the part of the being who is the conveyor and proclaimer of this decree, for that would be a violation of the decree and treachery toward the One Who issued it."

#30

The Third: Such a Sacred Law, an Islam, a code of worship, a cause, a summons, and a faith did that being bring forth that

the like of them does not exist, nor could it exist. Nor does a more perfect form of them exist, nor could it exist.

For the Law appearing with that **unlettered** being has no rival in its administration of **one fifth of humanity** for fourteen centuries, in a just and precise manner through its numerous injunctions.

Moreover the Islam that emerged from the **deeds, sayings**, and **inward states** of that unlettered being

has no peer, nor can it have, for in each century it has been for three hundred million men a guide and a refuge, **the teacher and educator of their intellects** and **the illuminator and purifier of their hearts**, **the cause for the refinement and training of their souls**, and **the source of progress and advancement of their spirits.**

The Prophet is similarly unparalleled in the way in which he was the foremost in practising all the forms of worship found in his religion, and the first in piety and the fear of God; in his observing the duties of worship fully and with attention to their profoundest dimensions, even while engaged in **constant struggle and activity**; in his practice of worship **combining in perfect fashion the beginning and end of worship** and servitude to God **without imitation of anyone.**

With the Jawshan al-Kabir, from among his thousands of supplicatory prayers and invocations, he describes his Sustainer with such a degree of gnosis that

elbette en doğru sözlüdür. **Ahlâksızların işi olan hileye**, yalana, yanlış tenezzül etmesi kabil değil.

İkincisi: Elinde bu kâinat sahibinin bir fermanı bulunduğu ve o fermanı her asırda üçyüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri

ve o ferman olan **Kur'an-ı Azîmüşşan**'ın yedi vecihle hârika olmasıdır. Ve bu Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğu ve kâinat hâlikinin sözü bulunduğu

kuvvetli delilleriyle beraber, "Yirmibeşinci Söz, **Mu'cizat-ı Kur'aniye**" namlarındaki ve Risale-i Nur'un bir güneşi olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden;

onu, ona havale ederek dedi: Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir zâtta (A.S.M.) fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz!..

Üçüncüsü: O zât (A.S.M.), öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubudiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki,

onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel ne bulunmuş ve ne de bulunur.

Çünkü **ümme** bir zâtta (A.S.M.) zuhur eden o şeriat; ondört asrı ve **nev'-i beşerin humsu**nu, âdilane, hakkaniyet üzere, müdakkikane, hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsal kabul etmez.

Hem ümme bir zâtın (A.S.M.) **ef'al** ve **akval** ve **ahvalinden** çıkan İslâmiyet;

her asırda üçyüz milyon insanın rehberi ve mercii ve **akıllarının muallimi ve mürşidi** ve **kalblerinin müneviri ve musaffisi** ve **nefislerinin mürebbisi ve müzekkisi** ve **ruhlarının medar-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı** olması cihetiyle misli olamaz ve olamamış.

Hem dininde bulunan bütün ibadâtın bütün enva'ında en ileri olması ve herkesten ziyade takvada bulunması ve Allah'tan korkması ve fevkalâde **daimî mücahedat** ve **dağdağalar** içinde, tam tamına **ubudiyetin** en ince esrarına kadar müraat etmesi ve **hiç kimseyi taklid etmeyerek** ve tam manasıyla ve mübtediyane fakat **en mükemmel** olarak, hem **ibtida ve intihayı birleştirerek** yapması; elbette misli görülmez ve görülmemiş.

Hem binler dua ve münacatlarından Cevşen-ül Kebir ile, öyle bir marifet-i Rabbaniye ile, öyle bir derecede Rabbini tavsif ediyor ki;

all the **gnostics and saints** who have come after him have been unable, with their joint efforts, to attain a similar **degree of gnosis** and accurate description.

This shows that in prayer too he is without peer.

Whoever looks at the section at the beginning of the Treatise On Supplicatory Prayer which sets forth some part of the meaning of one of the ninety-nine sections of the Jawshan al-Kabir will say that the Jawshan too has no peer.

In his **conveying of the message** and his **summoning men to the truth**, he displayed such **steadfastness**, firmness and courage that

although great states and religions, and even his own people, **tribe** and **uncle** opposed him in the most hostile fashion,

he exhibited not the slightest trace of **hesitation anxiety** or fear.

The fact that he successfully challenged the whole world and made Islam the master of the world likewise proves that

there is not and cannot be anyone like him in his conveying of the message and summons.

In his faith, he had so extraordinary a strength, so marvellous a **certainty**, so miraculous a breadth, and so **exalted** a **conviction**, illumining the whole world, that

none of the **ideas and beliefs** then dominating the world, and none of the **philosophies** of the sages and teachings of the religious leaders, was able, despite extreme hostility and denial, to induce in his certainty, conviction, **trust** and assurance, the slightest doubt, hesitation, **weakness** or anxiety.

o zamandan beri gelen **ehl-i marifet ve ehl-i velayet**, telahuk-u efkâr ile beraber, ne o **meritebe-i marifete** ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri

gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur.

Risale-i Münacat'ın başında, Cevşen-ül Kebir'in doksandokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin beyan edildiği yere bakan adam, Cevşen'in dahi misli yoktur diyecek.

Hem **tebliğ-i risalette** ve **nâsı hakka davette** o derece **metanet** ve sebat ve cesaret göstermiş ki;

büyük devletler ve büyük dinler, hattâ kavim ve **kabile**si ve **amucası** ona şiddetli adavet ettikleri halde,

zerre miktar bir eser-i **tereddüd**, bir **telaş**, bir korkaklık göstermemesi

ve tek başıyla bütün dünyaya meydan okuması ve başa da çıkarması ve İslâmiyeti dünyanın başına geçirmesi isbat eder ki;

tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem imanda, öyle fevkalâde bir kuvvet ve hârîka bir **yakîn** ve mu'cizane bir inkişaf ve cihanı ışıktandıran bir **ulvî itikad** taşımış ki;

o zamanın hükümrânı olan bütün **efkârı ve akideleri** ve hükemanın **hikmetleri** ve ruhanî reislerin ilimleri ona muarız ve muhalif ve münkir oldukları halde; onun ne yakînine, ne itikadına, ne **itimadına**, ne itminanına hiçbir şübhe, hiçbir tereddüd, hiçbir **za'f**, hiçbir vesvese vermemesi

Moreover, the saintly of all ages, headed by the **Companions**, the foremost in the degrees of belief, have all drawn on his fountain of belief and regarded him as representing the highest degree of faith. This proves that his faith too is matchless.

Our traveller therefore concluded, and affirmed with his intellect, that lying and duplicity have no place in the one who has brought such **a unique sacred law**, such **an unparalleled Islam**, such **a wondrous devotion to worship**, such **an extra-ordinary excellence in supplicatory prayer**, such **a universally acclaimed summons to the truth** and such a miraculous faith.

The Fourth: In the same way that the **consensus** of the prophets is a strong proof for **the existence and unity of God**,

so too it is a firm testimony to the truthfulness and **messengerhood** of this being.

For all the **sacred attributes**, miracles and functions that indicate the truthfulness and messengerhood of the **prophets** (Peace be upon them)

existed in full measure in that being according to the testimony of history.

The prophets have **verbally** predicted the coming of that being and given **good tidings** thereof in the Torah, the Gospels, the Psalms, and the **pages**;

more than twenty of the most conclusive examples of these glad tidings, drawn from the scriptures, have been set forth and proven in the Nineteenth Letter.

Similarly, through all the deeds and miracles associated with their prophethood

they have affirmed and, as it were, put their signature to the mission of that being which is the foremost and most perfect in the tasks and functions of prophethood.

Just as through verbal consensus they indicate the Divine unity,

through the unanimity of their deeds they bear witness to the **truthfulness** of that being. This too was understood by our traveller.

The Fifth: Similarly, the thousands of saints who have attained truth, reality, perfection, **wondrous deeds**, **unveiling** and **witnessing** through the instruction of this being and following him, bear unanimous witness not only to the Divine unity

but also to the truthfulness and messengerhood of this being.

Again, the fact that they witness, **through the light of sainthood**, some of the truths he proclaimed concerning the World of the Unseen,

ve maneviyatta ve meratib-i imaniyede terakki eden başta **sahabeler** ve bütün ehl-i velayet, onun her vakit mertebe-i imanından feyz almaları ve onu en yüksek derecede bulmaları, bilbedahe gösterir ki; imanı dahi emsalsizdir.

İşte böyle **emsalsiz bir şeriat** ve **misilsiz bir İslâmiyet** ve **hârika bir ubudiyet** ve **fevkalâde bir dua** ve **cihanpesendane bir davet** ve mu'cizane bir iman sahibinde, elbette hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz diye anladı ve aklı dahi tasdik etti.

Dördüncüsü: Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) **icma**'ı, nasilki **vücut ve vahdaniyet-i İlahiyeye** gayet kuvvetli bir delildir;

öyle de, bu zâtın (A.S.M.) doğruluğuna ve **risaletine** gayet sağlam bir şehadettir.

Çünkü **Enbiya** Aleyhimüsselâm'ın doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar **kudsî sıfatlar** ve mu'cizeler ve vazifeler varsa;

o zâta (A.S.M.) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır.

Demek onlar, nasilki **lisan-ı kal ile**; Tevrat, İncil ve Zebur ve **suhuflarında** bu zâtın (A.S.M.) geleceğini haber verip insanlara **beşaret** vermişler ki,

kütüb-ü mukaddesenin o beşaretli işaretinden yirmiden fazla ve pek zahir bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub'da güzelce beyan ve isbat edilmiş.

Öyle de, lisan-ı halleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mu'cizeleriyle;

kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu zâtı tasdik edip, davasını imza ediyorlar.

Ve lisan-ı kal ve icma' ile vahdaniyete delalet ettikleri gibi,

lisan-ı hal ile ve ittifakla bu zâtın **sadığıyetine** şahadet ediyorlar diye anladı.

Beşincisi: Bu zâtın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebaiyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikata, kemalâta, **keramata**, **keşfiyata**, **müşahedata** yetişen binlerce evliya vahdaniyete delalet ettikleri gibi;

üstadları olan bu zâtın sadığıyetine ve risaletine, icma' ve ittifakla şahadet ediyorlar.

Ve âlem-i gaybdan verdiği haberlerin bir kısmını **nur-u velayetle** müşahede etmeleri

and that they believe in and affirm all of those truths through the light of belief, either with **knowledge of certainty**, or with **the vision of certainty**, or with **absolute certainty**.

He saw that this too demonstrates like the sun **the degree of truthfulness** and **rectitude** of that great being, their master.

The Sixth: The millions of purified, sincere, and punctilious scholars and faithful sages, **who have reached the highest station of learning** through the teaching and instruction contained in **the sacred truths** brought by that being, despite his unlettered nature, **the exalted sciences** he invented and **Divine knowledge** he discovered —

they not only prove and affirm, **unanimously** and with the strongest proofs, **the Divine unity which is the foundation of his mission**,

but also bear unanimous witness to the truthfulness of this **supreme teacher** and **great master**, and to the veracity of his words.

This is a proof as clear as daylight.

The Risale-i Nur too with its one hundred parts is but a single proof of his truthfulness.

#32

The Seventh: The Family and Companions of the Prophet —who with their **insight**, knowledge, and **spiritual accomplishment** are the most renowned, the most respected, the most celebrated, the most pious and the most keensighted of men after the prophets—

examined and scrutinized, **with the utmost attention**, seriousness and exactitude, all the states, thoughts and conditions of this being, whether hidden or open.

They came to the unanimous conclusion that he was the most truthful, exalted, and honest being in the world, and this, their unshakeable affirmation and firm belief, is a proof like the daylight attesting the reality of the sun.

The Eighth: The cosmos indicates its **Maker**, Inscribe, and Designer, Who creates, administers, and arranges it, and through determining its measure and form and regulating it, has disposal over it as though it was a palace, a book, an **exhibition**, a spectacle.

And so too it indicates that it requires and necessitates an **elevated herald**, a **truthful unweaver**, a **learned master**, and a **truthful teacher** **who will know and make known the Divine purposes in the universe's creation**, **teach the dominical instances of wisdom in its changes and transformations**, **give instruction in the results of its dutiful motions**, **proclaim its essential value and the perfections of the beings within it**, and express the meanings of that mighty book; it indicates that he is certain to exist.

ve umumunu nur-u imanla ya **ilmelyakîn** veya **aynelyakîn** veya **hakkalyakîn** suretinde itikad ve tasdik etmeleri;

üstadları olan bu zâtın **derece-i hakkaniyet** ve **sadıkîyetini** güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı: Bu zâtın ümmiliğiyle beraber getirdiği **hakaik-i kudsiye** ve ihtira ettiği **ulûm-u âliye** ve keşfettiği **marifet-i İlahiyenin** dersiyile ve talimiyle, **meretebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen** milyonlar asfiya-i müdakkikîn ve siddikîn-i muhakkikîn ve dâhî-i hükema-i mü'minîn,

bu zâtın üss-ül esas davası olan vahdaniyeti, kuvvetli bürhanlarıyla **bil'ittifak** isbat ve tasdik ettikleri gibi;

bu **muallim-i ekberin** ve bu **üstad-ı a'zamın** hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifakla şهادetleri,

gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sadıkîyetidir.

Meselâ: Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu zâtın sadakatının bir tek bürhanıdır.

Yedincisi: **Âl ve ashab** namında ve nev'-i beşerin enbiyadan sonra **feraset** ve dirayet ve **kemalâtla** en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindarı ve en keskin nazarlı taife-i azimesi;

kemal-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle, bu zâtın bütün gizli ve aşikâr hallerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftiş ve tedkik etmeleri neticesinde;

bu zâtın dünyada en sadık ve en yüksek ve en haklı ve hakikatlı olduğuna ittifak ile ve icma' ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delalet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

Sekizincisi: Bu kâinat, nasilki kendini icad ve idare ve tertib eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitab gibi, bir **sergi** gibi, bir temaşağâh gibi tasarruf eden **sâniine** ve kâtibine ve nakkaşına delalet eder.

Öyle de; **kâinatın hilkatindeki maksad-ı İlahiyeyi bilecek ve bildirecek** ve **tahavvülâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek** ve **vazifedarane harekâtındaki neticeleri ders verecek** ve **mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân edecek** ve o kitab-ı kebirin manalarını ifade edecek **bir yüksek dellâl**, **bir doğru keşşaf**, **bir muhakkik üstad**, **bir sadık muallim** istediği ve iktiza ettiği ve herhalde bulunmasına delalet ettiği cihetiyle,

Thus, the traveller knew that it testified to the truthfulness of this being, who performed these functions better than anyone, and to his being a most elevated and loyal official of the universe's Creator.

The Ninth: There is behind the veil One Who wishes to demonstrate with these **ingenious and wise artefacts** the perfection of His **talent** and art;

to make Himself known and loved by means of these countless adorned and decorated creations;

to evoke praise and thanks through the unnumbered pleasurable and valuable bounties that he bestows;

to cause men to worship Him with gratitude and appreciation in the face of His dominicality, through His solicitous and **protective** sustenance of life, and His provision of nurture and bounty **in such manner as to satisfy the most delicate of tastes and appetites**;

to manifest His **Divinity through the change of seasons, the alternation of night and day**, and through all His magnificent and majestic deeds, all His **awe-inspiring** and wise acts and **creativity**,

and thereby to cause men to believe in his Divinity, in **submission**, humility and obedience;

and to demonstrate His **justice** and **truthfulness** by at all times protecting virtue and the virtuous and destroying evil and the evil, by annihilating **with blows from heaven the oppressor and the liar**.

#33

There will of a certainty be at the side of this **Unseen Being** His most beloved creature and most devoted bondsman, who, serving the purposes that have just been mentioned,

discovers and unravels **the talisman and riddle of the creation of the universe**, who acts always in the name of that Creator,

who seeks aid and success from Him, and who receives them from Him — Muhammad of Quraysh (Peace and blessings be upon him!)

The traveller further said, addressing his own intellect:

“Since these nine truths bear witness to the **truthfulness** of this being,

he must be **the source of glory of mankind** and **the source of honour for the world**.

If we therefore call him **the Pride of the World** and **Glory of the Sons of Adam**, it will be fitting.

The fact that the awesome sovereignty of that **decree of the Compassionate One, the Qur'an of Miraculous Exposition** that he holds in his hand, has conquered **half the world**, together with his individual perfections and **exalted virtues**, shows that

elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu zâtın hakkaniyetine ve bu kâinat Hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna şahadet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu: Madem bu **san'atlı ve hikmetli masnuatıyla** kendi **hüner**lerini ve san'atkârlığının kemalâtını teşhir etmek

ve bu süslü, zînetli nihayetsiz mahlukatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek

ve bu lezzetli ve kıymetli hesabsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek

ve bu şefkatli ve **himayetli** umumî terbiye ve iâşe ile, hattâ **ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin edecek bir surette** ihzar edilen Rabbanî it'amlar ve ziyafetlerle, **kendi rububiyetine karşı minnetdarane ve müteşekkirene ve perestişkârane ibadet ettirmek**

ve **mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tahvili ve ihtilafı gibi**, azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve **dehşetli** ve hikmetli faaliyet ve **hallakîyet** ile, kendi **uluhiyetini** ihzar ederek,

o uluhiyetine karşı iman ve **teslim** ve inkıyad ve itaat ettirmek

ve her vakit iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale ve **semavî tokatlar ile zalimleri ve yalancıları** imha etmek cihetiyle, **hakkaniyet** ve **adaletini** göstermek isteyen perde arkasında birisi var.

Elbette ve herhalde, o **gaybî zâtın** yanında en sevgili mahluku ve en doğru abdi ve onun mezkûr maksadlarına tam hizmet ederek,

hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammasını hall ve keşfeden ve daima o Hâlıkının namına hareket eden

ve ondan istimdâd eden ve muvaffakîyet isteyen ve onun tarafından imdada ve tevfiğe mazhar olan ve **Muhammed-i Kureyşî** denilen bu zât olacak. (A.S.M.)

Hem aklına dedi:

Madem bu mezkûr dokuz hakikatlar bu zâtın **sıdkına** şahadet ederler;

elbette bu âdem, **benî-âdem'in medar-ı şerefi** ve **bu âlemin medar-ı iftiharıdır**.

Ve ona "**Fahr-i Âlem**" ve "**Şeref-i Benî-Âdem**" denilmesi pek lâyıktır

ve onun elinde bulunan **ferman-ı Rahman** olan **Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan**'ın haşmet-i saltanat-ı maneviyesinin **nısf-ı arzı** istilası ve şahsî kemalâtı ve **yüksek hasletleri** gösteriyor ki;

he is the most important personage in the world.

The most important word concerning our Creator is that which he utters."

Now see: the foundation of the summons of this extraordinary being and the aim of all his life, based on the strength furnished by his hundreds of **decisive and evident and manifest miracles**, and the thousands of **exalted, fundamental truths** contained in his religion,

was to prove and bear witness **to the existence of the Necessary Existent, His Unity, attributes and Names**, to affirm, proclaim and announce Him.

He is therefore like a sun in the cosmos, the most brilliant proof of our Creator, this being whom we call **the Beloved of God**.

There are three forms of great and infallible consensus each of which affirms, confirms, and puts its signature to the witness he bears.

The First: the unanimous affirmation made by that **luminous assembly** known and celebrated throughout the world as **the Family of Muhammad** (Peace and blessings be upon him) **including thousands of poles and supreme saints of penetrating gaze and ability to perceive the Unseen**, such as *Imam 'Ali* (May God be pleased with him), who said, "**Were the veil to be lifted, my certainty would not increase**," and 'Abd al-Qadir al-Gilani, *the Ghawth al-A'zam* (May his mystery be sanctified), who saw the Supreme Throne and the awesome form of Israfil while yet on the earth.

The Second: *the confirmation made with a strong faith that permitted men to sacrifice their lives and their property, their fathers and tribes*, by the renowned assembly known as the **Companions**, who found themselves among a primitive people and in an unlettered environment, devoid of all social life and political thought, without any scripture and lost in the darkness of a period between prophets; and **who in a very brief time came to be the masters, guides, and just rulers of the most civilized and politically and socially advanced peoples and states, and to rule the world from east to west in universally approved fashion**.

#34

The Third: the confirmation provided with unanimous and certain knowledge by that **lofty group of punctilious and profound scholars** of whom in each age thousands spring forth, who advance in wondrous fashion in every science and work in different fields.

Thus, the testimony brought by this being to the Divine unity is not particular and individual,

but general and universal and unshakeable.

If all the demons that exist were to unite, they could not challenge it.

Such was the conclusion reached by the travellers.

bu âlemde en mühim zât budur,

Hâlıkımız hakkında en mühim söz onundur.

İşte gel bak! Bu hârika zâtın yüzer **zahir ve bahir kat'î mu'cizelerinin** kuvvetine ve dinindeki binler **âlî ve esaslı hakikatlarına** istinaden, bütün davalarının esası ve bütün hayatının gayesi,

Vâcib-ül Vücut'un vücutuna ve **vahdetine ve sıfâtına ve esmasına** delalet ve şehadet ve o Vâcib-ül Vücut'u isbat ve ilân ve i'lam etmektir.

Demek bu kâinatın manevî güneşi ve Hâlıkımızın en parlak bir bürhanı bu **Habibullah** denilen zâttır ki;

onun şehadetini teyid ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icma' var:

Birincisi: "Eğer perde-i gayb açılrsa yakînim ziyadeleşmeyecek" diyen *İmam-ı Ali* (Radıyallahü Anh) ve yerde iken arş-ı a'zamı ve İsrâfil'in azamet-i heykelini temaşa eden *Gavs-ı A'zam* (K.S.) gibi **keskin nazar ve gaybbîn gözleri bulunan binler aktab ve evliya-i azîmeyi câmi'** ve **Âl-i Muhammed** namıyla şöretşiar-ı âlem olan **cemaat-ı nuraniyenin icma'** ile tasdikleridir.

İkincisi: Bedevi bir kavim ve ümmi bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitabsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve **pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihanpesendane idare eden** ve "**Sahabe**" namıyla dünyada namdar olan cemaat-ı meşhurenin ittifakla *can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir*.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyane ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz **muhakkik ve mütebahhir ülemasının cemaat-ı uzmasının** tevafukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir.

Demek bu zâtın vahdaniyete şehadeti şahsî ve cüz'î değil,

belki umumî ve küllî ve sarsılmaz

ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şehadettir

diye hükmetti.

In reference to the lesson learned in the **School of Light** by that traveller from the world, that wayfarer in life, when he visited in his mind the **blessed age of the Prophet**, we said at the end of the Sixteenth Degree of the First Station:

There is no god but God, the Necessary Existent, the One, the Unique, the Necessity of Whose Existence in Unity is indicated by the Pride of the World and the Glory of the Sons of Adam, through the majesty of the sovereignty of his Qur'an, the splendour of the expanse of his religion, the multiplicity of his perfections, and the exaltedness of his characteristics, as confirmed even by the testimony of his enemies. He bears witness and brings proof through the strength of his hundreds of manifest and evident miracles, that both testify to truth and are themselves the object of true testimony; and through the strength of the thousands of luminous and conclusive truths contained in his religion, according to the consensus of all the possessors of light, the agreement of his illumined Companions, and the unanimity of the scholars of his community, the possessors of proofs and luminous insight.

The tireless and **insatiable** traveller, who knew the **aim of life** in this world and the essence of life to be **faith**, addressed his own heart and said:

“Let us examine the book known as **the Qur'an of Miraculous Exposition**, which is said to be the word and utterance of the Being Whom we are seeking, the most famous, the most brilliant and wisest book in the world, that issues a challenge in every age to whoever refuses to submit to it.

Let us see what it says.

But first, we must establish that this book is from our Creator,” and he began to search.

#35

Since the traveller lived in the present age,

looked first at the Risale-i Nur, **flashes** from the **miraculousness of the Qur'an**;

he saw its one hundred and thirty parts to consist of luminous points drawn from that Book of Discernment, or **well-founded explanations** of its contents.

Even though the Risale-i Nur is **valiantly** struggling to diffuse the truths of the Qur'an in all directions, in this **obstinate and atheistic** age, no one can defeat it, which proves that

its master, its source, its authority and its sun, is the Qur'an, heavenly not human speech.

İşte **Asr-ı Saadette** aklıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun, o **medrese-i nuraniyeden** aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın onaltıncı mertebesinde böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ
عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ فَخَرُّ الْعَالَمِ وَشَرَفِ نَوْعِ
بَنِي آدَمَ بِعَظَمَةِ سُلْطَنَةِ قُرْآنِهِ وَحَشَمَةِ وَسَعَةِ دِينِهِ وَ
كَثْرَةِ كَمَالَاتِهِ وَعُلُوبِيَّةِ أَخْلَاقِهِ حَتَّىٰ بِتَصْدِيقِ أَعْدَائِهِ وَ
كَذَا شَهْدِ وَبَرَهْنِ بِقُوَّةِ مَاتِ مُعْجَزَاتِهِ الظَّاهِرَةِ الْبَاهِرَةِ
المُصَدِّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ وَبِقُوَّةِ الْآفِ حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ
الْقَاطِعَةِ بِإِجْمَاعِ آلِهِ ذَوِي الْأَنْوَارِ وَبِإِتْفَاقِ أَصْحَابِهِ
ذَوِي الْأَبْصَارِ وَبِتَوَافُقِ مُحَقِّقِي أُمَّتِهِ ذَوِي الْبَرَاهِينِ وَ
الْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ

denilmiştir.

Sonra, bu dünyada **hayatın gayesi** ve hayatın hayatı **iman** olduğunu bilen bu yorulmaz ve **tok olmaz** yolcu, kendi kalbine dedi ki:

"Aradığımız **zâtin sözü** ve **kelâmı** denilen bu dünyada **en meşhur** ve **en parlak** ve **en hâkim** ve **ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan** namındaki kitaba müracaat edip,

o ne diyor, bilelim.

Fakat en evvel, bu kitab bizim hâlıkımızın kitabı olduğunu isbat etmek lâzımdır, diye taharriye başladı.

Bu seyyah bu zamanda bulunduğu münasebetiyle

en evvel manevî **i'caz-ı Kur'anîyenin lem'aları** olan Risale-i Nur'a baktı

ve onun yüzotuz risaleleri, âyât-ı Furkanîyenin nükteleri ve ışıkları ve **esaslı tefsirleri** olduğunu gördü.

Ve Risale-i Nur, bu kadar **muannid ve mülhid** bir asırda her tarafa hakaik-i Kur'anîyeyi **mücahidane** neşrettiği halde, karşısına kimse çıkamadığından isbat eder ki;

onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur'an semavîdir, beşer kelâmı değildir.

Among the hundreds of proofs in the different parts of the Risale-i Nur, the single proof contained in the Twenty-Fifth Word and the end of the Nineteenth Letter,

establishes forty aspects of the Qur'an's miraculousness in such a way that

whoever sees it, far from uttering any criticism or objection, admires its arguments, and utters appreciative praise.

The traveller left it to the Risale-i Nur to prove that the Qur'an is miraculous and the true Word of God, turning only to a brief indication of a few points showing its greatness.

First Point : Just as the Qur'an, with all its miracles and truths indicating its veracity is a miracle of Muhammad (Peace and blessings be upon him)

so too, Muhammad (Peace and blessings be upon him) with all his miracles, proofs of prophethood and perfections of knowledge,

is a miracle of the Qur'an and a decisive proof of the Qur'an's being the Word of God.

Second Point : The Qur'an, in this world, brought about in so luminous, felicitous and truthful a fashion, a revolution in the social life of man, as well as

in the souls, hearts, spirits, and intellects of men, in their individual, social, and political lives, and having caused this revolution perpetuated it in such a fashion, that

for fourteen centuries at every moment its six thousand, six hundred and sixty-six verses have been read by the tongues of more than a hundred million men,

training them, refining their souls and purifying their hearts.

To spirits, it has been a means of development and advancement; to intellects, an orientation and light; to life, it has been life itself and felicity.

Such a book is of a certainty unparalleled; it is a wonder, a marvel, and a miracle.

Third Point : The Qur'an, from that age down to the present, has demonstrated such eloquence that

it caused the value attached to the odes known as "Seven Hanging Poems" that were written in gold on the walls of the Ka'ba to descend to such a point that

the daughter of Labid, when taking down her father's poem from the Ka'ba, said, "Compared with the verses of the Qur'an, this no longer has any value."

Hattâ Resail-in Nur'un yüzer hüccetlerinden birtek hüccet-i Kur'anîyesi olan Yirmibeşinci Söz ile Ondokuzuncu Mektub'un âhiri,

Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu öyle isbat etmiş ki;

kim görmüşse değil tenkid ve itiraz etmek, belki isbatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok sena etmiş.

Kur'anın vech-i i'cazını ve hak Kelâmullah olduğunu isbat etmek cihetini Risalet-ün Nur'a havale ederek yalnız bir kısa işaretle büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti.

Birinci Nokta: Nasilki Kur'an bütün mu'cizatıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakaikıyla, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın bir mu'cizesidir.

Öyle de Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm da, bütün mu'cizatıyla ve delail-i nübüvvetiyle ve kemalât-ı ilmiyesiyle

Kur'anın bir mu'cizesidir ve Kur'an kelâmullah olduğuna bir hüccet-i katiasıdır.

İkinci Nokta: Kur'an, bu dünyada öyle nuranî ve saadetli ve hakikatlı bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber,

insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılab yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki;

ondört asır müddetinde, her dakikada, altıbin altıyüz altmışaltı âyetleri, kemal-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor

ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor.

Ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor.

Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, hârikadır, fevkalâdedir, mu'cizedir.

Üçüncü Nokta: Kur'an, o asırdan tâ şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki,

Kâ'be'nin duvarında altın ile yazılan en meşhur ediblerin "Muallakat-ı Seb'a" namıyla şöhretşiar kasidelerini o dereceye indirdi ki,

Lebid'in kızı, babasının kasidesini Kâ'be'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı."

A bedouin poet heard this verse being recited

*Therefore expound openly what you are commanded,
(22)*

{22. Qur'an, 15:94.}

and immediately prostrated.

They asked him: "Have you become a Muslim?" "No," he replied, "I was prostrating before the eloquence of this verse."

Thousands of scholars and litterateurs, like **geniuses of the science of rhetoric** such as 'Abd al-Qahir Jurjani, Sakkaki, and Zamakhshari,

have unanimously decided that the eloquence of the Qur'an is beyond human capacity and is unattainable.

The Qur'an has also from that time forward invited to **the field of combat** all **arrogant and egoistic litterateurs and rhetoricians**, and said to them **in a manner calculated to break their arrogance**:

"Come, produce a single sura like it, or else accept **perdition** and **humiliation** in this world and the hereafter."

Despite this challenge, **the obstinate rhetoricians of that age** abandoned the short path of producing a single sura like the Qur'an,

and instead chose the long path of casting their persons and property into danger. This proves that the short path cannot be taken.

Millions of Arabic books are in circulation, some written by friends of the Qur'an in order to resemble and **imitate** it, others written by its enemies in order to confront and **criticize** it.

Not one of them has been able to attain the level of the Qur'an. Should a common man even listen to them, he is sure to say:

"The Qur'an does not resemble these other books, nor is it in the same class as they. It must be either below them or above them."

No one —no unbeliever or fool— in the world can say that it is below them. Hence **its degree of eloquence** is above all of them.

Once a man read the verse,

All that is in the heavens and the earth extols and glorifies God. (23)

{23. Qur'an, 57:1.}

He said: "I cannot see any miraculous eloquence in this verse."

He was told: "Go back to that age like the traveller, and listen to the verse as recited there."

Hem bedevi bir edib:

فَاُصَدِّعْ بِمَا تُؤْمَرُ

âyeti okunurken işittiği vakit secdeye kapanmış.

Ona demişler: "Sen müslüman mı oldun?" O demiş: "Hâyır, ben bu âyetin belâgatına secde ettim."

Hem **ilm-i belâgatın dâhîlerinden** Abdülkahir-i Cürcanî ve Sekkakî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhî imamlar ve mütefennin edibler

icma' ve ittifakla karar vermişler ki: "Kur'anın belâgatı, tâkat-ı beşerin fevkindedir, yetişilmez."

Hem o zamandan beri mütemadiyen **meydan-ı muarazaya** davet edip, **mağrur ve enaniyetli ediblerin ve beliglerin** damarlarına dokundurup, **gururlarını kıracak bir tarzda** der:

"Ya birtek surenin mislini getiriniz veyahut dünyada ve âhirette **helâket** ve **zilleti** kabul ediniz."

diye ilân ettiği halde **o asrın muannid beligleri** birtek surenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muarazayı bırakıp,

uzun olan, can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyar etmeleri isbat eder ki, o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur'anın dostları, Kur'ana benzemek ve **taklid etmek** şevkiyle ve düşmanları dahi Kur'ana mukabele ve **tenkid etmek** şevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telahuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitablar ortada geziyor.

Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hattâ en adî adam dahi dinlese, elbette diyecek:

"Bu Kur'an, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil." Ya onların altında veya umumunun fevkinde olacak.

Umumunun altında olduğunu dünyada hiçbir ferd, hiçbir kâfir, hattâ hiçbir ahmak diyemez. Demek **mertebe-i belâgati** umumun fevkindedir.

Hattâ bir adam

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

âyetini okudu.

Dedi ki: "Bu âyetin hârika telakki edilen belâgatını göremiyorum."

Ona denildi: "Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle."

Imagining himself to be there before the revelation of the Qur'an, he saw that

all the beings in the world were living in an unstable, transient world in empty, infinite and unbounded space, in confusion and darkness, lifeless and without consciousness and purpose.

Suddenly he heard this verse proclaimed by the tongue of the Qur'an and the verse removed a veil from in front of the universe and illumined the face of the globe;

this pre-eternal speech, this eternal decree, gave instruction to all conscious beings, drawn up in the ranks of succeeding centuries, in such fashion that

the cosmos became like a vast mosque. All of creation headed by the heavens and the earth, was engaged in vital remembrance of God and proclamation of His glory, was joyously and contentedly fulfilling its function.

#37

All of this our traveller observed. Thus tasting the degree of the eloquence of the Qur'an, and comparing the other verses to it by analogy,

he understood one of the many thousands of wise reasons for the conquest of half the globe and a fifth of humanity by the eloquent murmuring of the Qur'an, for the uninterrupted continuance of its respected and magnificent monarchy for fourteen centuries.

Fourth Point : The Qur'an has demonstrated such a veracious sweetness that whereas the repetition of even the sweetest thing induces disgust,

it has from earliest times been accepted by everyone and even become proverbial that repeated recitation of the Qur'an, far from inducing disgust and weariness in men of sound heart and pure taste, on the contrary increases its sweetness.

The Qur'an demonstrates, moreover, such a freshness, youth and originality, that

even though it has lived for fourteen centuries and passed through many hands, it retains its freshness as if it had only just been revealed.

Every century sees the Qur'an enjoying a new youth, as if it were addressing that century in particular.

Similarly, scholars of every branch of learning, even though they keep the Qur'an constantly at their side in order to benefit from it,

and perpetually follow its method of exposition, see that the Qur'an maintains the originality of its style and manner of explanation.

Fifth Point : One wing of the Qur'an is in the past, and one is in the future, and like its root and one wing are the agreed truths of the former prophets,

and it confirms and corroborates them, and they too confirm it with the tongue of unanimity,

O da kendini Kur'andan evvel orada tahayyül ederken gördü ki:

Mevcudat-ı âlem perişan, karanlık camid ve şuursuz ve vazifesiz olarak hâlî, hadsiz, hududsuz bir fezada; kararsız, fâni bir dünyada bulunuyorlar.

Birden Kur'anın lisanından bu âyeti dinlerken gördü: Bu âyet, kâinat üstünde, dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki,

bu ezeli nutuk ve bu sermedi ferman asırlar sıralarında dizilen zîşuurlara ders verip gösteriyor ki;

bu kâinat bir câmi-i kebir hükmünde, başta semavat ve arz olarak umum mahlukatı hayatdarane zikir ve tesbihte ve vazife başında cûş u huruşla mes'udane ve memnunane bir vaziyette bulunduruyor,

diye müşahede etti ve bu âyetin derece-i belâgatını zevkederek sair âyetleri buna kıyasla

Kur'anın zemzeme-i belâgatı arzin nısfını ve nev'-i beşerin humsunu istilâ ederek haşmet-i saltanatı kemal-i ihtiramla ondört asır bilâfasıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur'an, öyle hakikatlı bir halâvet göstermiş ki, en tatlı birşeyden dahi usandıran çok tekrar,

Kur'anı tilavet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilaveti halâvetini ziyadeleştirdiği, eski zamandan beri herkesçe müsellemler olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş.

Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebabet ve garabet göstermiş ki,

ondört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği halde, şimdi nâzil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor.

Her asır, kendine hitab ediyor gibi bir gençlikte görmüş.

Her taife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdukları

ve üslûb-u ifadesine ittiba ve iktida ettikleri halde, o üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur'anın bir cenahı mazide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski Peygamberlerin ittifaklı hakikatları olduğu

ve bu onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevafukun lisan-ı haliyle bunu tasdik ettikleri gibi,

so too **all the true Sufi paths and ways of sainthood** whose fruits like the saints and purified scholars, who receive life from the Qur'an, show **through their vital spiritual progress** that their **blessed tree** is living, **effulgent**, and the means to truth, and who grow and live under the protection of its second wing,

testify that the Qur'an is **pure truth** and **the assembly of truths** and in its **comprehensiveness**, a matchless wonder.

Sixth Point: The Qur'an's truthfulness and veracity show that its six aspects are luminous.

Indeed, the pillars of argument and proof beneath it; the flashes of **the stamp of miraculousness** above it;

the gifts of **happiness in this world and the next** before it, its goal; the truths of **heavenly revelation**, the point of support behind it;

the assent and evidence of innumerable **upright minds** to its right; and the true **tranquillity, sincere attraction**, and submission of sound hearts and clean **consciences** on its left

all prove that the Qur'an is a wondrous, firm, **unassailable citadel of both the heavens and the earth**.

#38

So too from these six levels, **the Disposer of the universe** has set His seal on its being sheer truth and right, and not being man's word, and its containing no error

— the Disposer, Who has made it His practice to always **exhibit** beauty in the universe, protect good and right, and **eliminate imposters** and liars,

has confirmed and set His seal on the Qur'an by giving it **the most acceptable**, highest, and **most dominant place of respect** and **degree of success** in the world.

And so too the one who is the source of Islam and **interpreter** of the Qur'an — his believing in it and holding it in greater **respect** than everyone else,

and being in a **sleep-like state** when it was revealed, (24) and other words and speeches not resembling or coming near it,

{24. Muslim, iv, nos: 1816, 1817; al-Hakim, al-Mustadrak, ii, 392; Tabrizi, Mishkat al-Masabih, No: 4844.}

and that Interpreter's describing **without hesitation** and **with complete confidence** through the Qur'an true **cosmic events** of generally the past and the future from behind the veil of the Unseen,

and no trickery or fault being observed in him while being under the gazes of the sharpest eyes, and **his believing and affirming every pronouncement of the Qur'an** with all his strength and nothing shaking him,

öyle de: Evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve **hayatdar tekemmülleriyle, şecere-i mübarekelerinin** hayatdar, **feyizdar** ve hakikat-medar olduğuna delalet eden ve ikinci kanadının himayesi altında yetişen ve yaşayan **velayetinin bütün hak tarikatları** ve İslâmiyetin bütün hakikatlı ilimleri,

Kur'anın **ayn-ı hak** ve **mecma-i hakaik** ve **câmiyyette** misilsiz bir hârika olduğuna şehadet eder.

Altıncısı: Kur'anın altı ciheti nuranıdır, sıdk ve hakkaniyetini gösterir.

Evet altında hüccet ve bürhan direkleri, üstünde **sikke-i icaz** lem'aları,

önünde ve hedefinde **saadet-i dâreyn** hediyeleri, arkasında nokta-i istinadî **vahy-i semavî** hakikatları,

sağında hadsiz **ukûl-ü müstakimenin** delillerle tasdikleri, solunda selim kalblerin ve temiz **vicdanların** ciddî **itminanları** ve **samimî incizabları** ve teslimleri;

Kur'anın fevkalâde, hârika, metin ve **hücum edilmez** bir **kal'a-i semaviye-i arziye** olduğunu isbat ettikleri gibi,

altı makamdan dahi onun ayn-ı hak ve sadık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden,

başta bu kâinatta daima güzelliği **izhar**, iyiliği ve doğruluğu himaye ve **sahtekârları** ve müfterileri imha ve **izale etmek** âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu **kâinatın mutasarrifi**,

o Kur'ana âlemde **en makbul**, en yüksek, **en hâkimane** bir **makam-ı hürmet** ve bir **merite-i muvaffakiyet** vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi,

İslâmiyetin menbai ve Kur'anın **tercümanı** olan zâtın (Aleyhissalâtu Vesselâm) herkesten ziyade ona itikad ve **ihtiramı**

ve **nüzulü zamanında** uyku gibi bir **vaziyet-i naimanede** bulunması ve sair kelâmları ona yetişmemesi ve bir derece benzememesi

ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve gelecek hakikî **hâdisat-ı kevnîyeyi**, gaybiyane Kur'an ile **tereddüdsüz** ve **itminan** ile beyan etmesi

ve çok dikkatli gözlerin nazarı altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o tercümanın, bütün kuvvetiyle **Kur'anın herbir hükmüne iman edip tasdik etmesi** ve hiçbir şey onu sarsmaması;

is a stamp confirming that the Qur'an is revealed and true and the blessed Word of his own **Compassionate Creator**.

Also a **fifth of mankind**, indeed **the greater part of it**, being drawn to the Qur'an and bound to it in religion and giving ear to it **eagerly** desirous of the truth,

and according to the testimony of many indications and events and **illuminations**, the jinn, angels, and spirit beings also gathering around it **in truth-worshipping fashion like moths whenever it is recited** (25)

{25. Bukhari, vi, 234; al-Mustadrak, i, 553, 554.}

is a stamp confirming the Qur'an's **acceptance** by all beings and that it occupies a most high position.

Also, all the classes of mankind from **the most stupid and lowly** to the cleverest and most learned taking their full share of the Qur'an's instruction and their **understanding** its most profound truths,

and all branches of scholars like the great **interpreters** of the Greater Shari'a in particular, and hundreds of Islamic sciences and branches of knowledge, and the brilliant and **exacting scholars** of theology and **the principles of religion**

extracting from the Qur'an all the **needs** and answers for their own sciences is a stamp confirming that the Qur'an is a **source of truth** and **mine of reality**.

#39

Also, although **the Arab literary figures, who were the most advanced in regard to literature**, —those of them who were not Muslims— had the greatest need to dispute the Qur'an,

their **avoiding** producing the like of only a single sura and its eloquence, **eloquence** being only one aspect of the seven major aspects of **the Qur'an's miraculousness**,

as well as **the famous orators** and brilliant scholars up to the present **who have wanted to gain fame through disputing it** being unable to oppose a single **aspect of its miraculousness** and their remaining silent **in impotence**,

is a stamp confirming that the Qur'an is a miracle and beyond **the powers of man**.

Yes, the value, **superiority**, and eloquence of a speech or word is apparent through knowing, "**from whom it has come and to whom, and for what purpose**," the Qur'an then can have no like, and none can reach it.

For the Qur'an is a speech and address of the **Sustainer** of all the worlds and **Creator** of the whole universe and a **dialogue** in no way hinting of imitation and **artificiality**.

It is addressed to the one sent in the name of all men, indeed of all beings, the most famous and **renowned** of mankind,

the strength and **breadth** of whose belief gave rise to mighty Islam and raised its owner to the level of the "**Distance of Two Bow-strings**" and returned him as **the addressee of the Eternally Besought One**.

Kur'an semavî, hakkaniyetli ve kendi **Hâlık-ı Rahîminin** mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem **nev'-i insanın humsu**, belki **kısm-ı a'zamı**, göz önünde ona müncezibane ve dindarane irtibatı ve hakikatperestane ve **müştakane** kulak vermesi

ve çok emarelerin ve vakıaların ve **keşfiyatın** şهادetiyle, cinn ve melek ve ruhanîlerin dahi, **tilaveti vaktinde pervane gibi hakperestane** etrafında toplanması,

Kur'anın kâinatça **makbuliyetine** ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem nev'-i beşerin umum tabakaları, **en gabi ve âmid**den tut, tâ en zeki ve âlime kadar herbirisi, Kur'anın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatları **fehmetmeleri**

ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiyenin ve bilhassa şeriat-ı kübranın büyük **müçtehidleri** ve **usûl-üd din** ve ilm-i Kelâm'ın dâhî **muhakkikleri** gibi, her taife

kendi ilimlerine ait bütün **hacatını** ve cevaplarını Kur'andan **istihraç** etmeleri, Kur'an **menba-ı hak** ve **maden-i hakikat** olduğuna bir imzadır.

Hem **edebiyatça en ileri bulunan Arab edibleri**, -İslâmiyete girmeyenler- şimdiye kadar muarazaya pekçok muhtaç oldukları halde

Kur'anın i'cazından yedi büyük vechi varken, yalnız birtek vechi olan **belâgatının**, (tek bir surenin) mislini getirmekten **istinkâfları**

ve şimdiye kadar gelen ve **muaraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur beliglerin** ve dâhî âlimlerin onun hiçbir **vech-i i'cazına** karşı çıkamamaları ve **âcizane** sükût etmeleri;

Kur'an mu'cize ve **tâkat-ı beşerin** fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet bir kelâm "**Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve ne için?**" denilmesiyle kıymeti ve **ulviyeti** ve belâgatı tezahür etmesi noktasından, Kur'anın misli olamaz ve ona yetişilemez.

Çünkü Kur'an, bütün âlemlerin **Rabbi** ve **Hâlıkının** hitabı ve konuşması ve hiçbir cihette taklidi ve **tasannuu** ihsas edecek bir emare bulunmayan bir **mükâlemesi**

ve bütün insanların belki bütün mahlukatın namına meb'us ve nev'-i beşerin en meşhur ve **namdar** muhatabı bulunan

ve o muhatabın kuvvet ve **vüs'at-i imanı**, koca İslâmiyeti tereşşuh edip sahibini **Kab-ı Kavseyin** makamına çıkararak **muhabat-ı Samedaniyeye** mazhariyetle nüzul eden

It describes and explains the matters concerning **happiness in this world and the next**, the results of **the creation** of the universe, and the dominical purposes within it.

It expounds also the belief of the one it addresses, *which* was the highest and most extensive of belief and *bore all the truths of Islam*.

It turns and shows every side of the huge universe like a map, a clock, or a house, and teaches and describes it in the manner of the **Craftsman** Who made them

— to produce the like of this Qur'an of Miraculous Exposition is not possible; **the degree of its miraculousness** cannot be attained to.

Also, thousands of **precise** and **learned** scholars of high intelligence have each written commentaries **expounding the Qur'an**, some of which are of thirty, forty, or even seventy volumes,

showing and proving **through evidence and argument** the innumerable **qualities, fine points, characteristics, mysteries, elevated meanings**, and numerous indications concerning every sort of hidden and unseen matter in the Qur'an.

And the one hundred and thirty parts of the Risale-i Nur in particular, each of which proves **with decisive arguments** one quality, one fine point of the Qur'an.

Each part of it — like The Miraculousness of the Qur'an, and the Second Station of the Twentieth Word, *which deduces many things from the Qur'an concerning the wonders of civilization like the railway and the aeroplane*,

and the First Ray, called **Signs of the Qur'an**, *which makes known the indications of verses alluding to the Risale-i Nur and electricity*,

and the eight short treatises called **The Eight Symbols**, *which show how well-ordered, full of meaning, and mysterious are the words of the Qur'an*,

and the small **treatise** proving in five aspects the miraculousness of the verses at the end of Sura al-Fath **in regard to their giving news of the Unseen** — each part of the Risale-i Nur shows one truth, one light of the Qur'an.

#40

All this forms a stamp confirming that the Qur'an has no like, is a miracle and a marvel, and that it is **the tongue of the World of the Unseen in the Manifest World and the Word of One All-Knowing of the Unseen**.

Thus, due to these **qualities** and **characteristics** of the Qur'an indicated above in six points, six aspects, and six levels,

its **sublime, luminous sovereignty** and **sacred, mighty rule** has continued with perfect splendour illuminating the faces of the centuries and the face of the earth for one thousand three hundred years.

ve **saadet-i dâreyne** dair ve **hilkat-ı** kâinatın neticelerine ve ondaki Rabbanî maksadlara ait mesaili

ve o muhatabın *bütün hakaik-i İslâmiyeyi taşıyan* en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden

ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hane gibi her tarafını gösterip çevirip, onları yapan **san'atkârı** tavrıyla ifade ve talim eden

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve **derece-i i'cazına** yetişilmez.

Hem, **Kur'anı tefsir eden** ve bir kısmı otuz-kırk hattâ yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı **müdakkik** binlerle **mütefennin** ülemanın,

senedleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'andaki hadsiz **meziyetleri** ve **nükteleri** ve **hâsiyetleri** ve sırları ve **âli manalan** ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri

ve bilhassa Risale-i Nur'un yüzotuz kitabının herbiri Kur'anın bir meziyetini, bir nüktelerini **kat'î bürhanlarla** isbat etmesi

ve bilhassa Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi; *şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin hârikalarından çok şeyleri Kur'andan istihrac eden* Yirminci Söz'ün İkinci Makamı

ve *Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işaretini bildiren* **İşarat-ı Kur'aniye** namındaki Birinci Şua

ve *huruf-u Kur'aniye ne kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren* **Rumuzat-ı Semaniye** namındaki sekiz küçük risaleler

ve Sure-i Feth'in âhirki âyeti beş vecihle **ihbar-ı gaybî cihetinde** mu'cizeliğini isbat eden küçük bir **risale** gibi Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, Kur'anın bir hakikatını, bir nurunu izhar etmesi;

Kur'anın misli olmadığına ve mu'cize ve hârika olduğuna ve **bu âlem-i şهادette âlem-i gaybın lisanı** ve bir **Allâm-ül Guyub'un kelâmı** bulunduğu bir imzadır.

İşte altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen, Kur'anın mezkûr **meziyetleri** ve **hâsiyetleri** içindir ki;

haşmetli hâkimiyet-i nuraniyesi ve **azametli saltanat-ı kudsiyesi**, asırların yüzlerini ışıklandırarak zemin yüzünü dahi bin üçyüz sene tenvir ederek kemal-i ihtiramla devam etmesi,

And also on account of these qualities of the Qur'an, each of its letters has gained *the sacred distinction* of yielding at least ten rewards, ten merits, and ten *eternal fruits*,

and the letters of certain verses and suras yielding a hundred or a thousand fruits, or even more, and *at blessed times* the light, reward, and value of each letter rising from ten to hundreds.

The traveller through the world understood this and said to his heart:

“The Qur'an, *which is thus miraculous in every respect*, through *the concensus of its suras*, *the agreement of its verses*, *the accord of its lights and mysteries*, and *the concurrence of its fruits and works*,

so testifies with its evidences in the form of proofs to the existence, unity, attributes, and Names of a Single Necessarily Existent One that it is from its testimony that the endless testimony of all the believers has issued forth.”

Thus, in brief allusion to the instruction in belief and Divine unity that the traveller received from the Qur'an, it was said in the Seventeenth Degree of the First Station:

There is no god but God, the One and Unique Necessary Existent, to Whose Necessary Existence in Unity points the Qur'an of Miraculous Exposition, the book accepted and desired by all species of angel, men and jinn, whose verses are read each minute of the year, with the utmost reverence, by hundreds of millions of men, whose sacred sovereignty over the regions of the earth and the universe and the face of time is permanent, whose spiritual and luminous authority has run over half the earth and a fifth of humanity, for more than fourteen centuries, with the utmost splendour. Testimony and proof is also given by the unanimity of its sacred and heavenly suras, the agreement of its luminous, divine verses, the congruence of its mysteries and lights, the correspondence of its fruits and effects, by witnessing and clear vision.

Our traveller, our voyager through life, knew now that faith is the most precious capital man can have, for it bestows on indigent man not some *transient and ephemeral field* or dwelling, but a palace, indeed an *eternal kingdom* as vast as the whole cosmos or the world itself.

hem o hâsiyetleri içindir ki, Kur'anın herbir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on *meyve-i bâki* vermesi,

hattâ bir kısım âyâtın ve surelerin herbir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi ve *mübarek vakitlerde* her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması gibi *kudsî imtiyazlan* kazanmış,

diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi:

İşte böyle *her cihetle mu'cizatlı* bu Kur'an; *surelerinin icmasıyla* ve *âyâtının ittifakıyla* ve *esrar u envârının tevafukuyla* ve *semerat ve âsârının tetabukuyla*

birtek Vâcib-ül Vücut'un vücuduna ve vahdetine ve sıfât ve esmasına deliller ile isbat suretinde öyle şahadet etmiş ki, bütün ehl-i imanın hadsiz şahadetleri, onun şahadetinden tereshuh etmişler.

İşte bu yolcunun Kur'andan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onyedinci mertebesinde böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْوَجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ
عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الْقُرْآنُ الْمُعْجِزُ الْبَيَانِ
الْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لِأَجْنَائِسِ الْمَلِكِ وَالْإِنْسِ وَالْحَيَّاتِ
الْمَقْرُوءِ كُلِّ آيَاتِهِ فِي كُلِّ دَقِيقَةٍ بِكَمَالِ الْإِحْتِرَامِ بِالسَّنَةِ
مَاتَ مِليُونٍ مِنْ نَوْعِ الْإِنْسَانِ الدَّائِمِ سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةِ
عَلَىٰ أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَالْأَكْوَانِ وَعَلَىٰ وَجْهِ الْأَعْصَارِ وَ
الزَّمَانِ وَالْحَجَارِ حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ التُّورَانِيَّةُ عَلَىٰ
نِصْفِ الْأَرْضِ وَخُمُسِ الْبَشَرِ فِي أَرْبَعَةِ عَشَرَ عَصْرًا
بِكَمَالِ الْإِحْتِشَامِ .. وَكَذَا شَهِدَ وَبَرَّهَنَ بِإِجْمَاعِ سُورِهِ
الْقُدْسِيَّةِ السَّمَاوِيَّةِ وَبِإِتِّفَاقِ آيَاتِهِ التُّورَانِيَّةِ الْإِلَهِيَّةِ وَ
بِتَوَافُقِ أَسْرَارِهِ وَأَنْوَارِهِ وَبِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَثَمَرَاتِهِ وَ
أَثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ

denilmiştir.

Sonra, bir fakir insana değil *fâni ve muvakkat bir tarlayı*, bir haneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir *mülk-ü bâkiyi* kazandıran

Faith also bestows on ephemeral man all he will need for life eternal; delivers from **eternal annihilation** wretched man who waits on the gallows for the arrival of fate; and opens to man an eternal treasury of **everlasting felicity**. The traveller then said to himself:

"Onward! In order to gain a further degree from among the infinite degrees of faith, let us **refer** to the **totality of the cosmos**, and listen to what it says.

We will then be able to **perfect and illumine** the lessons we have received from its **components** and **parts**." Looking through the broad and comprehensive telescope he had taken from the Qur'an, he saw

the cosmos to be so meaningful and well-ordered that it took on the shape of **an embodied book of the Glorious One, an incarnate dominical Qur'an, a finely adorned palace of the Eternally Besought One, an orderly city of the Most Merciful**.

All the suras, verses, and words of that book of the universe, even its very letters, **chapters**, **divisions**, pages, and lines,

through their constant meaningful **effacement and reaffirmation**, their wise **changes and alternations**,

gave unanimous expression to the existence and presence of **One Who has Knowledge of all things and Power over all things** as the author of the book, of a **Glorious Inscribe** and a **Perfect Scribe** seeing all things in all things and knowing the relationship of all things with all things.

So too all the species and particles of the cosmos, all **its inhabitants and contents**, **all that enters it and leaves it**, all the providential **changes** and the wise processes of **rejuvenation** that occur in it

— these proclaim in unison the existence and unity of an exalted craftsman, a **peerless Maker** Who sets to work with limitless power and infinite wisdom.

The testimony of two great and vast truths, of a piece with the immensity of the cosmos, affirms this supreme witness of the cosmos.

First Truth: These are the truths of '**createdness**' and '**contingency**' established with countless proofs by **the gifted scholars** of the principles of religion and the science of theology, as well as **the sages of Islam**.

They said that since **change** and **mutation** are to be observed in the world and all things, the world must be ephemeral and **created**; it cannot be uncreated.

If it is created, then there must be a **Maker who created it**. And if there is no cause to be found in the essence of a thing either for its being or for its **non-being**, so that these two are equally possible, that thing cannot be **necessary** and eternal.

ve bir fâni adama ebedî bir hayatın levazımâtını bulduran ve ecelin darağacını bekleyen bir biçareyi **i'dam-ı ebedî**den kurtaran ve **saadet-i sermediyenin** hazinesini açan en kıymetdar sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefesine dedi ki:

"Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için **kâinatın heyet-i mecmuasına müracaat** edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz;

erkânından ve **ecza**sından aldığımız dersleri **tekmil ve tenvir** etmeliyiz." diye, Kur'andan aldığı geniş ve ihatalı bir dûrbîn ile baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar manidar ve muntazamdır ki; mücessem **bir kitab-ı Sübhanî** ve **cismanî bir Kur'an-ı Rabbanî** ve **müzeyyen bir saray-ı Samedanî** ve **muntazam bir şehri Rahmanî** suretinde görünüyor.

O kitabın bütün sureleri, âyetleri ve kelimatları, hattâ harfleri ve **babları** ve **fasılları** ve sayfaları ve satırları..

umumunun, her vakit manidarane **mahv u isbatları** ve hakîmane **tağyir ve tahvilleri**;

icma' ile, bir **Alîm-i Külli Şey'in** ve bir **Kadîr-i Külli Şey'in** ve bir musannfın, herşeyde herşeyi gören ve herşeyin herşeyi ile münasebetini bilen, riayet eden bir **Nakkaş-ı Zülcelal'in** ve bir **Kâtib-i Zülkema'l'in** vücudunu ve mevcudiyetini bilbedahe ifade ettikleri gibi,

bütün erkân ve enva'ıyla ve ecza ve cüz'iyatıyla ve **sekeneleri** ve **müştemilâtıyla** ve **vâridat ve masarifâtıyla** ve onlarda maslahatkârane **tebdilleriyle** ve hikmetperverane **tecdidleriyle**,

bil'ittifak hadsiz bir kudret ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir ustanın ve **misilsiz** bir **Sâni**in mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar.

Ve kâinatın azametine münasib iki büyük ve geniş hakikatın şهادetleri, kâinatın bu büyük şهادetini isbat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usûl-üd din ve ilm-i Kelâm'ın **dâhî ülemasının** ve **hükema-i İslâmiyenin** gördükleri ve hadsiz bürhanlarla isbat ettikleri "**hudûs**" ve "**imkân**" hakikatlarıdır.

Onlar demişler ki: "Madem âlemde ve herşeyde **tegayyür** ve **tebeddül** var; elbette fânidir, **hâdistir**, kadim olamaz.

Madem hâdistir, elbette **onu ihdas eden** bir **Sâni**' var. Ve madem herşeyin zâtında vücudu ve **ademi**, bir sebep bulunmazsa müsavidir; elbette **vâcib** ve ezeli olamaz.

It has further been proven **with decisive arguments** that it is not possible for things to create each other, since that would involve the absurd and false notion of causality and **never-ending causal sequences**.

Hence **the existence of a Necessary Existence** becomes necessary, **whose like cannot exist**, **whose similitude is impossible**, all other than whom is contingent and created by him.

#42

Yes, the truth of createdness has **permeated** the whole of the cosmos, and many instances of it are visible to the eye; the rest can be seen only by the intellect.

For in front of our eyes a whole world dies every autumn, and together with it die hundreds of thousands of different kinds of **plants** and small animals, each member of each species being like a small cosmos unto himself.

It is, however, so orderly and disciplined a death that all things leave behind in their places seeds and eggs that in the spring shall be the means of **resurrection** and rebirth, miracles of mercy and wisdom, miracles of power and knowledge.

They hand to the seeds and eggs their **book of deeds** and plan of action, entrusting them to the wisdom of **the Glorious Preserver** and under His protection, and only then do they die.

In spring, the dead trees, roots and animals come to life again **exactly as they were**, thus providing hundreds of thousands of examples, specimens and proofs of **the supreme resurrection**.

In the place of others, plants and animals **resembling them exactly** are brought into being and life,

thus publishing the pages of the beings of the preceding spring, together with their deeds and functions, just like an **advertisement**. Thus they demonstrate one meaning of the verse,

When the pages are spread out. (26)

{26. Qur'an, 81:10.}

Then also, **with respect to the whole**, each autumn a great world dies, and each spring a fresh world comes into being.

That death and creation proceed in so orderly a manner, and so many separate **deaths** and **creations** occur within them, in such orderly and regular fashion,

that **it is as if** the world were a traveller's lodge where animate beings reside for a time, where **travelling worlds** and **migrant realms** come, fulfil their duties, and then go on their way.

Ve madem muhal ve bâtil olan devir ve **teselsül** ile birbirini icad etmek mümkün olmadığı **kat'î bürhanlarla** isbat edilmiş;

elbette öyle bir **Vâcib-ül Vücut'un mevcudiyeti** lâzımdır ki, **naziri mümteni'**, **misli muhal** ve bütün maadası mümkün ve masivası mahluku olacak."

Evet hudûs hakikati kâinatı **istilâ** etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kısmını akıl görüyor.

Çünkü gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki; herbirisinin hadsiz efradı bulunan ve herbiri zihayat bir kâinat hükmünde olan yüzbin nevi **nebatat** ve küçücük hayvanat, o âlem ile beraber vefat ederler.

Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki; **haşir** ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin hârikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıları baharda yerlerinde bırakıp,

defter-i a'mallerini ve gördükleri vazifelerin programlarını onların ellerine vererek, **Hafiz-i Zülcelal**'in himayesi altında, hikmetine emanet eder; sonra vefat ederler.

Ve bahar mevsiminde, **haşr-i a'zamın** yüzbin misali ve nümune ve delilleri hükmünde olarak o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, **aynen** ihya ve diriliyorlar.

Ve bir kısmının dahi, kendi yerlerinde emsalleri ve **aynen onlara benzeyenleri** icad ve ihya olunuyor.

Ve geçen baharın mevcudatı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sahifelerini **ilânât** gibi neşredip,

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ

âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

Hem **heyet-i mecmua cihetinde**, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücuda gelir.

Ve o vefat ve hudûs, o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin **vefiyatları** ve **hudûsları** oluyor ki;

güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zihayat kâinatlar ona misafir olurlar ve **seyyah âlemler** ve **seyyar dünyalar** ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.

So there is apparent to all intellects, with the clarity of the sun, **the necessary existence, infinite power and unending wisdom of a Glorious Being** Who creates and brings into being in this world **vital realms and purposive universes, with perfect wisdom, knowledge, and equilibrium, with balance, order and regularity,** and Who then employs them for **dominical purposes, Divine aims and Merciful goals,** with full power and compassion.

We leave to the Risale-i Nur and the books of the theologians the further discussion of matters related to createdness.

#43

As for **contingence**, it prevails over and surrounds all of the cosmos. For we see that all things, universal or particular, big or small, **from God's Throne down to the ground, from the atom to the planet,**

all are sent to the world with a particular essence, a **specific form, a distinct identity,** particular attributes, **wise qualities,** and beneficial organs.

Now to bestow on that **particular essence and quiddity** its **peculiarities,** from amongst the infinite possibilities available;

to clothe it in its specific, **distinctive** and **appropriate** form, **from among the possibilities and probabilities that are as numerous as the forms that may be conceived;**

to distinguish that being with **the identity suited to it,** from among the possibilities as numerous as the other members of its species;

to endow with special, suitable and beneficial attributes **the created object** that is formless and **hesitant** midst the possibilities and probabilities that are as numerous as the varieties of attribute and degree;

to affix to that aimless creature, **perplexed** and **distraught** amidst the innumerable possibilities and probabilities that result from the infinitude of conceivable paths and modalities

—to affix to it wise qualities and beneficial organs and equip it with them—

all of these are indications, proofs, and affirmations to the number of the innumerable possibilities of the necessary existence, infinite power and unlimited wisdom of **the Necessary Existent** Who creates, chooses, specifies, and distinguishes the **quiddity and identity,** the form and shape, the attribute and situation of all contingent beings, **whether they be universals or particulars.**

They indicate, too, that no object and no matter is hidden from Him, that nothing is difficult for Him,

that the greatest task is as easy for Him as the smallest, that He can create a spring as easily as a tree, and a tree **as easily as** a seed.

İşte, bu dünyada böyle **hayatdar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemal-i ilim ve hikmet ve mizanla ve müvazene ve intizam ve nizamlı** ihdas ve icad edip **Rabbanî maksadlarda ve İlahî gayelerde ve Rahmanî hizmetlerde** kadîrane istimal ve rahîmane istihdam eden **bir Zât-ı Zülcelal'in vücut-u vücudu ve hadsiz kudreti ve nihayetsiz hikmeti,** bilbedahe güneş gibi, akıllara görünüyor.

"Hudûs" mesailini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i Kelâmîyenin kitaplarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma **"imkân"** ciheti ise; o da kâinatı istilâ ve ihata etmiş. Çünkü görüyoruz ki; herşey, küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun **arştan ferşe, zerrattan seyyarata** kadar her mevcud;

mahsus bir zât ve **muayyen bir suret** ve **mümtaz bir şahsiyet** ve has sıfatlar ve **hikmetli keyfiyetler** ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor.

Halbuki o **mahsus zâta** ve o **mahiyete,** hadsiz imkânat içinde o **hususiyeti** vermek..

hem **suretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde** o nakışlı ve farikalı ve **münasib** o **muayyen** sureti giydirmek..

hem hemcinsinden olan eşhasın miktarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o **lâyık şahsiyeti** imtiyazla **tahsis etmek..**

hem sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaller içinde şekilsiz ve **mütereddid** bulunan o **masnu**a, o has ve muvafık, maslahatlı sıfatları yerleştirmek..

hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânat ve ihtimalat içinde **mütehayyir, sergerdan,** hedefsiz o mahluka,

o hikmetli keyfiyetleri ve inayetli cihazları takmak ve teçhiz etmek;

elbette **küllî ve cüz'î** bütün mümkinat adedince ve her mümkünün mezkûr **mahiyet ve hüviyet,** heyet ve suret, sıfat ve vaziyetinin imkânatı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir **Vâcib-ül Vücut**'un vücut-u vücuduna ve hadsiz kudretine ve nihayetsiz hikmetine

ve hiçbir şey ve hiç bir şe'n ondan gizlenmediğine ve hiçbir şey ona ağır gelmediğine

ve en büyük bir şey en küçük bir şey gibi ona kolay geldiğine ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir ağacı bir çekirdek **kadar sühuletle** icad edebildiğine

All this, then, pertains to the truth of **contingence**, and forms one wing of the great testimony borne by the cosmos.

Since the testimony of the cosmos, with its two wings and two truths, is fully established and explained in various parts of the Risale-i Nur, and particularly the Twenty-Second and Thirty-Second Words, as well as the Twentieth and Thirty-Third Letters, we refer our readers to those writings, and cut short an extremely long story.

Second Truth: As for the Second Truth that proceeds from the total scheme of the cosmos, which is also the second wing of its great and universal testimony, it is as follows:

There is to be seen a truth of **co-operation** among these beings that are attempting to maintain their existence, and if they are animate, their life, and fulfil their functions in the midst of **constantly** stirring **changes** and **revolutions**, a truth that lies far beyond their capacities.

#44

For example, the elements hasten to aid animate beings; the clouds to **help** the **vegetable kingdom**; the vegetable kingdom, to help the animal kingdom; the animal kingdom, to **help** the human kingdom.

Milk gushes forth from the breast, **like the spring of Paradise**, to succour the infant; the fact that animate beings are given their needs and **sustenance** in a manner that transcends their capacity, from unexpected places;

the replenishing of **the cells of the body** with **particles of food**, through their being subjugated by their Sustainer and their **employment** at His merciful hands

— all of these and numerous other examples of **the truth of co-operation** demonstrate the universal and compassionate dominicality of **the Sustainer of All the Worlds**, Who administers the cosmos like a palace.

Solid, inanimate and unfeeling objects, that nonetheless co-operate with each other in a sensitive and **conscious fashion**,

must of necessity be caused to rush to each other's aid by the power, mercy, and command of a **Compassionate, Wise, and Glorious Sustainer**.

The universal co-operation visible throughout the cosmos; **the comprehensive equilibrium** and **all-embracing preservation** prevailing **with the utmost regularity** in all things, from the planets to the members, limbs and bodily particles of animate beings;

the **adorning** whose pen ranges over **the gilded face of the heavens**, **the decorated face of the earth**, and the delicate faces of flowers;

the **ordering** that prevails over all things, **from the Milky Way** and **solar system** down to fruits such as corn and pomegranates;

işaretler ve delaletler ve şehadetler, **imkân** hakikatından çıkıp kâinatın bu büyük şehadetinin bir kanadını teşkil ederler.

Kâinatın şehadetini, her iki kanadı ve iki hakikatıyla Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Yirmiikinci ve Otuzikinci Sözler ve Yirminci ve Otuzüçüncü Mektuplar tamamıyla isbat ve izah ettiklerinden onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmuasından gelen büyük ve küllî şehadetin ikinci kanadını isbat eden

İkinci Hakikat:

Bu **mütemadiyen** çalkanan **inkılablar** ve **tahavvülât**lar içinde vücudunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeğe çalışan mahlukatta, kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir **teavün** hakikatı görünüyor.

Meselâ: Unsurları zîhayatın imdadına, hususan bulutları **nebatatın mededine** ve nebatatı dahi hayvanatın yardımına ve hayvanat ise insanların **muavenetine**

ve memelerin **kevser gibi** sütleri, yavruların beslenmelerine ve zîhayatların iktidarları haricindeki pek çok hacetleri ve **erzakları**, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi,

hattâ **zerrat-ı taamiye** dahi **hüceyrat-ı bedeniye**nin tamirine koşmaları gibi teshir-i Rabbanî ile ve **istihdam-ı Rahmanî** ile,

hakikat-ı teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya, bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir **Rabb-ül Âlemîn**'in umumî ve rahîmane rububiyetini gösteriyorlar.

Evet **camid** ve **şuursuz** ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârane, **şuurdarane** vaziyet gösteren muavenetçiler,

elbette gayet **Rahîm** ve **Hakîm** bir **Rabb-i Zülcelal**'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuluyorlar.

İşte kâinatta câri olan teavün-ü umumî, seyyarattan ta zîhayatın a'za ve cihazat ve zerrat-ı bedeniyesine kadar **kemal-i intizamla** cereyan eden **müvazene-i âmme** ve **muhafaza-i şamile**

ve **semavatın yaldızlı yüzünden** ve **zeminin zînetli yüzünden** tâ çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren **tezyin**

ve **Kehkeşan'dan** ve **manzume-i şemsiye**den tâ mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden **tanzim**

the assigning of duties to all things, from the sun and the moon, the elements and the clouds, down to honey-bees

— all of these great truths offer a testimony of proportionate greatness, and their testimony forms the second wing of the testimony offered by the cosmos.

Since the Risale-i Nur has established and clarified this great testimony, we will content ourselves here with this brief indication.

In brief allusion to the lesson of faith learned by our travellers from the cosmos, we said in the Eighteenth Degree of the First Station:

There is no god but God, the Necessary Existent, the like of Whom cannot exist, other than Whom all things are contingent, the One, the Unique, to the Necessity of Whose Existence in Unity points the cosmos, the great book incarnate, the supreme Qur'an personified, the ornate and orderly palace, the splendid and well-arranged city, with all of its suras, verses, letters, chapters, parts, pages, and lines, with the agreement of its fundamentals, species, parts and particles, its inhabitants and contents, what enters it and what leaves it; with the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of createdness, change and contingency; with the consensus of all scholars of the science of theology; with the testimony of the truth of the changing of its form and its contents, with wisdom and regularity, and the renewal of its letters and words with discipline and equilibrium; and with the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of co-operation, mutual response and solidarity, reciprocal care, balance and preservation, among all its beings, as is to be clearly observed.

ve Güneş ve Kamer'den ve unsurlardan ve bulutlardan tâ bal arlarına kadar memuriyet veren tavzif

gibi pek büyük hakikatların büyüklükleri nisbetindeki şahadetleri, kâinatın şahadetinin ikinci kanadını isbat ve teşkil ederler.

Madem Risale-i Nur bu büyük şahadeti isbat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz.

İşte dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onsekizinci mertebesinde böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْمُمْتَنِعُ نَظِيرُهُ الْمُمْكِنُ
كُلُّ مَا سِوَاهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ هَذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ الْمَجَسَّمُ وَ
الْقُرْآنُ الْجِسْمَانِيُّ الْمَعْظَمُ وَالْقَصْرُ الْمُرْتَبِنُ الْمُنْتَظَمُ وَ
الْبَلَدُ الْمُحْتَشَّمُ الْمُنْتَظَمُ بِإِجْمَاعِ سُورِهِ وَآيَاتِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَ
حُرُوفِهِ وَآبَوَائِهِ وَفُصُولِهِ وَصُحُفِهِ وَسُطُورِهِ وَاتِّفَاقِ
أَرْكَانِهِ وَأَنْوَاعِهِ وَأَجْزَائِهِ وَجُزْئِيَّاتِهِ وَسَكَنَتِهِ وَ
مُشْتَمَلَاتِهِ وَوَارِدَاتِهِ وَمَصَارِفِهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ
حَقِيقَةِ الْحُدُوثِ وَالتَّغْيِيرِ وَالْإِمْكَانِ بِإِجْمَاعِ جَمِيعِ عُلَمَاءِ
عِلْمِ الْكَلَامِ وَبِشَهَادَةِ حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ صُورَتِهِ وَ
مُشْتَمَلَاتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْإِنْتِظَامِ وَتَجْدِيدِ حُرُوفِهِ وَ
كَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَالْمِيزَانِ وَبِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ
حَقِيقَةِ التَّعَاوُنِ وَالتَّجَاوُبِ وَالتَّسَانُدِ وَالتَّدَاخُلِ وَ
الْمُؤَاوَنَةِ وَالْمُحَافَظَةِ فِي مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعِيَانِ

denilmiştir.

#45

Then the ardent and inquisitive traveller, who was seeking the Creator of the world, had advanced by gaining knowledge of God indirectly through eighteen degrees

and approached, at the end of an ascension in belief to the throne of truth, a station where in the presence of God, he addressed Him directly. He said to his own spirit:

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın yaratıcısını arayan ve onsekiz aded mertebelerden çıkan

ve arş-ı hakikate yetişen bir mi'rac-ı imanî ile gaibane marifetten hazırane ve muhatabane bir makama terakki eden meraklı ve müştak yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki:

“In the noble opening sura of the Qur’an, the verses that extend from the beginning to the word *ıyyaka* (You alone) are like a form of **praise and encomium** uttered indirectly; but the word *ıyyaka* signifies a coming into His presence and addressing Him directly.

So too we should abandon this indirect seeking and ask for the object of search from the object of our search.

For one must ask the sun, that shows all things, concerning the sun, since that which shows all things will show itself even more clearly.

Just as we perceive and know the sun by its **rays**, so too we can strive to know our Creator, **in accordance with our capacities**, through His **Most Beautiful Names** and **Sacred Attributes**.”

We will set forth here, **with the utmost brevity and concision**, two of the countless paths that lead to this goal; two of the **infinite** degrees of those two paths; and two of the **abundant** truths and details of those two degrees.

The First Truth: There appears visible to our eye a **comprehensive, permanent, orderly and awesome** truth, **one that changes, transforms, and renews all beings in heaven and on earth**, with imperious and incessant activity.

Within the truth of that in every way wise activity, there is immediately perceived the truth of **the manifestation of dominicality**,

and in turn, within the truth of that in every way merciful manifestation of dominicality, is recognizable the truth of **the epiphany of Divinity**.

From this continuous, wise and imperious activity, the deeds of an **All-Powerful and All-Knowing Doer** can be discerned, as if from behind a veil.

And from behind the veil of these nurturing and administering **deeds of dominicality, the Divine Names**, manifest in all things, can be immediately perceived.

Then behind the veil of the Beautiful Names, **manifest with Glory and Beauty**, can be deduced the existence and reality of the **seven sacred attributes**,

according to the testimony of all creation, in a life-giving, powerful, knowledgeable, **all-hearing, all-seeing**, volitional and **speech-endowed** form,

there appears to the eye of faith in the heart, self-evidently, necessarily, and with full certainty, the existence of a **Necessary Existent that is described by these attributes**, a **Single One of Unity known by these Names**, a Peerless and Eternal Doer, in a form more evidential and brilliant than the sun.

Fatiha-i Şerife'de başından tâ **إِيَّاكَ** kelimesine kadar gaibane **medh ü sena** ile bir huzur gelip **إِيَّاكَ** hitabına çıkılması gibi,

biz dahi doğrudan doğruya gaibane aramayı bırakıp, aradığımızı aradığımızdan sormalıyız;

herşeyi gösteren güneşi, güneşten sormak gerektir. Evet herşeyi gösteren, kendini herşeyden ziyade gösterir.

Öyle ise şemsin **şuaatı** ile onu görmek ve tanımak gibi, Hâlıkımızın **esma-i hüsnasıyla** ve **sifât-ı kudsiyesiyle** onu **kabiliyetimizin nisbetinde** tanımaya çalışabiliriz.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun **hadsiz** mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin **pek çok** hakikatlarından ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikatı **icmal ve ihtisar ile** bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat: Bilmüşahede gözümüzle görünen ve **muhit ve daimî ve muntazam ve dehşetli** ve **semavî ve arzî** olan **bütün mevcudatı çeviren ve tebdil ve tecdid eden** ve kâinatı kaplayan faaliyet-i müstevliye hakikatı görünmesi

ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatının içinde **tezahür-ü rububiyet** hakikatının bilbedahe hissedilmesi

ve o her cihetle rahmet-feşan tezahür-ü rububiyet hakikatının içinde, **tebarüz-ü uluhiyet** hakikatı bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimane ve hakîmane faaliyet-i daimededen ve perdesinin arkasında bir **Fâil-i Kadîr ve Alîm**'in ef'ali, görünür gibi hissedilir.

Ve bu mürebbiyane ve müdebbirane **ef'al-i Rabbaniyeden** ve perdesinin arkasından, herşeyde cilveleri bulunan **esma-i İlahiye**, hissedilir derecesinde bedahetle bilinir.

Ve bu **celaldarane ve cemalperverane cilvelenen** esma-i hüsnadan ve perdesinin arkasında **sifât-ı seb'a-i kudsiyenin** ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücudları ve tahakkukları anlaşılır.

Ve bu yedi kudsî sıfatın dahi, bütün masnuatın şهادetiyle hem hayatdarane, hem kadîrane, hem alîmane, hem **semîane**, hem **basîrane**, hem mürîdane, hem **mütেকellimane** nihayetsiz bir surette tecellileri ile

bilbedahe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir **Mevsuf-u Vâcib-ül Vücut**'un ve bir **Müsemma-i Vâhid-i Ehad**'in ve bir Fâil-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti, güneşten daha zahir, daha parlak bir tarzda kalbdeki iman gözüne görünür gibi kat'î bilinir.

For a beautiful and profound book necessarily presupposes the act of writing and a well-built house presupposes the act of building;

and the acts of writing beautifully and building well presuppose the names of writer and builder;

and the titles of writer and builder obviously imply the arts and attributes of writing and building;

and these arts and attributes self-evidently necessitate one who will be qualified by the names and attributes, and be the artist and craftsman.

For just as it is impossible for there to be a deed **without a doer**, or a name **without one designated by the name**,

so too it is not possible for there to be an attribute **without one qualified by the attribute**, and for there to be a craft **without a craftsman**.

On the basis, then, of this truth and principle, the universe with all the beings it contains resembles a collection of profound books and letters written **by the pen of Divine Determining**,

and countless buildings and palaces constructed **with the hammer of Divine Power**. Each of these singly in thousands of ways and together in uncountable ways utters the following testimony:

These innumerable dominical and merciful deeds, and the endless manifestations of the thousand and one **Divine Names** which are the source of the deeds,

and the infinite manifestations of the seven transcendent **attribute** which are the source of the Beautiful Names,

in endless and infinite ways point to and testify to **the necessary existence and unity** of an **All-Glorious Essence** Which is the source of those all-embracing, sacred seven attributes and is qualified by them.

And so too all the instances of beauty, loveliness, perfection, and exquisiteness found in those beings

self-evidently testify all together to the sacred beauties and perfections of **the dominical deeds**, and **the Divine Names**, and attributes, and **qualities**, which are fitting and worthy of them, and to the sacred beauty of **the Most Pure and Holy Essence**.

So **the truth of dominicality** that manifests itself within the truth of activity reveals and makes itself known in qualities and acts such as **creating, originating, fashioning and bringing into being, with knowledge and wisdom**;

determining, forming, administering and changing with regularity and balance;

transforming, causing to descend and perfecting, with purpose and will;

Çünkü güzel ve manidar bir kitab ve muntazam bir hane, bedahetle yazmak ve yapmak fiillerini

ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi bedahetle yazıcı ve dülger namlarını,

yazıcı ve dülger ünvanları ise bedahetle kitabet ve dülgerlik san'atlarını ve sıfatlarını

ve bu san'at ve sıfatlar bedahetle herhalde bir zâtı istilzam eder ki, mevsuf ve sâni' ve müsemma ve fâil olsun.

Fâilsiz bir fiil ve **müsemmasız** bir isim mümkün olmadığı gibi;

mevsufsuz bir sıfat, **san'atkârsız** bir san'at dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kaideye binaen, bu kâinat bütün mevcudatıyla beraber **kaderin kalemiyle** yazılmış, **kudretin çekiciyle** yapılmış manidar hadsiz kitablar, mektublar,

nihayetsiz binalar ve saraylar hükmünde -herbiri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile-

Rabbanî ve Rahmanî nihayetsiz fiilleri ve **o fiillerin menşe'leri olan** binbir **esma-i İlahiyenin** hadsiz cilveleriyle

ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi **sifât-ı Sübhaniyenin** nihayetsiz tecellileriyle,

o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezeli ve ebedî bir **Zât-ı Zülcelal**'in **vücub-u vücuduna ve vahdetine** hadsiz işaretler ve nihayetsiz şehadetler ettikleri gibi;

bütün o mevcudatta bulunan bütün hüsünler, cemaller, kıymetler, kemaller dahi,

ef'al-i Rabbaniyenin ve **esma-i İlahiyenin** ve **sifât-ı Samedaniyenin** ve **şuunat-ı Sübhaniyenin kendilerine lâıyk ve muvafık** kudsî cemallerine ve kemallerine ve hepsi birden **Zât-ı Akdes**'in kudsî cemaline ve kemaline bedahetle şehadet ederler.

İşte faaliyet hakikatı içinde tezahür eden **rububiyet hakikatı**; **ilim ve hikmetle halk ve icad ve sun' ve ibda'**,

nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir,

kasd ve irade ile tahvil ve tebdil ve tenzil ve tekmlil,

and **feeding, nurturing, and bestowing generosity and bounty, with tenderness and mercy.**

And within the truth of **the manifestation of dominicality,** the truth of the immediately perceived revelation of **Divinity**

makes itself known and recognized **through the compassionate and munificent manifestations** of the Beautiful Names and **through the Glorious and Beauteous manifestations** of **the seven affirmative attributes: Life, Knowledge, Power, Will, Hearing, Sight, and Speech.**

#47

Just as the attribute of Speech makes **the Most Sacred Essence** known through revelation and inspiration,

so too the attribute of Power makes the Essence known through its skilled works and effects, each of which is like a **word assuming external shape.**

Presenting the cosmos from end to end under the aspect of an **incarnate book of discernment,** it describes and makes known a **Powerful Possessor of Glory.**

As for the attribute of Knowledge, it makes known a single Most Sacred Essence, through each of the wise, **well-ordered** and balanced objects of creation,

through each creature administered, directed, **adorned,** and made distinct by God's Knowledge.

As for **the attribute of Life,** it is proven not only by its own evidences, but also by all the works **that proclaim God's Power, by all the well-ordered, wise, balanced and adorned forms and states that indicate God's Knowledge,** as well as by all proofs of all **other** attributes.

Thus Life, showing as witnesses all animate beings, which act as mirrors reflecting those abundant proofs, makes known an **Eternally Living and Self-Subsistent Essence.**

It is also this attribute that constantly changes the cosmos, in order to produce in it ever-fresh and various manifestations and designs, and turns it into a **supreme mirror composed of countless smaller mirrors.**

Similarly, the attributes of Seeing and Hearing, Willing and Speaking, each reveal and make known the Most Sacred Essence, just as the cosmos does.

Then, too, just as the attributes point to the existence of the Possessor of Glory, they also indicate in most manifest fashion the existence and reality of life, and the livingness and permanence of that Essence.

For Knowing is a sign of Life; Hearing is an indication of Life; Seeing belongs only to the living; **Will** takes place only with Life.

Purposive Power is found only in living beings, and **Speech** is a task for those endowed with Knowledge and Life.

şefkat ve rahmetle it'am ve in'am ve ikram ve ihsan gibi şuuratıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanıtır.

Ve **tezahür-ü rububiyet** hakikati içinde bedahetle hissedilen ve bulunan **uluhiyetin** tebarüz hakikati dahi;

esma-i hüsnanın **rahîmane ve kerimane cilveleriyle** ve **yedi sıfât-ı sübutiye** olan **Hayat, İlim, Kudret, İrade, Sem', Basar ve Kelâm** sıfatlarının **celalli ve cemalli tecellileriyle** kendini tanıtır, bildirir.

Evet nasilki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlar ile **Zât-ı Akdes**'i tanıtır,

öyle de; kudret sıfatı dahi, **mücessem kelimeleri** hükmünde olan san'atlı eserleriyle o Zât-ı Akdes'i bildirir

ve kâinatı baştan başa bir **Furkan-ı Cismanî** mahiyetinde gösterip, bir **Kadîr-i Zülcelal**'i tavsif ve tarif eder.

Ve ilim sıfatı dahi; hikmetli, **intizamlı,** mizanlı olan bütün masnuat mikdarınca

ve ilim ile idare ve tedbir ve **tezyin** ve temyiz edilen bütün mahlukat adedince, mevsufları olan birtek Zât-ı Akdes'i bildirir.

Ve hayat sıfatı ise; **kudreti bildiren** bütün eserler ve **ilmin vücudunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve zînetli suretler, haller** ve **sair** sıfatları bildiren bütün deliller, **sıfat-ı hayatın** delilleriyle beraber, hayat sıfatının tahakkukuna delalet ettikleri gibi;

hayat dahi, bütün o delilleriyle, âyineleri olan bütün zîhayatları şahid göstererek **Zât-ı Hayy-ı Kayyum**'u bildirir.

Ve kâinatı, serbeser her vakit taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve **hadsiz âyinelerden tereküb eden bir âyine-i ekber** suretine çevirir.

Ve bu kıyasla görmek ve işitmek, ihtiyar etmek ve konuşmak sıfatları dahi; herbiri birer kâinat kadar Zât-ı Akdes'i bildirir, tanıtır.

Hem o sıfatlar, Zât-ı Zülcelal'in vücuduna delalet ettikleri gibi, hayatın vücuduna ve tahakkukuna ve o zâtın hayatdar ve diri olduğuna dahi bedahetle delalet ederler.

Çünkü bilmek hayatın alâmeti, işitmek dirilik emaresi, görmek dirilere mahsus, **irade** hayat ile olabilir,

ihiyarî iktidar zîhayatlarda bulunur, **tekellüm** ise bilen dirilerin işidir.

It follows from the foregoing that the attribute of Life has proofs seven times as numerous as the cosmos, and evidences that proclaim its existence and the existence of the One Whom it qualifies.

Thus it comes to be the foundation and source of the attributes, the origin and support of **the Supreme Name**. Since the Risale-i Nur establishes this first truth with powerful proofs and clarifies it, we will content ourselves now with a **drop** from this ocean.

#48

The Second Truth: **Divine discourse**, which proceeds from the attribute of Speech.

Were the sea to become ink for the words of my Sustainer... (27)

{27. Qur'an, 18:109.}

According to the inner sense of this verse, Divine discourse is infinite.

The clearest sign demonstrating the existence of a being is his speech. This truth, therefore, constitutes an infinite testimony to the existence and unity of **the Pre-Eternal Speaker**.

Since two powerful evidences of this truth are **revelation** and **inspiration**, set forth in the Fourteenth and Fifteenth Degrees of this treatise;

another broad proof is provided by **sacred and heavenly Books**, as indicated in the Tenth Degree;

and a further most brilliant and comprehensive proof is furnished by **the Qur'an of Miraculous Exposition**, as discussed in the Seventeenth Degree

— for all these reasons we refer our readers to those Degrees for the exposition and affirmation of this truth.

Enough for us and for our traveller, who was unable to proceed beyond this point, are the lights and **mysteries** contained in **the sublime verse** that proclaims this truth in miraculous fashion and adds its own testimony to all of the preceding ones:

God bears witness that there is no god but He, as do the angels and the possessors of knowledge; steadfast in equity; there is no god but He, the Mighty, the Wise! (28)

{28. Qur'an, 3:18.}

In allusion to the core of the lesson learned by our traveller at this sacred Station, we said, in the Nineteenth Degree of the First Station:

İşte bu noktalardan anlaşılır ki; hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri ve kendi vücudunu ve mevsufun vücudunu bildiren bürhanları vardır ki,

bütün sıfatların esası ve menbaı ve **ism-i a'zam**ın masdarı ve medarı olmuştur. Risale-i Nur, bu birinci hakikati kuvvetli bürhanlar ile isbat ve bir derece izah ettiğinden, bu denizden bu mezkûr **katre** ile şimdilik iktifa ediyoruz.

İkinci Hakikat: Sıfat-ı kelâmdan gelen **tekellüm-ü İlahî**dir.

لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي

âyetinin sırrıyla: Kelâm-ı İlahî, nihayetsizdir.

Bir zâtın vücudunu bildiren en zahir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihayetsiz bir surette **Mütekellim-i Ezeli**'nin mevcudiyetine ve vahdetine şahadet eder.

Bu hakikatın iki kuvvetli şahadeti, bu risalenin ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde beyan edilen **vahi**ler ve **ilham**lar cihetiyle

ve geniş bir şahadeti dahi, onuncu mertebesinde işaret edilen **kütüb-ü mukaddese-i semaviye** cihetiyle

ve çok parlak ve câmi' bir diğer şahadeti dahi, onyedinci mertebesinde **Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan** cihetiyle geldiğinden,

bu hakikatın beyan ve şahadetini o mertebelere havale edip

o hakikati mu'cizane ilân eden ve şahadetini sair hakikatların şahadetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

âyet-i muazzamanın envârı ve **esrarı**, bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki, daha ileri gidememiş.

İşte bu yolcunun, bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir mealine bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondokuzuncu mertebesinde:

There is no god but God, the Necessary Existent, the One, the Unique; His are the Beautiful Names, His are the Supreme Attributes, and His is the Most Sublime Similitude. To His Necessary Existence in Unity points the necessarily existent Essence, with the consensus of all its sacred and comprehensive attributes and all of its Beautiful Names, manifested according to the consensus of His dominant qualities and deeds. By the testimony of the sublimity of the truth of the self-revelation of Divinity in the manifestation of dominicality, in the permanence of imperious activity through the act of bringing into being, creating, making and originating, in will and in power; and through the act of determining, forming and regulating, in choice and in wisdom; through the act of expending, preserving, ordering, administering, and nurturing in purposiveness and mercy, in complete order and equilibrium; as too by the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of the mysteries of the verse: God bears witness that there is no god but He, as do the angels and the possessors of knowledge; steadfast in equity; there is no god but He, the Mighty, the Wise!

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى وَ لَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا وَ لَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى الَّذِي دَلَّ
عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الدَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ
بِاجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ وَ جَمِيعِ أَسْمَائِهِ
الْحُسْنَى الْمَتَجَلِّيَّةِ بِاتِّفَاقِ جَمِيعِ شُوءَاتِهِ وَ أَفْعَالِهِ
الْمُتَصَرِّفَةِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْأُلُوْهِيَّةِ فِي
تَظَاهِرِ الرُّبُوبِيَّةِ فِي دَوَامِ الْفَعَالِيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَّةِ بِفِعْلِ
الْإِيْجَادِ وَ الْخَلْقِ وَ الصُّنْعِ وَ الْإِبْدَاعِ بِإِرَادَةٍ وَ قُدْرَةٍ وَ
بِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوِيرِ بِاخْتِيَارٍ وَ
حِكْمَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّصْرِيْفِ وَ التَّنْظِيمِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ
الْإِدَارَةِ وَ الْإِعَاشَةِ بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ بِكَمَالِ الْإِنْتِظَامِ وَ
الْمُوَازَنَةِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ أَسْرَارِ (شَهَدَ
اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَ الْمَلَكُةُ وَ أَوْلُوا الْعِلْمِ قَائِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

denilmiştir.

#49

NOTE

Each of the truths that offer their testimony in the Nineteen Degrees of the First Chapter of the Second Station above

not only indicate **Necessary Existence** through existence and presence, but also **through their comprehensiveness**, attest **God's unity and oneness**.

But since they prove existence most clearly and explicitly, we regarded them first as **proofs of Necessary Existence**.

As for the Second Chapter of the Second Station, the truths in question will be designated instead as **proofs of Divine unity**, insofar as they explicitly prove unity, and implicitly necessity. In reality, each proves the other; unity proves necessity, and necessity proves unity.

İHTAR

Geçen İkinci Makam'ın Birinci Bab'ındaki ondokuz adet mertebelerin şehadet eden hakikatlarının herbirisi,

tahakkuklarıyla ve vücudlarıyla **vücub-u vücuda** delalet ettikleri gibi; **ihataları ile** dahi **vahdete ve ehadiyete** delalet ederler.

Fakat başta sarıhan vücudu isbat ettikleri cihetle, **vücub-u vücudun delilleri** sayılmış.

İkinci Makam'ın İkinci Bab'ı ise; başta ve sarıhatla vahdeti ve içinde vücudu isbat ettiği haysiyetiyle, **tevhid bürhanları** denilir. Yoksa her ikisi, her ikisini isbat eder.

In order to indicate the difference, we said repeatedly in the First Chapter, “By the testimony of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of....,” while in the Second Chapter we shall recurrently say, “By the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of....,” thus indicating the evident visibility of Divine unity.

I had the intention of explaining the degrees of the Second Chapter, just as I did in the First Chapter, but on account of various obstacles I am compelled to be summary and concise.

I leave it to other parts of the Risale-i Nur to expound these matters as they deserve to be expounded.

#50

Second Chapter

Concerning *Proofs of the Divine Unity*

[The traveller who had been sent to the world in order to attain faith, who journeyed through the whole cosmos in his mind in order to ask all things concerning his Creator,

to seek his Sustainer in every place and find his God, with the utmost certainty, at the point of Necessary Existence

— this traveller said to his intellect: “Come, let us depart on a new journey in order to behold the proofs of the unity of our Necessarily Existent Creator.”

They set out together. At the First Stopping-Place, they saw four sacred truths prevailing over the whole cosmos, truths that self-evidently necessitated the unity of God.]

The First Truth: Absolute Divinity

The absorption of each class of men in a mode of worship dictated by their innate dispositions;

the species of worship engaged in by other animate beings, as well as inanimate beings, through the performance of their essential functions;

the way in which all material and immaterial bounties and gifts in the cosmos become means inciting men to worship and thanks, to praise and gratitude;

the fashion in which all the manifestations of the Unseen and epiphanies of the spirit, revelation and inspiration, unanimously proclaim the exclusive fitness of one God to receive worship

— all of this, in most evidential fashion, proves the reality and dominance of a single and absolute Divinity.

If the truth of such a Divinity exists, it can in no way accept partnership.

Farklarına işaret için Birinci Bab'da بِشَاهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ

حَقِيقَةٍ , İkinci Bab'da vahdet görünür gibi zuhuruna

işareten بِمُشَاهَدَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةٍ fıkraları tekrar ediliyor.

Gelecek İkinci Bab'ın mertebelerini Birinci Bab gibi izah etmeye niyet etmiştim. Fakat bazı hallerin mümanaatıyla, ihtisara ve icmale mecburum.

Hakkıyla beyan etmeyi Risale-i Nur'a havale ediyoruz.

İkinci Bab

(Berahin-i Tevhidiyeye Dairdir.)

Dünyaya iman için gönderilen ve bütün kâinatta fikren seyahat eden ve herşeyden Hâlıkını soran

ve her yerde Rabbini arayan ve hakkalyakîn derecesinde İlahını vücut-u vücud noktasında bulan dünya misafiri,

kendi aklına dedi ki: Gel, Vâcib-ül Vücut Hâlıkımızın vahdet bürhanlarını temaşa için yine beraber bir seyahata gideceğiz.

Beraber gittiler. Birinci menzilde gördüler ki: Kâinatı istila eden dört hakikat-i kudsiye, vahdeti bedahet derecesinde istilzam edip isterler.

Birinci Hakikat: "Uluhiyet-i mutlaka"dır.

Evet nev'-i beşerin her taifesi birer nevi ibadet ile fitrî gibi meşgul olması

ve sair zîhayatın, belki cemadatın dahi fitrî hizmetleri birer nevi ibadet hükmünde bulunması

ve kâinatta maddî ve manevî bütün nimetlerin ve ihsanların herbiri, bir mabudiyet tarafından, hamd ve ibadeti yaptırın perestîşe ve şükre birer vesile olmaları

ve vahy ve ilhamlar gibi bütün tereşshat-ı gaybiye ve tezahürat-ı maneviyyenin birtek İlahın mabudiyetini ilân etmeleri;

elbette ve bedahetle bir uluhiyet-i mutlakanın tahakkukunu ve hükümferma olduğunu isbat ederler.

Madem böyle bir uluhiyet hakikatı var, elbette iştiraki kabul edemez.

For those who respond to Divinity —that is, the fitness to be worshipped— with thanks and worship, are the conscious and **animate fruits** on the highest branches of the tree of the cosmos.

If others were able to gratify and place under their obligation those conscious beings in such fashion as to make them turn away from and forget their **true object of worship** —Who may, indeed, be swiftly forgotten, because of his invisibility—

this would be in such utter contradiction to **the essence of Divinity** and its sacred purposes that it could in no way be allowed.

It is for this reason that the Qur'an so repeatedly and with such **vehemence** refutes **polytheism** and threatens the **polytheists** with Hell-fire.

Çünkü uluhiyete yani mabudiyete karşı şükür ve ibadetle mukabele edenler, kâinat ağacının en nihayetlerinde bulunan **zîşuur meyveleridir**

ve başkaların o zîşuurları memnun ve minnetdar edip yüzlerini kendilerine çevirmesi ve **görünmediğinden çabuk unutturulabilen hakikî mabudlarını** onlara unutturması,

uluhiyetin mahiyetine ve kudsî maksadlarına öyle bir zıddiyettir ki, hiçbir cihetle müsaade etmez.

Kur'an'ın çok tekrar ile ve **şiddetle şirki** red ve **müşrikleri** Cehennem ile tehdid etmesi, bu cihettendir.

www.risaleglobal.com

The Second Truth: Absolute Dominicality

The ubiquitous workings of a wise and compassionate hidden hand throughout the cosmos, especially in animate beings and their nurturing and development, everywhere in the same fashion and yet in a totally unexpected form,

must be, without doubt, the emanation and light of an absolute dominicality and a decisive proof of its reality.

An absolute dominicality cannot accept any partnership

for since the important aims and purposes of dominicality, such as the manifestation of its beauty, the proclamation of its perfection, the revelation of its precious arts and the display of its hidden accomplishments,

are combined and concentrated in particulars and animate beings,

the slightest attribution to God of a partner, when entering even the most particular of things and the smallest of animate beings, will frustrate the attainment of those purposes and destroy those aims.

Averting the faces of conscious beings from those purposes and the One Who conceived them toward causes

will be totally opposed and hostile to the essence of dominicality, and absolute dominicality cannot in any way countenance it.

The abundant proclamations in the Qur'an of God's sanctity and transcendence, its verses and words, even its letters and their shapes, are constant guides to God's unity, made necessary by the mystery we have just expounded.

The Third Truth: Perfections

The self-evident testimony to the existence of the truth of perfections given by all the exalted instances of wisdom in the universe, all its wondrous beauties, its just laws, its wise purposes,

and in particular its testimony to the perfections of the Creator, Who brought forth the cosmos out of the void and then administered it in every way miraculously and beautifully,

as well as the perfections of man, who is the conscious mirror of the Creator — such testimony is extremely clear.

There exists then the truth of perfections, and the certainty that the Creator Who fashioned the cosmos in perfection must Himself possess perfection.

İkinci Hakikat: "Rububiyet-i mutlaka"dır.

Evet bütün kâinatta hususan zîhayatlarda ve bilhassa terbiye ve işlerinde her tarafta aynı tarzda ve umulmadık bir surette beraber ve birbiri içinde hakîmane, rahîmane bir dest-i gaybî tarafından olan bir tasarruf-u âmm

elbette bir rububiyet-i mutlakanın teressühüdür ve ziyasıdır ve tahakkukuna bir bürhan-ı kat'îdir.

Madem bir rububiyet-i mutlaka vardır, elbette şirk ve iştiraki kabul etmez.

Çünkü o rububiyetin kendi cemalini izhar ve kemalâtını ilân ve kıymetli san'atlarını teşhir ve gizli hünerlerini göstermek gibi en mühim maksad ve gayeleri

cüz'iyatta ve zîhayatta temerküz ve içtima' ettiğinden,

en cüz'î bir şeye ve en küçük bir zîhayata kendi başı ile müdahale eden bir şirk, o gayeleri bozar ve o maksadları harab eder.

Ve zîşuurun yüzlerini o gayelerden ve o gayeleri irade edenden çevirip esbaba saldığınan

ve bu vaziyet rububiyetin mahiyetine bütün bütün muhalif ve adavet olduğundan, elbette böyle bir rububiyet-i mutlaka, hiç bir cihetle şirke müsaade etmez.

Kur'anın kesretli takdisatı ve tesbihatı ve âyâtı ve kelimatı, belki hurufatı ve hey'atıyla mütemadiyen tevhide irşadatı bu büyük sırdan ileri gelmiştir.

Üçüncü Hakikat: "Kemalât"tır.

Evet bu kâinatın bütün ulvî hikmetleri, hârika güzellikleri, âdilane kanunları, hakîmane gayeleri, hakikat-ı kemalâtın vücuduna bedahetle delalet

ve bilhassa bu kâinatı hiçten icad edip her cihetle mu'cizatlı ve cemalli bir surette idare eden Hâlıkın kemalâtına

ve o Hâlıkın âyine-i zîşuuru olan insanın kemalâtına şahadeti pek zahirdir.

Madem kemalât hakikatı vardır. Ve madem kâinatı kemalât içinde icad eden Hâlıkın kemalâtı muhakkaktır.

Further, the perfections of man, the most important fruit of the universe, God's **vicegerent** on earth, the beloved and most valued object of His creation — these are also established as true.

Therefore, to assign partners to God would be unacceptable and false, for it would condemn to destruction and perdition all of the perfect and wise beings we behold with our eyes;

it would turn the cosmos into a vain plaything of accident, a **place of amusement** for nature, a cruel **slaughterhouse** for the animate, an awesome **house of sorrows** for the conscious;

it would reduce man, whose perfections are visible in his works, to the level of the most **wretched**, **distraught** and vile animal;

and it would draw a veil across the infinite perfections of the Creator that are reflected in the mirror of all beings, thus **nullifying** the result of His activity and denying His **creativity**.

#52

Since assigning partners to God contradicts Divine, human and **cosmic perfections** and its denial of them

has been established and explained in the First Station of the Second Ray (devoted to three 'Fruits' of Divine unity) with strong and decisive proofs, we refer our readers that work and cut short the discussion here.

The Fourth Truth: Sovereignty

Whoever looks at the cosmos with comprehensive attention, will see it to resemble a most prosperous and active kingdom, a city administered most wisely and ruled most firmly;

he sees all things and all species **obediently engaged** in a particular function.

According to the military metaphor contained in the verse,

God's are the armies of the heavens and earth, (29)

{29. Qur'an, 48:4.}

the prevailing **creative commands**, **imperious orders**, and **kingly laws** enunciated in those numerous armies, that extend from the hosts of the atom, the battalions of the vegetable kingdom, the brigades of the animal kingdom, to the armies of the stars, and embrace both the lowliest soldier and the loftiest commander

— they all indicate self-evidently the existence of an **absolute sovereignty** and a **universal authority**.

There is then a truth of absolute sovereignty, and there can be no truth of assigning partners to God.

Ve madem kâinatın en mühim meyvesi ve arzın **halifesi** ve Hâlıkın en ehemmiyetli masnuu ve sevgilisi olan insanın kemalâtı haktır ve hakikatlıdır.

Elbette bu gözümüz ile gördüğümüz kemalli ve hikmetli kâinatı, fena ve zevalde yuvarlanan

ve neticesiz olarak tesadüfün oyuncağı, tabiatın **mel'abegâhı**, zîhayatın zalimane **mezbahası**, zîşuurun dehşetli **hüzüngâhı** suretine çeviren

ve âsârı ile kemalâtı görünen insanı, en **bîçare** ve en **perişan** ve en aşağı bir hayvan derekesine indiren

ve Hâlıkın âyine-i kemalâtı olan bütün mevcudatın şahadetiyle nihaysiz kemalât-ı kudsiyesi bulunan o Hâlıkın kemalâtını setredip perde çekerek netice-i faaliyetini ve **hallakıyetini** **ibtal** eden şirk, elbette olamaz ve hakikatsızdır.

Şirkin bu **kemalât-ı** İlahiyeye ve insaniye ve **kevnîyeye** karşı zıddiyeti ve o kemalâtları bozduğu,

"İkinci Şua" risalesinin üç meyve-i tevhide dair "Birinci Makam"ında kuvvetli ve kat'î deliller ile isbat ve izah edildiğinden, ona havale edip burada kısa kesiyoruz.

Dördüncü Hakikat:"Hâkimiyet"tir.

Evet bu kâinata geniş bir dikkat ile bakan; kâinatı gayet haşmetli ve gayet faaliyetli bir memleket, belki idaresi gayet hikmetli ve hâkimiyeti gayet kuvvetli bir şehir hükmünde görür,

her şeyi ve her nev'i birer vazife ile **müsahtarane meşgul** bulur.

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

âyetinin askerlik manasını ihsas eden temsiline göre:

Zerrat ordusundan ve nebatat fırkalarından ve hayvanat taburlarından, tâ yıldızlar ordusuna kadar olan cünud-u Rabbaniyeden, o küçük küçük memurlarda ve bu pek büyük askerlerde hâkimane **tekvînî emirlerin**, **âmirane hükümlerin**, **şâhane kanunların** cereyanları,

bedahetle bir **hâkimiyet-i mutlakanın** ve bir **âmiriyet-i külliye**nin vücuduna delalet ederler.

Madem bir hâkimiyet-i mutlaka hakikatı vardır, elbette şirkin hakikatı olamaz.

For according to the decisive truth of the verse,

Were there to be in the heavens and earth gods other than God, verily they would be corrupted, (30)

{30. Qur'an, 21:22.}

if numerous hands all engage assertively in the same task, the result will be confusion.

If there are two kings in one country, or even two headmen in one **district**, order will disappear, and administration be replaced by anarchy.

But on the contrary we see everywhere such order, from the wing of the fly to the lamps of the **heavens**, from **the cells of the body** to **the signs of the planets**, that there is no possibility for the intervention of any partner in God's affairs.

#53

Sovereignty is, moreover, a **station of dignity**; to accept a rival would flout the dignity of **sovereignty**.

The fact that man, who needs the assistance of many people on account of his impotence, will kill his brothers and offspring **in the cruellest fashion** for the sake of some **petty, apparent and temporary** sovereignty, shows that sovereignty rejects all notion of partnership.

If so feeble a one acts thus for the sake of so petty a sovereignty, it follows that **the Possessor of Absolute Power, the Master of All Creation**,

will never permit one other than Himself to **participate** in His **sacred sovereignty**, the means to His real and **universal dominicality** and Divinity.

Since this truth has been established with firm proofs in numerous places throughout the Risale-i Nur and especially the Second Station of the Second Ray, we refer the reader to those pages for further discussion of it.

Through witnessing these four truths, our traveller came to know **Divine unity with the degree of certain and clear witnessing**. His faith shone,

and with all his power he said, "There is no god but God, He is One, He has no partner." In brief allusion to the lesson he derived from this station, we said in the Second Chapter of the First Station:

Çünkü

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

âyetinin hakikat-ı katiasıyla;

müteaddid eller müstebidane bir işe karışsalar, karıştırırlar.

Bir memlekette iki padişah, hattâ bir **nahiyede** iki müdür bulunsa; intizam bozulur ve idare herc ü merc olur.

Halbuki sinek kanadından tâ **semavat** kandillerine kadar ve **hüceyrat-ı bedniye**den tâ **seyyaratın burçlarına** kadar öyle bir intizam var ki; zerre kadar şirkin müdahalesi olamaz.

Hem hâkimiyet bir **makam-ı izzettir**; rakib kabul etmek, o **hâkimiyetin** izzetini kırar.

Evet aczi için çok yardımcılarına muhtaç olan insanın, **cüz'î** ve **zahirî** ve **muvaqqat** bir hâkimiyeti için kardeşini ve evlâdını **zalimane** öldürmesi gösteriyor ki; hâkimiyet rakib kabul etmez.

Böyle bir âciz, böyle cüz'î bir hâkimiyet için böyle yaparsa; elbette bütün **kâinatın mâliki olan** bir **Kadîr-i Mutlak**'ın

hakikî ve **küllî rububiyetine** ve uluhiyetine medar olan kendi **hâkimiyet-i kudsiyesine** başkasını **teşrik** etmesi ve şerike müsaade etmesi hiçbir cihetle mümkün olamaz.

Bu hakikat, İkinci Şua'nın İkinci Makam'ında ve Risale-i Nur'un birçok yerlerinde kuvvetli deliller ile isbat edildiğinden, onlara havale ediyoruz.

İşte yolcumuz bu dört hakikatı müşahede etmekle, **vahdaniyet-i İlahiyeyi şuhud derecesinde** bildi, imanı parladı.

Bütün kuvvetiyle "Lâ ilahe illallahu vahdehu lâ şerike leh" dedi. Ve bu menzilden aldığı derse bir kısa işaret olarak Birinci Makam'ın ikinci babında:

There is no god but God, the One, the Unique, to Whose Unity and the Necessity of Whose Existence point the witnessing of the sublimity of the truth of the manifestation of absolute Divinity, as well as the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of the manifestation of absolute dominicality that requires Unity, the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of the perfections that arise from unity, and the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of absolute sovereignty, that prevents and contradicts the existence of any partnership.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَ
وُجُوبِ وَجُودِهِ مُشَاهَدَةً عَظَمَةَ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْأُلُوْهِیَّةِ
الْمُطْلَقَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةً عَظَمَةَ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ تَظَاهُرِ
الرُّبُوبِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ الْمُقْتَضِيَّةِ لِلْوَحْدَةِ وَ كَذَا ... مُشَاهَدَةً
عَظَمَةَ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْكَمَالَاتِ النَّاشِيَةِ مِنَ الْوَحْدَةِ ..
وَ كَذَا مُشَاهَدَةً عَظَمَةَ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْحَاكِمِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ
الْمَانِعَةِ وَ الْمُنَافِيَةِ لِلشَّرْكَةِ.

denilmiştir.

Then that restless traveller addressed his heart and said: "The fact that the people of faith, and particularly those affiliated with a sufi order, are constantly repeating the words, 'No god but He,' and recalling and proclaiming God's unity, is an indication that

Sonra o sükûnetsiz misafir kendi kalbine dedi: Ehl-i imanın, hususan ehl-i tarikatın her vakit tekrarla "Lâ ilahe illâ Hû" demeleri, tevhidi yâd ve ilân etmeleri gösterir ki;

the affirmation of God's unity comprises many degrees. Such affirmation is moreover a most enjoyable, most valuable, and most exalted sacred duty, instinctive function, and act of worship.

tevhidin pek çok mertebeleri bulunuyor. Hem tevhid, en ehemmiyetli ve en halâvetli ve en yüksek bir vazife-i kudsiye ve bir fariza-i fitriye ve bir ibadet-i imaniyedir.

Let us then in order to attain a further degree, open the door of another stopping-place in this abode of instruction.

Öyle ise gel bir mertebeyi daha bulmak için, bu ibrethanenin diğer bir menzilinin kapısını daha açmalıyız.

For the true affirmation of God's unity we seek is not some imaginary species of knowledge.

Çünkü aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir marifet değildir.

It is rather an affirmation that in terms of logic is deemed the opposite of imagination, that is far more valuable than cognition based on imagination, that is the result of proof, that is designated a knowledge."

Belki ilm-i Mantık'ta tasavvura mukabil ve marifet-i tasavvuriyeden çok kıymetli ve bürhanın neticesi olan ve ilim denilen tasdikdir.

#54

The true affirmation of God's unity is a judgement, a confirmation, an assent and acceptance that can find its Sustainer present with all things,

Ve tevhid-i hakikî öyle bir hüküm ve tasdik ve iz'an ve kabuldür ki; her bir şeyle Rabbini bulabilir

that sees in all things a path leading to its Creator, and does not regard anything as an obstacle to His presence.

ve her şeyde Hâlıkına giden bir yolu görür ve hiç bir şey huzuruna mani olmaz.

For otherwise it would always be necessary to tear and cast aside the veil of the cosmos in order to find its Sustainer.

Yoksa Rabbini bulmak için her vakit kâinat perdesini yırtmak, açmak lâzımgelir.

"Onward, then," said the traveller to himself, as he knocked at the door of God's Sublimity and Grandeur. He entered the Stopping-Place of God's deeds and workings, the world of creation and origination,

"Öyle ise haydi ileri!" diyerek, kibriya ve azamet kapısını çaldı. Ef'al ve âsâr menziline ve icad ve ibda' âlemine girdi,

and there he saw that five comprehensive truths were prevailing over the entire cosmos, and offering self-evident proof of the Divine unity.

gördü ki: Kâinatı istila etmiş beş hakikat-ı muhita hükmediyorlar, bedahetle tevhidi isbat ederler.

The First Truth: that of Grandeur and Sublimity.

Birincisi: Kibriya ve azamet hakikatıdır.

Since this truth is explained with different proofs in the Second Station of the Second Ray and various other places in the Risale-i Nur, we restrict ourselves here to the following:

The Being that creates and then administers at a single time and in a single fashion the stars that are thousands of years distant from each other;

that creates at a single time and in a single form the countless members of the same species of flower, distributed over the east and the west, the north and south of the globe;

that administers, nurtures, quickens, distinguishes and adorns more than two hundred thousand different types of plant and species of animal in five or six weeks, with the utmost regularity and equilibrium, without any confusion, defect or error, in order to provide every spring on the face of the earth more than a hundred thousand specimens of the supreme resurrection, and thus prove before man's eyes a remarkable event, now belonging to the past and the realm of the Unseen, namely the creation of the heavens and the earth in six days, as indicated in the verse,

He it is Who created the heavens and the earth in six days; (31)

{31. Qur'an, 57:4.}

the Being that causes the earth to revolve, as evidenced in the verse,

He merges night with day, and day with night, (32)

{32. Qur'an, 3:27.}

and turns the night into the page on which the events of the day are written — this same Being

knows and administers according to His own will, all at the same time, the most secret and obscure thoughts that occur to men's hearts.

Since each of the aforementioned acts is in reality one act, it follows that their Glorious Doer is a Unique and Powerful Being, enjoying such grandeur and sublimity that

nowhere, in nothing, in no way, does it leave the slightest possibility for the acceptance of partnership; on the contrary, it uproots all such possibility.

#55

Since such sublime power and grandeur exist and since that grandeur is at the very apex of perfection and comprehends everything,

it is certainly in no way possible to permit or allow any attribution of partners to that Unique and Powerful Being, for so doing would ascribe impotence or need to that power, fault to that grandeur, defect to that perfection, and impose restriction on that comprehensiveness. No sound intellect could deem this possible.

Bu hakikat, İkinci Şua'nın İkinci Makam'ında ve Risale-i Nur'un müteaddid yerlerinde bürhanlarla izah edildiğinden burada bu kadar deriz ki:

Binlerle sene birbirlerinden uzak bir mesafede bulunan yıldızları, aynı anda aynı tarzda icad edip tasarruf eden

ve zeminin şark ve garb ve cenub ve şimalinde bulunan aynı çiçeğin hadsiz efradını, bir zamanda ve bir surette hakedip tasvir eden.. hem

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

yani gökleri ve zemini altı günde yaratmak gibi geçmiş ve gaybî ve çok acib bir hâdiseyi, hazır ve göz önünde bir hâdis ile isbat etmek ve onun gibi acib bir tanzir olarak zeminin yüzünde bahar mevsiminde haşr-i a'zamın yüzbenden ziyade misallerini gösterir gibi, ikiyüz binden ziyade nebatat taifelerini ve hayvanat kabilelerini beş-altı haftada inşa edip kemal-i intizam ve mizan ile iltibassız, noksansız, yanlışsız, beraber, birbiri içinde idare, terbiye, iaşe, temyiz ve tezyin eden.. hem

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ

âyetinin sarahatıyla zemini döndürüp,

gece-gündüz sahifelerini yapan ve çeviren, yevmiye hâdisatıyla yazan değiştiren aynı zât,

aynı anda, en gizli, en cüz'î olan kalblerin hatıratlarını dahi bilir ve iradesiyle idare eder.

Ve mezkûr fiillerin herbiri birtek fiil olduğundan, zarurî olarak, onların fâili dahi birtek vâhid ve kadir olan fâil-i zülcelallerinin, bedahetle öyle bir kibriya ve azameti var ki:

Hiçbir yerde, hiçbir şeyde, hiçbir cihetle, hiçbir şirkin hiçbir imkânını, hiçbir ihtimalini bırakmıyor, köküyle kesiyor.

Madem böyle bir kibriya ve azamet-i kudret var ve madem o kibriya nihayet kemaldedir ve ihata ediyor.

Elbette o kudrete acz veya ihtiyaç ve o kibriyaya kusur ve o kemale noksaniyet ve o ihataya kayd ve o nihayetsizliğe nihayet veren bir şirke meydan vermesi ve müsaade etmesi, hiçbir vecihle mümkün değildir. Fıtratını bozmayan hiçbir akıl kabul etmez.

The assignment of partners to God, is then by virtue of the offence it causes to God's Grandeur, the **dignity** of his **Glory** and His **Sublimity**, so grave a crime that

the Qur'an of Miraculous Exposition decrees with an earnest threat,

God does not pardon the assignment to Him of a partner; He pardons whatever is lesser than that. (33)

{33. Qur'an, 4:48.}

The Second Truth: The **absoluteness**, the **comprehensiveness**, and **appearance in infinite form** of the **dominical deeds** seen at work in the cosmos.

It is only God's wisdom and **will that limits and restricts those deeds**, as well as the inherent capacities of the **objects and places in which they manifest themselves**.

Stray chance, **dumb nature**, **blind force**, **unconscious causality** and the **elements** that without restriction are scattered in every direction —

none of these can have any part in the most **balanced**, wise perspicacious, **life-giving**, orderly and **firm** deeds of the Creator.

They are used, rather, by the command, will, and power of **the Glorious Doer** as an apparent veil to conceal His power.

Three out of innumerable examples: We will set forth three from among the numerous **subtle points** that relate to the three deeds indicated in three **continuous** verses in Sura al-Nahl.

The First:

Your Sustainer inspired in the bee that it should seek a dwelling-place in the mountains. (34)

{34. Qur'an, 16:68.}

The bee is, with respect to its **disposition** and **function**, such a **miracle of God's power** that a whole sura, Sura al-Nahl, has been named after it.

#56

For to inscribe in the **minute head** of that little honey-machine a **complete** programme for the fulfilment of its important task;

to place in its **diminutive stomach** the most delicious of foods and to ripen it there;

to place in its sting poison capable of **destroying** and killing animate beings, without causing any harm to its own body or the member in question

— to do all this with the utmost care and knowledge, with exceeding wisdom and purposiveness, partakes of a perfect **orderliness** and **equilibrium**,

İşte şirk, kibriyaya dokunması ve **celalin izzetine** dokundurması ve **azametine** ilişmesi cihetiyle öyle bir cinayettir ki;

hiç kabil-i afv olmadığını, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan azîm tehdid ile

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ

ferman ediyor.

İkinci Hakikat:Kâinatta tasarrufları görünen **ef'al-i Rabbaniyenin itlak** ve **ihata** ve **nihayetsiz bir surette** **zuhurlarıdır**.

Ve o fiilleri takyid ve tahdid eden, yalnız hikmet ve **irade**dir ve **mazharların** kabiliyetleridir.

Ve serseri tesaduf ve **şuursuz tabiat** ve **kör kuvvet** ve **camid esbab** ve kayıtsız ve her yere dağılan ve karıştıran **unsurlar**,

o gayet **mizanlı** ve hikmetli ve basîrane ve **hayatdarane** ve muntazam ve **muhkem** olan fiillere karışamazlar,

belki **Fâil-i Zülcelal**'in emriyle ve iradesiyle ve kuvvetiyle zahîrî bir perde-i kudret olarak istimal olunuyorlar.

Hadsiz misallerinden üç misali: Sure-i Nahl'in bir sahifesinde birbirine **muttasıl** üç âyetin işaret ettikleri üç fiilin hadsiz **nükte**lerinden üç nüktesini beyan ederiz.

Birincisi:

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا

Evet balarısı **fitratça** ve **vazifece** öyle bir **mu'cize-i kudrettir** ki; koca Sure-i Nahl, onun ismiyle tesmiye edilmiş.

Çünkü o küçücük bal makinesinin **zerrecik başında**, onun ehemmiyetli vazifesinin **mükemmel** programını yazmak

ve **küçücük karnında** taamların en tatlısını koymak ve pişirmek

ve süngücüğünde zîhayat a'zaları **tahrib etmek** ve öldürmek hâsiyetinde bulunan zehiri o uzuvcuğuna ve cismine zarar vermeden yerleştirmek;

nihayet dikkat ve ilim ile ve gayet hikmet ve irade ile ve tam bir **intizam** ve **müvazene** ile olduğundan,

and hence **unconscious, disorderly, disequibrated** nature and accident could never interfere or participate in any of this.

The **appearance** and **comprehensiveness** of this **Divine craft**, this **dominical deed**, which is miraculous in three separate respects, in the countless bees that are found scattered over the earth, with the same wisdom, the same care, the same symmetry, at the same time and in the same fashion — this is a self-evident proof of God's unity.

The Second Verse:

There is for you a lesson in cattle. From what is within their bodies, between excretions and blood, we produce for your drink, milk, pure and agreeable to those who drink it. (35)

{35. Qur'an, 16:66.}

This verse is a decree overflowing with useful instruction.

To place in the **nipples** of cows, camels, goats and sheep, as well as human mothers, in the midst of blood and excrement but without being polluted by them, a substance the exact **opposite**, **pure**, clean, pleasant, **nutritive** and white milk,

and to inspire in their hearts **tenderness** toward their young that is still more pleasant, sweeter and more valuable than milk

— this requires such a degree of mercy, wisdom, knowledge, power, **will** and care that

it cannot in any way be the work of **turbulent chance**, of the tangled elements, or of blind forces.

The **manifestation**, workings and **comprehensiveness** of so miraculous a dominical art and so wise a Divine deed,

all over **the face of the globe** and in the countless hearts and breasts of innumerable mothers of hundreds of thousands of species,

in the same instant, the same fashion, with the same wisdom and the same care — this too constitutes a self-evident proof of **God's unity**.

#57

The Third Verse:

From the fruits of the date-palm and the vine you take sugar and fine nourishment; verily therein is a sign for a people possessing intelligence. (36)

{36. Qur'an, 16:67.}

This verse invites our attention to the date and to grapes, saying, "For those of intelligence, there is great proof, argument and **evidence** of the Divine unity in these two fruits.

şuursuz, intizamsız, mizansız olan tabiat ve tesadüf gibi şeyler elbette müdahale edemezler ve karışamazlar.

İşte bu üç cihetle mu'cizeli bu **san'at-ı İlahiyenin** ve bu **fiil-i Rabbaniyenin**, bütün zemin yüzünde hadsiz arılarda, aynı hikmetle, aynı dikkatle, aynı mizanda, aynı anda, aynı tarzda **zuhuru** ve **ihatası**, bedahetle vahdeti isbat eder.

İkinci âyet:

وَأَنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ
بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ

âyeti, ibret-feşan bir fermandır.

Evet başta inek ve deve ve keçi ve koyun olarak süt fabrikaları olan vâlidelerin **memelerinde**, kan ve fişkı içinde bulaştırmadan ve bulandırmadan ve onlara bütün bütün **muhalif** olarak **hâlis**, temiz, safi, **muğaddi**, hoş, beyaz bir sütü koymak;

ve yavrularına karşı o süttten daha ziyade hoş, şirin, tatlı, kıymetli ve fedakârane bir **şefkati** kalblerine bırakmak;

elbette o derece bir rahmet, bir hikmet, bir ilim, bir kudret ve bir **ihtiyar** ve dikkat ister ki;

fırtınalı tesadüflerin ve karıştırıcı unsurların ve kör kuvvetlerin hiçbir cihetle işleri olamaz.

İşte böyle gayet mu'cizeli ve hikmetli bu san'at-ı Rabbaniyenin ve bu fiil-i İlahînin,

umum **rûy-i zeminde**, yüzbinlerle nevilerin, hadsiz vâlidelerinin kalblerinde ve memelerinde

aynı anda, aynı tarzda, aynı hikmet ve aynı dikkat ile **tecellisi** ve tasarrufu ve yapması ve **ihatası**, bedahetle **vahdeti** isbat eder.

Üçüncü âyet:

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا
وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Bu âyet, nazar-ı dikkati hurma ve üzümüne celbedip der ki: "Akıllı bulunanlara, bu iki meyvede tevhid için büyük bir âyet, bir delil ve bir **hüccet** vardır."

These two fruits yield nurture and sustenance, **fresh and dry fruit**, and give rise to most delicious forms of food;

yet the trees that bear them stand in waterless sand and dry soil, and are thus **miracles of power** and **wonders of wisdom**.

They are each of them like a factory producing sweet sugar, a machine manufacturing honeylike syrup, a work of art created with **perfect order** and **sensitive balance**, wisdom and care;

hence anyone with a grain of intelligence will say on contemplating them, "The one who made them in this fashion may very well be the Creator of the whole cosmos."

For in front of our eyes each **vine branch** the thickness of a finger will hold twenty **bunches of grapes**, and each bunch will in turn contain hundreds of sugary grapes, each like a little pump emitting syrup.

To clothe the surface of each grape with a fine, delicate, thin, and colourful **protection**;

to place in its delicate and soft heart seeds with their hard shells, which are like its **retentive faculty**, programme, and **the story of its life**;

to manufacture in its stomach a **sweetmeat** like the helva of Paradise, a honey like the **water** of Kawthar;

to create an infinite number of such grapes over the face of the entire earth, with the same care and wisdom and **wonderful art**, and at the same time and in the same fashion

— this proves **in self-evident fashion** that the one who fulfils these tasks is the Creator of the whole cosmos, and this deed, requiring as it does infinite power and limitless wisdom, can be only His deed.

Yes, *blind and stray, disorderly and unconscious, aimless, aggressive, and anarchic forces*, **nature and causality**, cannot have anything to do with this most sensitive balance, this most skilful art, this most wise scheme. They cannot even stretch out their hands toward it.

It falls to them only to be employed through the dominical command as passive objects, as **curtainholders**.

Just like the three points proving Divine unity contained in the three truths indicated in the three verses,

the countless manifestations and workings of infinite dominical deeds attest unanimously the unity of a **Single One of Unity**, the **All-Glorious One**.

The Third Truth: The creation of beings, particularly plants and animals, with **absolute speed** and **absolute orderliness**;

Evet bu iki meyve, hem gıda ve kut, hem **fakihe ve yemiş**, hem çok lezzetli taamların menşe'leri olmakla beraber,

susuz bir kumda ve kuru bir toprakta duran bu ağaçlar, o derece bir **mu'cize-i kudret** ve bir **hârîka-i hikmettir**

ve öyle bir helvalı şeker fabrikası ve ballı bir şurub makinesi ve o kadar **hassas** bir **mizan** ve **mükemmel** bir **intizam** ve hikmetli ve dikkatli bir san'attırlar ki;

zerre kadar akılı bulunan bir adam, "Bunları böyle yapan, elbette bu kâinatı yaratan zât olabilir." demeğe mecburdur.

Çünkü meselâ bu gözümüz önünde bir parmak kadar asmanın **üzüm çubuğunda** yirmi **salkım** var ve her salkımda şekerli şurub tulumbacıklarından yüzer tane var.

Ve her tanenin yüzüne incecik ve güzel ve latif ve renkli bir **mahfazayı** giydirmek

ve nazik ve yumuşak kalbinde, **kuvve-i hâfızası** ve programı ve **tarihçe-i hayatı** hükmünde olan sert kabuklu, ceviz içli çekirdekleri koymak

ve karnında cennet helvası gibi bir **tatlıyı** ve **âb-ı kevser** gibi bir balı yapmak

ve bütün zemin yüzünde, hadsiz emsalinde aynı dikkat, aynı hikmet, aynı **hârîka-i san'atı**, aynı zamanda, aynı tarzda yaratmak,

elbette **bedahetle** gösterir ki; bu işi yapan bütün kâinatın Hâlıkıdır ve nihayetsiz bir kudreti ve hadsiz bir hikmeti iktiza eden şu fiil, ancak onun fiilidir.

Evet bu çok hassas mizana ve çok meharetli san'ata ve çok hikmetli intizama, *kör ve serseri ve intizamsız ve şuursuz ve hedefsiz ve istilacı ve karıştırıcı olan kuvvetler* ve **tabiatlar ve sebebler** karışamazlar, ellerini uzatamazlar.

Yalnız, mef'uliyette ve kabulde ve **perdedarlıkta**, emr-i Rabbanî ile istihdam olunuyorlar.

İşte bu üç âyetin işaret ettikleri üç hakikatın tevhide delalet eden üç nüktesi gibi,

hadsiz ef'al-i Rabbanîyenin hadsiz cilveleri ve tasarrufları, ittifakla birtek **vâhid-i ehad**, bir **Zât-ı Zülcelal**'in vahdetine şehadet ederler.

Üçüncü Hakikat: Mevcudatın ve bilhassa nebatat ve hayvanatın, **sür'at-i mutlaka** içinde kesret-i mutlaka ve **intizam-ı mutlak** ile

with **absolute ease** and extreme skill, talent, ability, and order; with great value and distinction, despite extreme **abundance** and **intermingling**.

Yes, to produce with extreme swiftness and in extreme abundance, most **skilfully** and **artistically**, with great ease and facility combined with the utmost care and orderliness,

with **great value and distinction** despite abundance and intermingling, without any form of confusion or deficiency

— this can be achieved only by a **Unique Being** Whose power is such that nothing appears difficult to it.

#58

For that power it is as easy to create stars as atoms, the greatest as the smallest, a whole species as a single member of a species, a sublime and **comprehensive universal** as a **restricted and petty particular**;

it is as easy for Him to **revivify** and **quicken** the whole earth as to do the same with a tree or to erect a tree as tall as a mountain as it is to produce a seed no bigger than a fingernail. All of these deeds He performs in front of our eyes.

So the exposition, the solution, the uncovering and proof of the **mystery** of this degree of the assertion of the Divine unity, this Third Truth, this word of unity

— the mystery that the greatest universal is like the smallest particular without the slightest difference between them

—this beneficial wisdom, this supreme talisman, this **riddle beyond the reach of the intellect**, this most significant foundation of Islam, this most profound source of faith, this greatest basis of the Divine unity—

the setting forth of all this opens the **talisman** of the Qur'an, and makes it possible to know the most secret and unknowable riddle of **the creation of all beings**, a riddle that reduces philosophy to impotence.

Thanks and praise one hundred thousand times the letters of the Risale-i Nur be to the **Compassionate Creator** that

the Risale-i Nur has solved, uncovered and established this wondrous talisman, this **wondrous** riddle.

It has been proven with decisive arguments, to the same degree of certainty that twice two is four, particularly in the discussion of **"He is powerful over all things"** toward the end of the Twentieth Letter; in the section concerning God's being an **all-powerful agent** in the Twenty-Ninth Word, one devoted to the **resurrection**

; and in the section proving the **Divine power** in the degrees of **"God is Most Great"** in the Twenty-Ninth Flash, written in Arabic.

ve **sühulet-i mutlaka** içinde gayet hüsn-ü san'at ve meharef ve ittikan ve intizam ile ve **mebzuliyet-i mutlaka** ve **ihtilat-ı mutlak** içinde gayet kıymetdarlık ve tam imtiyaz ile icadlarıdır.

Evet gayet çokluk ile gayet çabukluk, hem gayet **san'atkârane** ve **mahirane** ve dikkat ve intizam ile gayet kolay ve rahatça,

hem gayet mebzuliyet ve karışıklık içinde **gayet kıymetli ve farikalı olarak** bulaşmadan ve bulaştırmadan ve bulandırmadan yapmak,

ancak ve ancak birtek **vâhid zâtın** öyle bir kudretiyle olabilir ki; o kudrete hiçbir şey ağır gelmez.

Ve o kudrete nisbeten, yıldızlar zerrelere kadar ve en büyük en küçük kadar ve efradı hadsiz bir nevi, birtek ferd kadar ve azametli ve **muhit bir küll**, **has ve az bir cüz'** kadar

ve koca zeminin **ihyası** ve **dirilmesi**, bir ağaç kadar ve dağ gibi bir ağacın inşası, tırnak gibi bir çekirdek kadar kolay ve rahatça ve sühuletli olmak gerektir. Tâ ki, gözümüzün önünde yapılan bu işleri yapabilsin.

İşte bu mertebe-i tevhidin ve bu üçüncü hakikatin ve kelime-i tevhidin bu ehemmiyetli **sırrını**,

yani en büyük bir küll, en küçük bir cüz'î gibi olması ve en çok ve en az farkı bulunmaması;

hem bu hayretli hikmetini ve bu azametli tilsimini ve **tavr-ı aklın haricindeki** bu **muammasını** ve İslâmiyetin en mühim esasını ve imanın en derin bir medarını ve tevhidin en büyük bir temelini

beyan ve hall ve keşf ve isbat etmekle Kur'anın tilsimi açılır ve **hilkat-ı kâinatın** en gizli ve bilinmez ve felsefeyi idrakinden âciz bırakan **muamması** bilinir.

Hâlik-ı Rahîmime yüzbin defa Risalet-ün Nur'un hurufatı adedince şükür ve hamdolsun ki,

Risalet-ün Nur bu acib tilsimi ve bu **garib** muammayı hall ve keşf ve isbat etmiş.

Ve bilhassa Yirminci Mektub'un âhirlerinde **وَهُوَ عَلَى كُلِّ**

شَيْءٍ قَدِيرٌ bahsinde ve **haşre** dair Yirmidokuzuncu Söz'ün "Fâil **muktedir**dir" bahsinde,

Yirmidokuzuncu Lem'a-i Arabiye'nin "**Allahü Ekber**" mertebelerinden **kudret-i İlahiyenin** isbatında, kat'î bürhanlarla -iki kerre iki dört eder derecesinde- isbat edilmiş.

For that reason we assign to those parts of the Risale-i Nur the exposition of this matter, wishing, however, to set out briefly the **foundations and proofs** that solve this mystery and **to allude** to thirteen mysteries that resemble thirteen steps, or a **list of contents**.

I have indeed written the first and second mysteries, but unfortunately two powerful **obstacles, material and immaterial**, have caused me to abandon the **remainder**.

#59

The First Mystery : If something be **essential**, its opposite cannot have access to the **essence** defined by that thing. For that would be equivalent to **the union of opposites**, which is an **absurdity**.

Now with regard to this principle, since **God's power** is **related to His Essence** and is an **essential concomitant** of His **Most Sacred Essence**, impotence —*the opposite of power*— cannot in any way gain access to that All-Powerful Essence.

Moreover, the existence of **degrees** within a thing comes about through the **intervention** in it of its opposite.

For example, **strong and weak** degrees of light result from the intervention of **darkness**; high and low degrees of heat proceed from the admixture of coldness; and greater and lesser amounts of strength are determined by the intervention and opposition of **resistance**.

It is therefore impossible that degrees should exist in that power of the Divine Essence. He creates all things as if they were but a single thing.

And since degrees do not exist in the power of the Divine Essence and it does not admit of **weakness or deficiency**, no obstacle can in any way obstruct it nor can the creation of anything cause it difficulty.

Since, then, nothing is difficult for God's power, He creates the **supreme resurrection** with the same ease as spring; spring with the same **facility** as a tree; and a tree with as **little trouble** as a flower.

Further, He creates a flower as **artistically** as a tree; a tree as **miraculously** as a spring; and a spring as **comprehensively** and **wondrously** as a resurrection. All of this He accomplishes in front of our eyes.

It has been proved in the Risale-i Nur with decisive and strong proofs that if there were no Divine unity, the making of a flower would be as **difficult** as a tree or even more difficult;

the making of a tree would be as **hard** a spring or even more difficult; and creation would even lose its **value** and artistic quality.

An **animate being** that now takes a minute to produce would be produced with difficulty in one year, or maybe never at all.

Onun için, izahı onlara havale etmekle beraber, bir **fihriste** hükmünde bu sırrı açan **esasları ve delilleri** icmalen beyan ve onüç basamak olarak onüç sırı **işaret etmek** istedim.

Birinci ve ikinci sırları yazdım. Fakat maatteessüf **hem maddî, hem manevî** iki kuvvetli **mani'**, beni şimdilik **mütebâkisinden** vazgeçirdiler.

Birinci Sır: Bir şey **zâtî** olsa, onun zıddı o **zâta** ârız olamaz. Çünkü **içtima-üz ziddeyn** olur, o da **muhaldir**.

İşte bu sırta binaen, madem **kudret-i İlahiye zâtiye**dir ve **Zât-ı Akdes**'in **lâzım-ı zarurî**sidir. Elbette o **kudretin zıddı olan acz**, o Zât-ı Kadir'e ârız olması mümkün olmaz.

Ve madem bir şeyde **mertebelerin** bulunması, o şeyin içinde zıddının **tedahülü** ile olur.

Meselâ: Zıyanın **kavî ve zaîf** gibi mertebeleri, **zulmetin** müdahalesi ile ve hararetin ziyade ve aşağı dereceleri, soğğun karışması ile ve kuvvetin şiddet ve noksan mikdarları, **mukavemetin** karşılaşması ve mümanaatıyladır.

Elbette o kudret-i zâtiyede mertebeler bulunmaz. Bütün eşyayı, bir tek şey gibi icad eder.

Ve madem o kudret-i zâtiyede mertebeler bulunmaz ve **za'f ve noksan** olamaz, elbette hiçbir mani' onu karşılayamaz ve hiçbir icad ona ağır gelmez.

Ve madem hiçbir şey ona ağır gelmez, elbette **haşr-i a'zamı** bir bahar kadar kolay ve bir baharı bir ağaç kadar **sühuletli** ve bir ağacı bir çiçek kadar **zahmetsiz** icad ettiği gibi;

bir çiçeği bir ağaç kadar **san'atlı**, bir ağacı bir bahar kadar **mu'cizatlı** ve bir baharı bir haşır gibi **cem'iyetli** ve **hârikalı** halkeder ve gözümüzün önünde halkediyor.

Risale-i Nur'da kat'î ve kuvvetli çok bürhanlar ile isbat edilmiş ki: Eğer vahdet ve tevhid olmazsa, bir çiçek, bir ağaç kadar, belki daha **müşkilatlı**

ve bir ağaç, bir bahar kadar, belki daha **suubetli** olmakla beraber; **kıymet** ve san'atça bütün bütün sukut edeceklerti.

Ve şimdi bir dakikada yapılan bir **zihayat**, bir senede ancak yapılıyordu, belki de hiç yapılmayacaktı.

It is then on account of this mystery *that these fruits, flowers, trees and animals*, that are extremely *valuable* despite their ubiquitousness and *abundance*,

and extremely artistic despite the swiftness and ease of their fashioning,

emerge *in regular fashion* onto the plain of being and assume their functions.

Proclaiming God's glory, they accomplish their duties and depart, leaving behind their seed in their stead.

Second Mystery : Through the mystery of *luminosity, transparency*, and *obedience*, just as through the manifestation of its *essential power*, a single sun reflects its light in a single mirror,

so too, through the Divine command and due to the extensive activity of that unrestricted power, it can easily bestow the same reflection —together with its light and heat— on innumerable mirrors, shining objects, and *droplets*. Great and small are the same, there is no difference between them.

#60

Similarly, like a single word can enter the ear of one man without trouble, so too due to the infinite *breadth* of boundless *creativity*, it may enter a million ears, *with dominical permission*.

And a single light like an eye, or a single *luminous spirit being* like Gabriel, through the infinite breadth of *dominical activity* within *the manifestation of mercy*,

may be present in, or look at, or enter thousands of places through Divine power, as *easily* as they look at or enter a single place. There is no difference between many and few.

The pre-eternal power of God's essence is the most *subtle* and *choicest* of lights, the light of all lights;

the *quiddities*, essences and *inner dimensions* of all things are luminous and *lustrous* as mirrors;

all things, from the atom, the plant, and the animate creature to the stars, the suns and the moons, are extremely *obedient and submissive* to the command of that power of the Divine Essence and *subordinate* to the orders of that pre-eternal power.

It is for all of these reasons entirely natural that innumerable things should be created with the same ease as a single thing and placed side by side with each other.

No concern or task interferes with another. Great and small, many and few, *particular and universal* — all are the same for that power, for which nothing is difficult.

As was said in the Tenth and Twenty-Ninth Words, through the mysteries of *order, equilibrium, obedience to command* and *submission to order*,

İşte bu mezkûr sırâ binaendir ki: Gayet *mebzuliyet* ve çoklukla beraber gayet *kiymetdar*

ve gayet çabuk ve kolaylıkla beraber gayet san'atlı olan *bu meyveler, bu çiçekler, bu ağaçlar ve hayvancıklar*

muntazaman meydana çıkıyorlar ve vazife başına geçiyorlar

ve tesbihatlarını yapıp, bitirip, tohumlarını yerlerinde tevkil ederek gidiyorlar.

İkinci Sır: Nasilki *nuraniyet* ve *şeffafiyet* ve *itaat* sırrıyla ve *kudret-i zâtiyenin* bir cilvesiyle birtek güneş, birtek âyineye ziyalı aks verdiği gibi;

hadsiz âyinelere ve parlak şeylere ve *katrelere* o kayıdsız kudretinin geniş faaliyetinden ziyalı ve hararetli olan ayn-ı aksini emr-i İlahî ile kolayca verebilir. Az ve çok birdir, farkı yoktur.

Hem birtek kelime söylense, nihayetsiz *hallakiyetin* nihayetsiz *vüs'atinden*, o birtek kelime birtek adamın kulağına zahmetsiz girdiği gibi, bir milyon kulakların kafalarına da *izn-i Rabbanî ile* zahmetsiz girer. Binlerle dinleyen ile birtek dinleyen müsavidir, fark etmez.

Hem göz gibi birtek nur veya Cebrail gibi *nuranî* birtek *ruhanî*; *tecelli-i rahmet* içinde olan *faaliyet-i Rabbaniyenin* kemal-i vüs'atinden

birtek yere *sühuletle* baktığı ve gittiği ve birtek yerde sühuletle bulunduğu gibi, binler yerlerde de, kudret-i İlahiye ile sühuletle bulunur, bakar, girer.. az, çok farkı yoktur.

Aynen öyle de: *Kudret-i zâtiye-i ezeliye*, en *latif*, en *has* bir nur ve bütün nurların nuru olduğundan

ve eşyanın *mahiyetleri* ve hakikatları ve *melekûtiyet vecihleri* şeffaf ve âyine gibi *parlak* olduğundan

ve zerrattan ve nebatattan ve zîhayattan tâ yıldızlara ve güneşlere ve aylara kadar herşey, o kudret-i zâtiyenin hükmüne gayet derecede *itaatli, inkiyadlı* ve o kudret-i ezeliyenin emirlerine nihayet derecede *muti'* ve *müsahtar* olduğundan,

elbette hadsiz eşyayı birtek şey gibi icad eder ve yanlarında bulunur.

Bir iş bir işe mani olmaz. Büyük ve küçük, çok ve az, cüz'î ve küllî birdir. Hiçbiri ona ağır gelmez.

Hem nasilki Onuncu ve Yirmidokuzuncu Sözlerde denildiği gibi *intizam* ve *müvazene* ve *hükme itaat* ve *emirleri imtisal* sırlarıyla,

that power causes a great **ship** as big as a hundred houses, to move and advance as a child's finger pushes his toy.

As a commander will send a single **infantryman** into battle with an order from his throne, so too he may throw a whole **obedient** army into the fray with the same single order.

Let us suppose that two mountains are in a **state of equilibrium** in a large and sensitive balance.

In the same way that a single walnut would cause one **pan** to rise and the other to fall if placed on one side of a balance containing two eggs, it would produce the same result with the scale containing the mountains;

through a wise law it would cause one pan with its mountain to rise to **the mountain-top**, and the other to descend with its mountain to **the bottom of the valley**.

Since there is to be found in **God's absolute**, infinite, luminous, **esssential** and **eternal power**

a **Divine justice** and unending wisdom that is the **origin**, **source**, **fundament** and beginning of all order, regularity and equilibrium in creation;

and since all things, particular and universal, small and great, are obedient to the command of that power and **submissive** to its workings

— it follows that God causes the stars to revolve and to move, through the wisdom of His order, as easily as He **rotates** and moves the atoms.

yüz hane kadar bir büyük **sefineyi** bir çocuğun parmağıyla oynuncağını çevirdiği gibi döndürür, gezdirir.

Hem bir âmir, bir arş emriyle birtek **neferi** hücum ettirdiği gibi, muntazam ve **muti'** bir orduyu dahi, o tek emriyle hücumu sevkeder.

Hem pek büyük bir hassas mizanın iki gözünde, iki dağ **müvazene vaziyetinde** bulunsalar,

iki **kefesinde** iki yumurta bulunan diğer mizanın, bir tek ceviz, bir kefesini yukarıya kaldırması, birini aşağı indirmesi gibi;

o tek ceviz, **bir kanun-u hikmetle** öteki büyük mizanın bir gözünü dağ ile beraber **dağın başına** ve öbür dağı, **derelerin dibine** indirebilir.

Aynen öyle de: **Kayıdsız**, nihayetsiz, nuranî, **zâtî**, **sermedî** olan **kudret-i Rabbaniyede** ve beraberinde

bütün intizamın ve nizamların ve müvazenelerin **menşei**, **menbai**, **medarı**, masdarı olan nihayetsiz bir hikmet ve gayet hassas bir **adalet-i İlahiye** bulunduğundan

ve cüz'î ve küllî ve büyük ve küçük herşey ve bütün eşya, o kudretin hükmüne müsahhar ve tasarrufuna **münkad** olduğundan,

elbette zerrelere kolayca **tedvir** ve tahrik ettiği gibi, yıldızları dahi nizam-ı hikmet sırrıyla kolayca döndürür, çevirir.

www.risale.com

In spring, just as He brings to life a single fly with a single order, so too He bestows life with the same ease and the same command on the whole **species** of fly, as well as all the **hosts** of **plants** and animals,

through the mystery of the wisdom and equilibrium inherent in His power, and then sends them forth onto **the plain of life**.

In the same way that he swiftly gives life to a tree in spring and infuses vitality in its bones, with His wise and just absolute power,

He also resurrects in the spring the **corpse** of the vast earth and brings into being hundreds of thousands of different **specimens** of **resurrection** similar to the tree, all this with the greatest of ease.

With His creative command, He brings the earth back to life. By the decree of,

There will be but a single cry, then they shall all be brought nigh unto Us; (37)

{37. Qur'an, 36:53.}

that is, "all men and jinn, with a single **cry** and command shall be brought to Us and made present at **the plain of resurrection**."

Again, by His command,

The hour shall be but a blinking of the eye, or even closer; (38)

{38. Qur'an, 16:77.}

that is, the bringing about of resurrection and the gathering that follows upon it shall take no longer than the opening and closing of an eye, or even less. Then there is the verse,

Your creation and resurrection is as a single soul, (39)

{39. Qur'an, 31:28.}

meaning the following: "O men! To create you and to bring you to life, to **resurrect** and gather you, is as easy for me as bringing one **soul** to life; it presents no problem to My power."

According to the inner sense of these three verses, God will bring all men and jinn, all animals, spirit beings and angels to the field of **the Supreme Gathering** and **the great balance** with a single command and with great ease. One concern does not interfere with another.

The remaining Mysteries, from the third and fourth as far as the thirteenth, have been **postponed** to another time in a fashion disagreeable to me.

Ve baharda, bir emir ile sühuletle bir sineği ihya ettiği gibi; bütün sineklerin **taifelerini** ve bütün **nebatatı** ve hayvancıkların **ordularını**,

kudretindeki hikmet ve mizanın sırrıyla, aynı emirle, aynı kolaylıkla diriltilip **meydan-ı hayata** sevk eder.

Ve bir ağacı baharda çabuk diriltmek ve kemiklerine hayat vermek gibi, o hikmetli adaletli kudret-i mutlaka ile

koca arzı ve zemin **cenazesini**, baharda o ağaç gibi kolayca ihya edip yüzbin çeşit **haşirlerin misallerini** icad eder.

Ve bir emr-i tekvinî ile arzı dirilttiği gibi,

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاذَاهُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ

fermanıya yani: "Bütün ins ve cinn, birtek **sayha** ve emr ile yanımızda **meydan-ı haşre** hazır olurlar." Hem

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

ferman etmesiyle,

yani: "Kıyamet ve haşrin işi ve yapılması gözünü kapayıp, hemen açmak kadardır; belki daha yakındır." der. Hem

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ

âyetiyle, yani: "Ey insanlar!. Sizin icad ve ihyanız ve **haşr** ü neşriniz, birtek **nefsin** ihyası gibi kolaydır. Kudretime ağır gelmez" mealinde bulunan

şu üç âyetin sırrıyla, aynı emir ile, aynı kolaylıkla bütün ins ve cinleri ve hayvanı ve ruhanî ve melekleri **haşr-i ekberin** meydanına ve **mizan-ı a'zamın** önüne getirir. Bir iş bir işe mani olmaz.

Üçüncü ve dördüncüden tâ onüçüncü sırada kadar, arzuma muhalif olarak başka vakte **talik** edildi.

The Fourth Truth: The existence and **appearance** of all beings **proclaim the Divine unity in a self-evident fashion through their numerous points of unity and convergence,**

such as being simultaneously together and yet separate and unique; resembling one another;

being the miniature or magnified versions of each other; being some, universals and species, and some, particulars and individuals;

resembling each other *in the stamp of innate disposition,* having affinity *in the impress of artistry,*

and aiding and complementing each other with respect to their innate functions.

They establish the unity of their Maker. And with respect to dominicality, **make it clear** that the cosmos is a universal and a whole that may not be **divided** or **fragmented**.

For example, in each spring, to create, order and **sustain** the innumerable members of the four hundred thousand different species of plants and animals,

together and intermingled, in a single moment and in the same fashion, without any error or mistake, **with the utmost wisdom and perfection of artistry;**

to create all the different **species** of bird, from flies, which are like birds in **miniature**, to eagles which are the **supreme specimens** of the species,

then to equip them with the means of flight and subsistence and to cause them to journey through the realm of the air;

to imprint on the countenances of each of the birds **in miraculous fashion** a **stamp of artistry**, on the body of each of them a **seal of wisdom**, and in the quiddity of each of them, **in sustaining fashion**, a **sign of God's unity;**

to cause **wisely and mercifully particles of food** to hasten to the aid of **the cells of the body**, plants to rush to the assistance of animals, and all mothers to go swiftly to the **help** of their powerless infants;

to work on all things, particular and universal, from **the Milky Way**, **the solar system** and **the elements of the earth**, down to the veils of the pupil of the eye, the petals of the rose, the husk of the corn, the seeds of the melon,

like a series of intersecting circles, with the same **regularity**, perfection of artistry, the same deed, and **plenitude of wisdom** — to do all this establishes the following with self-evident certainty:

He who performs these deeds is One and unique; His imprint is on all things. In the same way that He is not in any place, he is present in every place.

Dördüncü Hakikat: Mevcudatın vücudları ve **zuhurları**,

beraberlik ve birbiri içinde birlik ve birbirine benzemeklik

ve birbirinin misal-i musaggarı ve nümune-i ekberi ve bir kısım küll ve küllî ve diğer kısım onun cüz'leri ve ferdleri

ve birbirine *sikke-i fitratta* müşabehet ve *nakş-ı san'atta* münasebet

ve birbirine yardım etmek ve birbirinin vazife-i fitriyesini tekmil etmek gibi, **çok cihet-ül vahdet noktalarında; bedahet derecesinde tevhidî ilân**

ve sâni'lerinin vâhid olduğunu isbat etmek ve kâinatın rububiyet cihetinde, **tecezzi** ve **inkısam** kabul etmez bir küll ve küllî hükmünde bulunduğunu **izhar etmektir.**

Evet meselâ her baharda nebatattan ve hayvanattan dört yüzbin nev'in hadsiz efradlarını,

beraber ve birbiri içinde, bir anda ve bir tarzda, yanlışsız, hatasız, **kemal-i hikmet ve hüsn-ü san'atla** icad etmek ve idare ve **iaşe etmek..**

hem kuşların **misal-i musaggarları** olan sineklerden tâ **nümune-i ekberleri** olan kartallara kadar hadsiz **efradlarını** yaratmak

ve hava âleminde, seyahat ve yaşamalarına yardım eden cihazatı verip gezdirmek ve havayı şenlendirmekle beraber,

yüzlerinde **mu'cizane** birer **sikke-i san'at** ve cisimlerinde müdebbirane birer **hâtem-i hikmet** ve mahiyetlerinde **mürebbiyane** birer **turra-i ehadiyet** koymak..

hem **zerrat-ı taamiye**yi **hüceyrat-ı bedeniye**nin imdadına ve nebatatı hayvanatın imdadına ve hayvanatı insanların yardımına ve umum vâlideleri iktidarsız yavruların **muavenetine** **hakîmane, rahîmane** koşturmak, göndermek..

hem daire-i **Kehkeşan**'dan ve **manzume-i şemsiye**den ve **anasır-ı arziye**den, tâ göz hadekasının perdelerine ve gül goncasının yapraklarına ve mısır sünbülünün gömleklerine ve kavunun çekirdeklerine kadar

mütedâhil daireler gibi cüz'î ve küllî hükmünde aynı **intizam** ve hüsn-ü san'at ve aynı fiil ve **kemal-i hikmetle** tasarruf etmek, elbette bedahet derecesinde isbat eder ki:

Bu işleri yapan hem vâhiddir, birdir, her şeyde sikkesi var. Hem de hiçbir mekânda olmadığı gibi her mekânda hazırdir.

Like the sun, all things are distant from Him, but He is close to all things.

Just as the greatest objects, such as the Milky Way and the solar system, are not difficult for Him,

so too **the cells in man's blood** and the **thoughts** that pass across his heart are not secret from Him nor beyond the reach of His power.

However great and **multitudinous** a thing may be, it is as easy for Him as the smallest and **scarcest** thing,

for He creates **with ease** a fly on the model of an eagle, a seed in the form of a tree, a tree in the shape of a garden, a garden with the artistry of a spring, and a spring on the scale of a resurrection.

#63

Things most valuable in their artistry He gives to us and bestows upon us most cheaply. The price that He asks of us is merely to say **"In the name of God"** and **"Praise be to God."**

In other words, the **accepted** price for all those numerous precious bounties is to say at the beginning of all things, **"In the Name of God, the Merciful, the Compassionate,"** and at their end, **"Praise be to God."**

Since this Fourth Truth is explained and proved elsewhere in the Risale-i Nur, we content ourselves here with this **brief allusion**.

The Fifth Truth perceived by our traveller at the second stage:

the existence **in the entirety of the cosmos**, its **pillars** and **parts** and all the beings contained in it, of the most perfect order and regularity;

the sameness of the substances and purposive beings that are the means of the **rotation** and administration of that **vast kingdom** and are **connected** to its general scheme;

the fact that the Divine Names and deeds that are at work in that **magnificent** city, that vast **exhibition**, **encompass** and **comprehend** all things or most things, despite their being one within the other, and of the same nature, and the same, and their being the same Name and deed in every place;

the fact that the **elements** and **species** that are the means for the **administration**, inhabiting, and **construction** of that well-adorned palace, cover the whole face of the earth in their diffusion, despite their being one within the other, of the **same nature**, and the same element and the same species being found everywhere

— all of this demands, proves, and affirms, necessarily and self-evidently, the following:

The **Maker** and **Disposer** of this cosmos, the **Monarch** and **Nurturer** of this realm, the Master and **Builder** of this palace, is one, unique, sole.

Hem güneş gibi; her şey ondan uzak, o ise her şeye yakındır.

Hem daire-i Kehkeşan ve manzume-i şemsiye gibi en büyük şeyler ona ağır gelmediği gibi,

kandaki küreyvat, kalbdeki **hatırat** ondan gizlenmez; tasarrufundan hariç kalmaz.

Hem her şey ne kadar büyük ve **çok** olursa olsun, en küçük, **en az** bir şey gibi ona kolaydır ki;

sineği kartal sisteminde ve çekirdeği ağacın mahiyetinde ve bir ağacı bir bahçe suretinde ve bir bahçeyi bir bahar san'atında ve bir baharı bir haşır vaziyetinde **sühuletle** icad eder.

Ve san'atça çok kıymetdar şeyleri, bize çok ucuz verir, ihsan eder. İsteddiği fiyat ise, bir **"Bismillah"** ve bir **"Elhamdülillah"**tır.

Yani, o çok kıymetdar nimetlerin **makbul** fiyatları, başta **"Bismillahirrahmanirrahîm"** ve âhirinde **"Elhamdülillah"** demektir.

Bu "Dördüncü Hakikat" dahi Risale-i Nur'da izah ve isbat edildiğinden, bu **kısacık işaret**le iktifa ediyoruz.

Bizim seyyahın ikinci menzilde gördüğü

Beşinci Hakikat:

Kâinatın mecmuunda ve **erkânında** ve **eczasında** ve her mevcudunda bir intizam-ı ekmelin bulunması

ve o **memleket-i vasiyanın tedvir** ve idaresine medar olan ve heyet-i umumiyesine **taalluk** eden maddeler ve vazifedarlar birer vâhid olması

ve o **haşmetli** şehir ve **meşher**de tasarruf eden isimler ve fiiller, birbiri içinde ve birer ve bir mahiyet ve vâhid ve her yerde aynı isim ve aynı fiil olmakla beraber, her şeyi veya ekser eşyayı **ihataları** ve **şümulleri**..

ve o zînetli sarayın **tedbirine** ve şenlenmesine ve **binasına** medar olan **unsurlar** ve **neviler**, birbiri içinde ve birer ve bir **mahiyet-i vâhide** ve her yerde aynı unsur ve aynı nevi bulunmakla beraber zeminin yüzünü ve ekserisini intişar ile ihata etmeleri..

elbette bedahetle ve zaruretle iktiza eder ve delalet eder ve şehadet eder ve gösterir ki;

bu kâinatın **sânii** ve **müdebbiri** ve bu memleketin **sultanı** ve **müebbisi** ve bu sarayın sahibi ve **bânisi** birdir; tektir, vâhiddir, ehaddir.

He has neither like nor **peer**, neither minister nor **aide**. He has neither **partner** nor opposite, he has neither inability nor deficiency.

Yes, order is in itself a perfect expression of unity; it demands a single **orderer**. It leaves no place for **the assignment of partners to God**, the source of dispute and dissension.

There is a **wise and precise order** inherent in all things, whether universal or particular, from the total scheme of the cosmos and **the daily and annual rotation of the earth** down to **the physiognomy of man**, the complex of senses in man's head and **the circulation of white and red cells** in man's blood.

Nothing other than **One Absolutely Powerful** and **Absolutely Wise** can stretch out its hand **intentionally and creatively** toward any thing, nor interfere with it.

On the contrary, all things are recipients, **means of manifestation**, and **passive**.

Now, ordering, the pursuit of certain purposes and the bestowal of regularity with a view to certain benefits, can be done only by means of knowledge and wisdom and performed only with will and choice.

#64

Certainly and in all events, this wisdom-nurturing **regularity**, this infinitely varied **ordering of the cosmos** that before our very eyes assures various benefits,

proves and affirms to a self-evident degree that **the Creator and Disposer of all beings** is one, an agent possessing will and choice.

Everything comes into being through His power, assumes a **particular state** through His **will**, and takes on a particular form through His **choice**.

The heat-giving lamp of this hospice that is the world is one; its candle that is the basis for the reckoning of time is one; its merciful **sponge** is one;

its fiery cook is one; its life-giving beverage is one; its **well-guarded** field is one, as well as a thousand and one other instances of oneness.

It follows from all of these instances of oneness that the **Maker** and **Master** of this hospice is also one,

that He is extremely **generous** and hospitable, for He employs numerous high-ranking and great officials to serve the **animate** guests of His hospice.

Names such as **All-Wise**, **Compassionate**, **Giver of Forms**, **Disposer**, **Quickener**, and **Nurturer**, the impresses and manifestations of which are to be seen at work in every corner of the world,

attributes such as **wisdom**, **mercy**, and **grace**, and acts such as **formation**, **disposition** and **nurturing**, are all one.

They embrace every place in the utmost degree, each Name and act being present there.

Misli ve **naziri** olamaz ve veziri ve **muini** yoktur. **Şeriki** ve zıddı olamaz, aczi ve kusuru yoktur.

Evet intizam tam bir vahdettir, birtek **nazzamı** ister. Münakaşaya medar olan **şirki** kaldırmaz.

Madem bu kâinatın heyet-i mecmuasından, **arzın yevmî ve senevî deveranından** tâ **insanın sîmasına** ve başının duygular manzumesine ve kandaki **beyaz ve kırmızı küreyvatın deveranına** ve cereyanına kadar, küllî olsun cüz'î olsun herbir şeyde **hikmetli ve dikkatli bir intizam** var.

Elbette bir **Kadîr-i Mutlak**'tan ve bir **Hakîm-i Mutlak**'tan başka hiçbir şey, **kasd** ve **icad suretiyle** elini hiçbir şeye uzatamaz ve karışamazlar.

Belki yalnız kabul ederler, **mazhar** ve **münfail** olurlar.

Ve madem tanzim etmek ve bilhassa gayeleri takib etmek ve maslahatları gözeterek bir intizam vermek, yalnız ilim ve hikmetle olur ve irade ve ihtiyar ile yapılır..

elbette ve her halde, bu hikmetperverane **intizam** ve bu gözümüz önündeki maslahatkârane çeşit çeşit hadsiz **intizamât-ı mahlukat**,

bedahet derecesinde delalet ve şehadet eder ki; bu **mevcudatın hâlıkı ve müdebbiri** birdir, fâildir, muhtardır.

Her şey onun kudretiyle vücuda gelir, onun **iradesiyle** birer **vaziyet-i mahsusa** alır ve onun **ihtiyanıyla** bir suret-i muntazama girer.

Hem madem bu misafirhane-i dünyanın sobalı lâmbası birdir ve ruznameli kandili birdir ve rahmetli **sünger**i birdir

ve ateşli aşçısı birdir ve hayatlı şurubu birdir ve **himayetli** tarlası birdir... Bir.. bir.. bir.. tâ binbirler kadar...

Elbette bu bir birler bedahetle şehadet eder ki; bu misafirhanenin **sânî'i** ve **sahibi** birdir.

Hem gayet **kerim** ve misafirperverdir ki; bu yüksek ve büyük memurlarını, **zîhayat** yolcularına hizmetkâr edip istirahatlarına çalıştırıyor.

Hem madem dünyanın her tarafında tasarruf eden ve nakışları ve cilveleri görünen "**Hakîm**, **Rahîm**, **Musavvir**, **Müdebbir**, **Muhyî**, **Mürebbi**" gibi isimler

ve "**hikmet** ve **rahmet** ve **inayet**" gibi **şe'nler** ve "**tasvir** ve **tedvir** ve **terbiye**" gibi fiiller birdirler.

Her yerde aynı isim, aynı fiil birbiri içinde, hem nihayet mertebede, hem ihatalıdır.

They also **complement** the imprint of each other in such a way that it is as if those Names and deeds were **uniting** in such fashion that

power becomes **identical with wisdom and mercy**, and wisdom becomes **identical with grace and life**.

For example, as soon as the activity of the Name of Quickener appears in a thing, the activity of numerous other Names such as **Creator, Giver of Form, and Provider**, also appears at the same instant, everywhere, and in the same system.

This of a certainty and **self-evidently** establishes and proves that that which is designated by the Names and the **Doer** of the **comprehensive** deeds that appear everywhere in the same fashion must also be one, **single** and **unique**.

In this we believe and to this we give our assent!

The **elements** that are the **substance** and material of creation encompass the whole earth.

Each of the species of creation that bears an **imprint** attesting unity is diffused throughout the earth in unity and, so to speak, conquers it.

This also proves to the degree of being self-evident that those elements **together with what they embrace**, and those species, **together with their separate members**, are the product and property of a single being.

They are the products and servants of so **Unique** and **Powerful** a One that He employs those vast and imperious elements as obedient servants and those species diffused throughout the earth as well-disciplined soldiers.

Since this truth also has been established and explained in other places in the Risale-i Nur, we content ourselves here with this brief indication.

#65

In summary of the witnessings that he derived from these Five Truths, through **the superabundance of faith** and **the joy of Divine unity**, and in expression of his **feelings**, our travellers said to his heart:

Look upon **the coloured page** of **the cosmic book**;

See what **forms the golden pen of power** has traced.

No **dark point** remains for the gaze of the **heart's eye**;

It is as if God has **inscribed** His **signs** with light.

Know too that: **The leaves in the world's book** are **dimensions infinite**;

The lines of time's events are **works innumerable**.

Written on **the workbench of the Preserved Tablet** of reality,

Hem birbirinin nakşını öyle **tekmil** ederler ki; güya o isimler ve o fiiller **ittihad** edip,

kudret **ayn-ı hikmet ve rahmet** ve hikmet **ayn-ı inayet ve hayat** oluyor.

Meselâ, hayat verici ismin bir şeyde tasarrufu görüldüğü anda, **yaratıcı ve tasvir edici ve rızk verici** gibi çok isimlerin aynı anda, her yerde, aynı sistemde tasarrufları görünüyor.

Elbette ve elbette ve **bedahetle** şahadet eder ki; o ihatalı isimlerin müsemması ve her yerde aynı tarzda görünen **şümüllü** fiillerin **fâili** birdir; tektir, **vâhid**dir, **ehaddir**.

Âmennâ ve saddaknâ!

Hem madem masnuatın **maddeleri** ve mayeleri olan **unsurlar** zemini ihata ederler.

Ve mahlukattan, vahdeti gösteren çeşit çeşit **sikkeleri** taşıyan nevilerin herbiri bir iken rûy-i zeminde intişar edip istila ederler.

Elbette bedahetle isbat eder ki; o unsurlar **müştemilatıyla** ve o neviler **efradıyla** birtek zâtın malıdır, mülküdür.

Ve öyle bir **Vâhid-i Kadîr**'in masnuları ve hizmetkârlarıdır ki; o koca istilacı unsurları, gayet itaatli bir hizmetçi ve o zeminin her tarafına dağılan nevileri gayet intizamlı bir nefer hükmünde istihdam eder.

Bu hakikat dahi Risalet-ün Nur'da isbat ve izah edildiğinden, burada bu kısa işaretle iktifa ediyoruz.

Bizim yolcu, bu beş hakikatten aldığı **feyz-i imanî** ve **zevk-i tevhidî neş'esiyle** müşahedatını hülâsa ve **hissiyatını** tercüme ederek, kalbine diyor:

Bak **kitab-ı kâinatın safha-i rengî**nine!

Hâme-i zerrin-i kudret, gör ne **tasvir** eylemiş.

Kalmamış bir **nokta-yı muzlim çeşm-i dil** erbabına,

Sanki **âyâtın Huda**, nur ile **tahrir** eylemiş.

Hem bil ki: **Kitab-ı âlemin evrakıdır eb'ad-ı nâmahdud**,

Sütur-u hâdisat-ı dehrdir **âsâr-ı nâma'dud**.

Yazılmış **destgâh-ı levh-i mahfuz-u hakikatta**

A meaningful embodied word, is every being in this world.

Listen also to this:

When all things proclaim, "No god but God," they will in unison say, "O Truth and Reality!" and beseech in harmony, "O Living One!"

Yes, in all things there is a sign pointing to the fact that He is One.

Hearkening to this his heart and soul affirmed the truth of what they heard and said, "Yes, indeed!"

In brief allusion to the Five Truths of Unity observed by our traveller through the world, our voyager through the cosmos, at this Second Stopping-Place, it was said in the Second Chapter of the First Station:

There is no god but God, the One, the Unique, to Whose Unity in Necessary Existence points the witnessing of the truth of Grandeur and Sublimity, its perfection and comprehensiveness; the witnessing of the truth of the appearance of deeds in absolute fashion, in infinitude, without any limitation except that of God's will and wisdom; the witnessing of the truth of the creation of beings in absolute multiplicity with absolute swiftness, the creation of creatures in absolute ease with absolute perfection, the origination of things made in absolute plenitude with utter perfection of artistry and value; the witnessing of the truth of the existence of beings in universal and comprehensive fashion, joined, interconnected and interrelated; the witnessing of the truth of universal order, an order incompatible with the assignation of partners to God; the witnessing of the unity of the sources of cosmic order, a unity that clearly attests the unity of their Maker; the unity of the Names and deeds that comprehend and permeate the universe; and the unity of the elements and species dispersed over the face of the earth in imperious fashion.

Mücessem lafz-ı manidardır, âlemde her mevcud.

Hem dinle:

چو لا إله إلا الله برباب مبرزند هر شئی دمادم جويدند يا
حق سراسر گويدند يا حى

نعم و في كل شئی له آية تدل على أنه واحد

diyerek, kalbiyle beraber nefsi dahi tasdik ederek "Evet, evet" dediler.

İşte dünya misafiri ve kâinat seyyahının ikinci menzilde müşahede ettiği beş hakikat-ı tevhihiyeye kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ikinci babında, ikinci menzile ait böyle denilmiş:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِي
وُجُوبِ وُجُودِهِ مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ الْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ فِي
الْكَمَالِ وَالْإِحَاطَةِ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ ظُهُورِ
الْأَفْعَالِ بِالْإِطْلَاقِ وَ عَدَمِ التَّهَيِّاتِ لِاتَّقْيِيدِهَا إِلَّا الْإِرَادَةَ
وَ الْحِكْمَةَ .. وَ كَذَا مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ إِيجَادِ الْمَوْجُودَاتِ
بِالْكَثْرَةِ الْمُطْلَقَةِ فِي السَّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ وَ خَلْقِ
الْمَخْلُوقَاتِ بِالسُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ فِي الْإِتْقَانِ الْمُطْلَقِ وَ
إِبْدَاعِ الْمَصْنُوعَاتِ بِالْمَبْدُولِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ فِي غَايَةِ حُسْنِ
الصَّنْعَةِ وَ غُلُوِّ الْقِيَمَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ وُجُودِ
الْمَوْجُودَاتِ عَلَى وَجْهِ الْكُلِّ وَ الْكُلِّيَّةِ وَ الْمَعِيَّةِ وَ
الْجَامِعِيَّةِ وَ التَّدَاخُلِ وَ الْمُنَاسَبَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ
الْإِنْتِظَامَاتِ الْعَامَّةِ الْمُنَافِيَّةِ لِلشَّرْكَةِ وَ كَذَا مُشَاهَدَةٌ
وَ حُدَّةِ مَدَارَاتِ تَدَابِيرِ الْكَائِنَاتِ الدَّالَّةِ عَلَى وَحْدَةِ
صَانِعِهَا بِالْبَدَاهَةِ وَ كَذَا وَ حُدَّةِ الْأَسْمَاءِ وَ الْأَفْعَالِ
الْمُتَصَرِّفَةِ الْمُحِيطَةِ وَ كَذَا وَ حُدَّةِ الْعُنَاصِرِ وَ الْأَنْوَاعِ
الْمُنْتَشِرَةِ الْمُسْتَوْلِيَّةِ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ

That world traveller voyaging through different ages chanced upon the school of the Renewer of the Second Millenium, Imam-i Rabbani, Ahmad Faruqi. He entered and listened to the lesson being taught by the Imam:

“The most important result yielded by all the Sufi paths is the unfolding of the truths of belief. The unfolding in clarity of a single truth of belief is preferable to a thousand miraculous deeds and mystical visions.”

The Imam said too: “In former times, great persons said that someone will arise from among the theologians and the scholars of the science of theology. He will prove all the truths of belief and Islam with rational proofs and the utmost clarity. I wish to be that man and maybe I am.” (40)

{40. Time has proven that the man referred to here is not in fact an individual, but the Risale-i Nur itself. It maybe that the people of unveiling happened to notice the insignificant interpreter and proclaimer of the Risale-i Nur and hence came to speak of “a man.”}

He continued his instruction by saying that belief and the assertion of Divine unity were the foundation, substance, light and life of all human perfection;

that the Hadith

“An hour’s reflective thought is better than a year’s worship” (41)

{41. al-‘Ajluni, Kashf al-Khafa, i, 310.}

refers to reflection on belief;

and that the silent mode of invocation practised in the Naqshbandi Order is a form of this most excellent reflection.

The traveller listened with utmost care. He turned and addressed himself as follows: “It is thus that this heroic Imam speaks.

To increase the strength of one’s belief by as much as an atom is worth more than a ton of gnosis or other form of perfection and sweeter than the honey of a hundred visionary experiences.

“On the other hand, the philosophers of Europe have leagued together for a thousand years to invent objections and doubts in their hostility to faith and the Qur’an, and to attack the believers.

They wish to shake the pillars of belief that are the key, the source, the foundation of everlasting felicity, of life immortal, of eternal Paradise.

We ought therefore to strengthen our belief by making it one of realization instead of one of imitation.

So come, let us advance! In order to bring the twenty-nine degrees of faith that we have found, each as powerful as a mountain, to the blessed number of thirty-three, the number of litanies that follow upon prayer,

Sonra, o seyyah-ı âlem asırlarda gezerken, müceddid-i elf-i sâni, İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farukî'nin medresesine rast geldi, girdi; Onu dinledi. O İmam, ders verirken diyordu:

"Bütün tarikatların en mühim neticesi, hakaik-i imaniyenin inkişafıdır." ve "Birtak mes'ele-i imaniyenin vuzuh ile inkişafı, bin keramata ve ezvaka müreccaktır."

Hem diyordu: "Eski zamanda, büyük zâtlar demişler ki: "Mütakellimînden ve ilm-i Kelâm ülemasından birisi gelecek, bütün hakaik-i imaniye ve İslâmiyeyi delail-i akliye ile kemal-i vuzuh ile isbat edecek." Ben istiyorum ki, ben o olsam, belki (Haşiye) o adamım diye,

(Haşiye): Zaman isbat etti ki: O adam, adam değil, Risale-i Nur'dur. Belki ehl-i keşif, Risale-i Nur'u ehemmiyetsiz olan tercümanı ve naşiri suretinde -keşiflerinde- müşahede etmişler; "bir adam" demişler.

iman ve tevhid bütün kemalât-ı insaniyenin esası, mayesi, nuru, hayatı olduğunu ve

تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ

düsturu, tefekkürat-ı imaniyeye ait bulunması

ve Nakşî tarikatında hafî zikrin ehemmiyeti ise, bu çok kıymetdar tefekkürün bir nevi olmasıdır." diye talim ederdi.

Seyyah tamamıyla işitti. Döndü nefesine dedi ki: Madem bu kahraman imam böyle diyor

ve madem bir zerre kuvvet-i imaniyenin ziyadeleşmesi, bir batman marifet ve kemalâttan daha kıymetlidir ve yüz ezvakın balından daha tatlıdır.

Ve madem bin seneden beri iman ve Kur'an aleyhinde teraküm eden Avrupa feylesoflarının itirazları ve şüpheleri yol bulup ehl-i imana hücum ediyor.

Ve bir saadet-i ebediyenin ve bir hayat-ı bâkiyenin ve bir Cennet-i daimenin anahtarı, medarı, esası olan erkân-ı imaniyeyi sarsmak istiyorlar.

Elbette her şeyden evvel imanımızı taklidden tahkike çevirip kuvvetlendirmeliyiz.

Öyle ise, haydi ileri! Gel, bulduğumuz birer dağ kuvvetindeki bu yirmidokuz mertebe-i imaniyeyi namazın mübarek tesbihatının mübarek adedi olan otuzüç mertebesine iblağ etmek fikriyle,

and in order to see a third stopping-place in this realm of instruction, let us knock at the door of the dominical sustenance of the animate world and open it with the key of 'In the Name of God, the Merciful, the Compassionate.'"

Speaking thus he beseechingly knocked at the gate of this Third Stopping-Place, a compendium of wonders, and a spectacle of marvels. Saying, "In the Name of God, the Opener," he opened the gate.

#67

The Third Stopping-Place became visible to him. He entered and saw that it was illumined by four great and encompassing truths that demonstrated the Divine unity as brightly as the sun.

The First Truth: the Truth of Opening

That is, the opening up from a single simple substance of innumerable varied and separate forms, together, everywhere, in a single instant and by a single deed, through the manifestation of the Name of Opener.

Yes, in the same way that God's creative power has opened up innumerable beings like flowers in the garden of the cosmos, and endowed each with an orderly form and distinct identity, through the manifestation of the Name of Opener,

so too, although in more miraculous fashion, he has given to the four hundred thousand species of animate beings in the garden of the earth each its symmetrical, adorned and distinct form.

He creates you in the wombs of your mothers, creation after creation in three darknesses. That is God, your Sustainer. His is the sovereignty; there is no god other than He. Where, then, will you turn? (42)

{42. Qur'an, 39:6.}

Nought is hidden from God, neither on earth nor in the heavens. He it is Who forms you in the wombs as He wills; there is no god but He, the Mighty, the Wise. (43)

{43. Qur'an, 3:5-6.}

As these two verses indicate, the strongest proof of Divine unity and the most remarkable miracle of Divine Power is God's opening up of forms.

Because the opening of forms is repeatedly established and expounded in different ways elsewhere in the Risale-i Nur, and particularly in the Sixth and Seventh Degrees of the First Chapter of the Second Station of this treatise,

bu ibretgâhın bir Üçüncü menziline daha görmek için Bismillahirrahmanirrahim'in anahtarını ile zihayat âlemindeki idare ve işe-i rabbaniyenin kapısını çalmalıyız ve açmalıyız

diyerek, mahşer-i acaib ve mecma-i garaib olan bu üçüncü menzilin kapısını istirhamla çaldı, Bismillahirfettah ile açtı.

Üçüncü menzil görüldü. Girdi, gördü ki: Dört hakikat-ı muazzama ve muhita o menzili ışıklandırıyorlar ve güneş gibi tevhidi gösteriyorlar.

Birinci Hakikat:"Fettahiyet" hakikatıdır.

Yani: Fettah isminin tecellisiyle basit bir maddeden ayrı ayrı, çeşit çeşit, hadsiz muntazam suretlerin, beraber, her tarafta bir anda, bir fiil ile açılmasıdır.

Evet nasilki umum kâinatın bağıştanında ayrı ayrı hadsiz mevcudatı; çiçekler misillü, Fettah ismiyle her birisine münasib bir tarz-ı muntazam ve bir şahsiyet-i mümtaze kudret-i fâtıra açmış, vermiş.

Aynen öyle de, fakat daha mu'cizatlı olarak; zemin bahçesinde dörtyüz bin enva'-ı zihayata dahi, her birisine gayet san'atlı ve hikmetli bir suret-i mevzune ve müzeyyene ve mümtaze vermiş.

يَخْلُقْكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّا تُصْرَفُونَ *

إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ * هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

âyetlerin ifadesiyle tevhidin en kuvvetli delili ve kudretin en hayretli mu'cizesi, suretleri açmasıdır.

Bu hikmete binaen, feth-i suver hakikatı tekrar ile -birkaç suretlerde- Risalet-ün Nur'da ve bilhassa bu risalenin İkinci Makamı'nın Birinci Babında altıncı ve yedinci mertebelerinde isbat ve beyan edilmesinden

we refer the discussion of this matter to those places and restrict ourselves here to the following:

#68

According to the testimony of **botany** and biology, based on **profound research**, there is in the opening and unfolding of forms, such comprehensiveness and **artistry** that

other than a Single and Unique One, One Absolutely Powerful, able to see and do all things in all things, no one could undertake this **comprehensive and all-embracing deed**.

For this deed of the unfolding of forms demands a wisdom, an attention and a comprehensiveness that are present at all times and are contained within an infinite power.

This power, in turn, can be found only in that Unique Being Who administers the whole cosmos.

As is decreed in the above-quoted verses, God's attribute of 'opening' expressed in the opening and creation of the forms of men from their **mother's wombs**, **within three darknesses**, separately, with equilibrium, distinctness, and order, without any error, confusion, or mistake;

this truth of the unfolding of the forms of all men and animals, **all over the earth**, with the same power, the same wisdom and the same artistry, is a most powerful proof of **God's unity**.

For to comprehend and embrace all things is itself a form of unity that leaves no room for the assignation of partners to God.

Just as the nineteen Truths of the First Chapter bearing witness to the necessary existence of God also attest the existence of the Creator through their own existence, so too they bear witness to His unity through their comprehensiveness.

Our traveller then saw the following Second Truth in the Third Stopping-Place:

The Second Truth: the Truth of Mercifulness

We see with our own eyes that there is one who has covered the face of the earth with thousands of gifts of mercy, and made it into a **feasting-place**.

He has laid out a spread of hundreds of thousands of the different **delicious foods** of Mercifulness,

and made the inside of the earth a storehouse containing thousands of **precious bounties** of **compassionateness** and **wisdom**.

That Being sends to us also the earth, in its **yearly rotation**, like a **ship** or a **train**, laden with the finest of the hundreds of thousands of **vital human necessities**, proceeding from **the World of the Unseen**;

onlara havale edip, burada bu kadar deriz ki:

Fenn-i nebatat ve fenn-i hayvanatın şahadetiyle ve **tedkikat-ı amîkasiyla**, bu feth-i suverde öyle bir ihata ve şümül ve **san'at** var ki;

birtek Vâhid-i Ehad'den ve herşeyde herşeyi görebilecek ve yapabilecek bir Kadîr-i Mutlak'tan başka hiçbir şey bu **cem'iyetli ve ihatalı fiile** sahip olamaz.

Çünkü bu feth-i suver fiili ise, her yerde ve her anda bulunan, nihaysiz bir kudretin içinde nihayet derecede bir hikmet, bir dikkat, bir ihata ister.

Ve böyle bir kudret ise, ancak bütün kâinatı idare eden birtek zâtta bulunabilir.

Evet meselâ mezkûr âyetlerin ferman ettikleri gibi; **üç karanlık içinde** bütün **vâlidelerin erhamında** insanların suretlerini ayrı ayrı, mizanlı, imtiyazlı, zînetli ve intizamlı olarak, hem şaşırmadan, yanlış etmeden, karıştırmadan basit bir maddeden açmak ve yaratmak olan fettahiyet

ve **umum rûy-i zeminde** aynı kudret, aynı hikmet, aynı san'atla umum insanları ve hayvanları ve nebatları ihata eden bu feth-i suver hakikatı; **vahdaniyetin** en kuvvetli bir bürhanıdır.

Çünkü ihata etmek bir vahdettir, şirke yer bırakmaz.

Ve Birinci Bab'da vücub-u vücuda şahadet eden ondokuz hakikat nasıllı vücudlarıyla Hâlîk'in vücuduna delalet ederler; öyle de, ihatalarıyla da vahdete şahadet ederler.

Bizim yolcunun üçüncü menzilde gördüğü

İkinci Hakikat: "Rahmaniyet" hakikatıdır.

Yani: Gözümüzle görüyoruz, birisi var ki, bize zemin yüzünü rahmetin binlerle hediyeleri ile doldurmuş, bir **ziyafetgâh** yapmış

ve Rahmaniyetin yüzbinlerle ayrı ayrı **lezzetli taamları** içinde dizilmiş bir sofraya etmiş

ve zemin içini **Rahîmiyet** ve **Hakîmiyetin** binlerle **kıymetdar ihsanlarını** câmi' bir mahzen yapmış.

Ve zemini **devr-i senevîsinde** bir ticaret gemisi hükmünde her sene **âlem-i gaybdan levazimat-ı insaniye ve hayatiyenin** yüzbin çeşitlerinden en güzellerini içine alarak yüklenmiş bir nevi **sefine** veya **şimendifer** gibi

and He sends to us too the spring, like a waggon carrying food and clothing for us. Thus does he nurture us, **with utmost compassion**.

In order for us to profit from those gifts and bounties, He has moreover given us hundreds and thousands of **appetities**, needs, feelings, sensations and senses.

As was set forth in the Fourth Ray concerning **the verse on the sufficiency of God**, He has given us a stomach that can take pleasure in infinite varieties of food.

He has given us such a life that through the senses associated with it we can derive benefit from the innumerable bounties of the vast **corporeal world**, just as if it were some bounteous spread.

#69

He has favoured us with the human state so that we delight in the boundless gifts of both the **spiritual** and **material** worlds, through **instruments** such as the intellect and the heart.

He has conveyed Islam to us so that we derive light from the boundless treasuries of **the Unseen and Manifest Realms**.

He has guided us to faith so that we are illumined by the innumerable **lights** and gifts of this world and the hereafter.

This cosmos is like a palace fitted out and **adorned** by the Divine quality of mercy with innumerable antiques and **valuable** items,

which then gives to man's hands the keys to open all the **chests** and **chambers** in that palace, as well as bestowing on man's nature all the needs and **senses** that will enable him to make use of them.

This mercy that embraces this world and the hereafter, and indeed all things, is without doubt a manifestation of **oneness** within unity.

Just as the light of the sun is a **parable** of unity, through its comprehending all things **that face it**,

every bright and transparent object that receives the reflection of the light, heat, and seven colours of the sun, is also a parable and a symbol of oneness.

Hence, whoever sees its all-embracing light will conclude that the sun of this earth is one and unique.

Witnessing the warm and luminous reflection of the sun in all bright objects, and even in **drops** of water,

he will say that the oneness of the sun, or the sun itself, is present with its **attributes** close to all things; it is at the mirrorlike heart of all things.

ve her baharı ise, erzak ve elbisemizi taşıyan bir vagon hükmünde olarak bizlere gönderir. Bizi gayet **rahîmane** beslettirir.

Ve bütün o hediyelerden, o nimetlerden istifade etmemiz için bize de yüzlerle ve binlerle **iştihalar**, ihtiyaçlar, duygular, hissiyatlar, hisler vermiş.

Evet **âyet-i hasbiyeye** dair olan Dördüncü Şua'da izah ve isbat edildiği gibi, bize öyle bir mide vermiş ki, hadsiz taamlardan lezzet alır.

Ve öyle bir hayat ihsan etmiş ki, duyguları ile -bir sofrayı nimet gibi- koca **cismanî âlemde** hadsiz nimetlerinden istifade eder.

Ve öyle bir insaniyet bize lütfetmiş ki, akıl ve kalb gibi çok **âletleri** ile hem **maddî** hem **manevî** âlemin nihayetsiz hediyelerinden zevk alır.

Ve öyle bir İslâmiyet bize bildirmiş ki; **âlem-i gayb ve âlem-i şehadetin** nihayetsiz hazinelerinden nur alır.

Ve öyle bir iman hidayet etmiş ki, dünya ve âhiret âlemlerinin hasra gelmez **envârından** ve hediyelerinden tenevvür edip müstefid eder.

Güya rahmet tarafından bu kâinat hadsiz antika ve acib ve **kıymetli** şeylerle **tezyin** edilmiş bir saraydır.

Ve bütün o saraydaki hadsiz **sandıkları** ve **menzilleri** açacak anahtarlar insanın ellerine verilmiş ve bütün onlardan istifade ettirecek olan ihtiyaçlar, **hissiyatlar** insanın fitratına verilmiş.

İşte böyle dünyayı ve âhireti ve herşeyi kaplamış bir rahmet, elbette o rahmet, vâhidîyet içinde bir **ehadiyetin** cilvesidir.

Yani nasilki güneşin ziyası, **mukabilindeki** umum eşyayı ihata etmesi ile vâhidîyete bir **misal** olduğu gibi,

parlak ve şeffaf her bir şey dahi kabiliyetine göre güneşin hem zıyasını, hem hararetini hem ziyasındaki yedi rengini, hem aks-i misalini almakla ehadiyete bir misal olduğundan;

elbette o ihatalı ziyayı gören adam, arzın güneşi vâhidir, bir tektir diye hükmeder.

Ve her parlak şeyde hattâ **katre**lerde güneşin ışıklı, hararetli aksini müşahede eden o adam,

güneşin ehadiyetini, yani bizzât güneşi **sıfatları** ile her şeyin yanındadır ve her şeyin âyine-i kalbindedir diyebilir.

So too the encompassing of all things by the extensive mercy of the Merciful One of Beauty, like a light, demonstrates the unity of that **Merciful One** and that He in no way has any partner.

Similarly, the fact that under the veil of that all-embracing mercy the lights of most of the Merciful One's Names and a sort of **manifestation of His essence** are found in everything, and especially in all living beings, and in man in particular,

and the fact that this gives each individual a **comprehensiveness arising from life** which causes him to look to and be related to the whole universe,

proves the oneness of the Merciful One and that He is present with all things and does all things in all things.

Yes, the Merciful One shows the **splendour** of His **glory** in the whole of the cosmos and all over the earth through the unity and comprehensiveness of His mercy.

With the manifestation of His oneness, He gathers together in every member of all animate species, and particularly man, specimens of all His bounties,

orders the tools and instruments of animate beings, and proclaims the **special solicitude** of His **beauty** to each individual, this without shattering the wholeness of the universe.

As for man, it is in him that God makes known in **concentrated form the various forms of His bounty**.

#70

Similarly, a melon can be said to be concentrated in its seed; the being that makes the seed must necessarily be he who makes the melon.

Then, with the special balance of his knowledge and the particular law of his wisdom, he draws the seed out from it, gathers it together and clothes it in a body.

Nothing other than the one and unique **master craftsman** who makes the melon is able to make its seed. That would be impossible.

Since through the manifestation of Mercifulness the cosmos becomes like a tree or a garden, the earth becomes like a fruit or a melon,

and man becomes like a seed, of a certainty the **Creator** and **Sustainer** of the smallest **animate being** must be the Creator of all the earth and all the cosmos.

In Short: just as the making and unfolding of the regular and orderly forms of all beings through the truth of Opening, which is comprehensive, proves unity to the point of being self-evident,

so too the truth of **Mercifulness**, which encompasses all things, through its nurturing of all animate beings that come into existence and enter the life of this world, particularly the newly arrived, **with the utmost order and regularity**,

Aynen öyle de: Rahman-ı Zülcemal'in geniş rahmeti dahi ziya gibi umum eşyayı ihatası o **Rahman**'ın vâhidiyetini ve hiç bir cihette şeriki bulunmadığını gösterdiği gibi,

her şeyde hususan her bir zihayatta ve bilhassa insanda o cem'iyetli rahmetin perdesi altında o Rahman'ın ekser isimlerinin ışıkları ve bir nevi **cilve-i zâtiyesi** bulunarak,

her ferde bütün kâinata baktıracak ve münasebetdarlık verecek bir **cem'iyet-i hayatiye** vermesi dahi

o Rahman'ın ehadiyetini ve herşeyin yanında hazır ve herşeyin herşeyini yapan (O) olduğunu isbat eder.

Evet nasilki o Rahman, o rahmetin vâhidiyetiyle ve ihatasıyla, kâinatın mecmuunda ve zeminin yüzünde **celalinin haşmetini** gösteriyor.

Öyle de, ehadiyetin cilvesiyle herbir zihayatta, hususan insanda bütün nimetlerin nûmunelerini o ferde toplayıp,

o zihayatın âlât u cihazatına geçirip tanzim ederek, mecmu-u kâinatı (parçalanmadan) o tek ferde, bir cihette aynı hanesi gibi verdirmesiyle dahi, **cemalinin hususî şefkatini** ilân eder

ve insanda **enva'-ı ihsanatının temerküzünü** bildirir.

Hem nasilki bir kavunun (meselâ) her bir çekirdeğinde, o kavun temerküz ediyor. Ve o çekirdeği yapan zât elbette odur ki; o kavunu yapar,

sonra ilminin hususî mizanıyla ve hikmetinin ona mahsus kanunuyla o çekirdeği ondan sağlar, toplar, tecessüm ettirir.

Ve o tek kavunun tek ve vâhid **ustası**ndan başka hiçbir şey, o çekirdeği yapamaz ve yapması muhaldir.

Aynen öyle de, rahmaniyetin tecellisiyle kâinat bir ağaç, bir bostan ve zemin bir meyve, bir kavun

ve **zihayat** ve insan bir çekirdek hükmünde olduğundan; elbette en küçük bir zihayatın **hâlıkı** ve **rabbî**, bütün zeminin ve kâinatın hâlıkı olmak lâzım gelir.

Elhasıl: Nasilki ihatalı olan fettahiyet hakikatıyla bütün mevcudatın muntazam suretlerini basit maddeden yapmak ve açmak, vahdeti bedahetle isbat eder.

Öyle de herşeyi ihata eden "**rahmaniyet**" hakikatı dahi, vücuda gelen ve dünya hayatına giren bütün zihayatları ve bilhassa yeni gelenleri **kemal-i intizamla** beslemesi

causing all necessities to reach them, forgetting none of them, this same mercy reaching all individuals everywhere at the same instant demonstrates both unity, and oneness within unity.

...

Our travellers then witnessed the following Third Truth in the Third Stopping-Place

The Third Truth: the Truth of **Disposing** and **Administering**

That is, to administer **with complete order and equilibrium** both the awesome and swift-moving **heavenly bodies** and imperious, interfering elements, and the needy, **weak** denizens of earth;

to cause them to aid each other; to administer them **jointly with each other**; to take all necessary measures concerning them;

and to make this vast world like a perfect kingdom, a magnificent city, a well-adorned palace.

Leaving side the vast spheres of this **imperious and merciful administration**,

since it is explained and proved in important sections of the Risale-i Nur such as the Tenth Word, we will show, by means of a comparison, a single page and stage of that administration as it manifests itself in the spring on the face of the earth.

Let us suppose, for example, that some wondrous **world conqueror** assembled an army from four hundred thousand different groups and nationalities,

and supplied the clothes and weapons, the instructions and dismissals and **salaries** of every group and nationality, separately and variously,

without any defect or shortcoming, without error or mistake, at the proper time, without any delay or confusion, with the utmost regularity and in most perfect form,

no cause other than the extraordinary power of that wondrous commander could stretch out is hand to attempt that vast, complex, subtle, balanced, **multitudinous** and just administration.

ve levazimatını yetiştirilmesi ve hiçbirini unutmaması ve aynı rahmet, her yerde, her anda ve her ferde yetişmesiyle bedahetle hem vahdeti, hem vahdet içinde ehadiyeti gösterir.

Risale-i Nur ism-i Hakîm ve ism-i Rahîm'in mazharı olduğundan, Risale-i Nur'un birçok yerlerinde, hakikat-ı rahmetin nükteleri ve cilveleri izah ve isbat edildiğinden, burada bu katre ile o bahre işaret edip o pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Seyyahımızın üçüncü menzilde müşahede ettiği

Üçüncü Hakikat:"**Müdebbiriyet** ve **idare** hakikatı"dır.

Yani, gayet dehşetli ve sür'atli **ecram-ı semaviye**yi ve gayet istilacı ve karıştırıcı unsurları ve gayet ihtiyaçlı, **za'fiyetli** mahlukat-ı arzıye **kemal-i intizam ve müvazene** ile idare etmek,

birbirlerine muavenetdar yapmak ve **imtizackârane** idare etmek ve tedbirlerini görmek

ve bu koca âlemi bir mükemmel memleket, bir muhteşem şehir, bir müzeyyen saray gibi yapmak hakikatıdır.

İşte bu **cebbarane ve rahmanane idarenin** büyük dairelerini bırakıp,

yalnız baharda zemin yüzünde cereyan eden o idarenin birtek sahife ve safhasını, Risalet-ün Nur Onuncu Söz gibi mühim risalelerinde izah ve isbat etmesine binaen, kısa bir suretini bir temsil ile göstereceğiz; şöyle ki:

Meselâ ve **faraza**; hârika ve **cihangir** bir zât, dört yüz bin ayrı ayrı milletlerden, taifelerden bir ordu teşkil etse,

her milletin ve her taifenin neferlerine ait elbiselerini, hem silâhlarını, hem yemeklerini, hem talimat hem terhisatlarını, hem **hidemat**larını, birbirinden ayrı ayrı, hem çeşit çeşit olarak

bütün o muhtelif cihazatı noksanz, kusursuz, yanlışsız, hatasız, vakti vaktine, gecikmeden, karıştırmadan kemal-i intizamla ve gayet mükemmel bir tarzda o mu'cizatlı kumandan verse;

elbette o gayet geniş ve karışık ve ince ve müvazeneli ve **kesretli** ve adaletli idareye, o hârika kumandanın fevkalâde kudretinden başka hiçbir sebep elini uzatamaz.

Were it to stretch out its hand, it would destroy the **equilibrium** and cause confusion.

So too we see with our own eyes that an **unseen hand** creates and administers every spring a magnificent army **composed of** four hundred thousand different species.

In the autumn —an example of the day of resurrection— it dismisses three hundred thousand out of those four hundred thousand species of plants and animals from their duties, and they go on leave through the activity of death and in the name of **decease**..

In spring —a sample of the gathering that follows resurrection— it constructs three hundred thousand examples of raising from the dead in the space of a few weeks, with the utmost order and discipline.

In the case of the tree, four such resurrections take place with respect to the tree itself, its leaves, its flowers, and its fruits.

After showing spring to our eyes exactly like the preceding one, it gives each species and group in that army of glory that contains four hundred thousand different species its appropriate sustenance and provision,

its defensive weapons and distinctive **garments**, its orders and dismissals, and all the tools and instruments it **needs**,

with the utmost order and regularity, **without error or slip**, without confusion or omission, in unexpected fashion and at the proper time.

It thus proves its **unity**, **oneness**, **uniqueness**, and infinite power and boundless mercy within perfection of dominicality, **sovereignty** and wisdom,

and writes with the pen of **Divine Determining** this proclamation of Divine unity on the face of the earth, on the page of every spring.

After reading only a single page of this proclamation of one spring, our traveller said to himself:

“**The torment of Hell-fire** is pure justice for those who commit the error of denying resurrection. For such denial would be to refute the numerous promises and to deny the power of **One Powerful and Compelling**, a **Wrathful One of Glory**, Who has promised and assured all of His prophets thousands of times and set forth in thousands of verses of the Qur'an, explicitly and by way of allusion, that He will bring about a resurrection and gathering far easier for Him than the thousands of miraculous gatherings that occur every spring, each more wondrous than the **Supreme Gathering**.” His soul responded: “**We believe in what you say.**”

Eğer uzatsa, **müvazene**yi bozar ve karıştırır.

Aynen öyle de, gözümüzle görüyoruz ki; bir **dest-i gaybî** her baharda dört yüz bin muhtelif nevilerden **mürekke** bir muhteşem orduyu icad edip idare ediyor.

Kıyamete nümune olan güz mevsiminde, o dört yüz binden üç yüz bin nebatî ve hayvanî nevelerini vefatlar suretinde ve **mevt**ler namında terhis edip vazifelerinden paydos ediyor.

Ve haşr ü neşre nümune olan baharda haşr-i a'zamın üç yüz bin misalini -birkaç hafta zarfında- kemal-i intizamla inşa edip,

hattâ birtek ağaçta dört küçük haşirleri, yani kendini ve yapraklarını ve çiçeklerini ve meyvelerini,

gitmiş baharın aynı gibi neşirlerini gözümüze gösterdikten sonra, o dört yüz bin enva'a baliğ olan ordu-yu Sübhanînin her nev'e, her taifeye mahsus ve münasib ayrı ayrı rızıklarını

ve çeşit çeşit müdafaa silâhlarını ve ayrı ayrı **libas**larını ve ayrı ayrı talimlerini ve terhislerini ve ayrı ayrı bütün cihazat ve **levazimat**larını,

kemal-i intizamla, **sehivsiz**, **hatasız**, karıştırmadan ve hiçbirini unutmadan, umulmadık yerlerden vakti-vaktine vermekle

kemal-i rububiyet ve **hâkimiyet** ve hikmet içinde **vahdaniyet**ini ve **ehadiyet**ini ve **ferdiyet**ini ve nihayetsiz iktidarını ve hadsiz rahmetini isbat ederek,

bu tevhid fermanını zemin yüzünde, her bahar sahifesinde, **kalem**-i kader ile yazar.

Bizim seyyah, yalnız bir baharda bu fermanın birtek sahifesini okuduktan sonra, nefesine dedi ki:

Böyle her baharda **haşr-i ekber**den daha garib binlerle haşirleri inşa eden, mükâfat ve mücazat için kudretine nisbeten bir bahardan daha kolay olan haşrı yapacağını ve kıyameti getireceğini umum enbiyasına binlerle defa va'd ve ahdeden ve Kur'anda haşrin vukuuna binlerle işaretle beraber, bin aded âyetlerinde sarahaten tehdid ve taahhüd eden bir **Kadir-i Cebbar**'ın, bir **Kahhar-ı Zülcelal**'in o kadar va'dlerini tekzib ve kudretini inkâr hükmünde olan inkâr-ı haşr hatasını irtikâb edenlere **Cehennem azabı** ayn-ı adalettir diye hükmetti, nefsi dahi "**Âmennâ**" dedi.

The Fourth Truth, which forms the Thirty-Third Degree: the Truth of **Compassionateness** and **Bestowal of Provision**

That is, the giving, over the whole face of the globe, within the earth, in the air above it and the ocean around it, to all animate beings,

especially those endowed with spirit, and among them especially the impotent, the weak and the young, all of their necessary **sustenance**, material and immaterial,

in the most solicitous manner, deriving it from dry and rude soil, from solid, bonelike dry pieces of wood,

and in the case of the most delicate of all forms of sustenance, from between blood and urine,

at the proper time, in orderly fashion, without any omission or confusion, in front of our eyes, **by an unseen hand**.

Yes, the verse,

God is the Provider, the firm possessor of strength, (44)

{44. Qur'an, 51:58.}

restricts to God the task of sustaining and providing,

and the verse,

There is no moving thing on earth but depends on God for its sustenance; He knows its resting-place and storage-place; all is in a book perspicuous (45)

{45. Qur'an, 11:6.}

provides a **dominical guarantee and pledge** to furnish provision for all men and animals.

Similarly, the verse,

The beasts do not carry their sustenance; God sustains them and you, and He is All-Hearing, All-Knowing, (46)

{46. Qur'an, 29:60.}

establishes and proclaims that it is God Who guarantees and provides for all impotent, powerless, weak and wretched creatures **that are unable to secure their own sustenance**, in an unexpected fashion, **indeed from the Unseen or even out of nothing**; it is He for example Who provides for insects on the ocean bed and their young.

This proclamation is directed in particular to **those men who worship causes** and are unaware that it is He Who bestows provision from behind **the veil of causality**.

Dünya yolcusunun üçüncü menzilde müşahede ettiği

Dördüncü Hakikat olan Otuzüçüncü Mertebe: "**Rahîmiyet** ve **rezzakîyet** hakikatı"dır.

Yani umum zemin yüzünde ve içinde ve havasında ve denizinde bütün zihayatın ve

bilhassa zîruhun ve bilhassa âciz ve zaîflerin ve bilhassa yavruların; hem maddî ve midevî, hem manevî bütün **rızıklarını**,

şefkatkârane, kuru ve basit bir topraktan ve camid ve kemik gibi kuru odun parçalarından yapılan

ve bilhassa en latifi kan ve fışkı ortasından gelen ve bir dirhem kemik gibi bir tek çekirdekten yapılan binlerle okka taamların,

vakti-vaktine mukannen bir surette hiç birini unutmuyarak ve şaşırılmayarak gözümüz önünde **-bir dest-i gaybî tarafından-** verilmesi hakikatıdır.

Evet

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

âyeti, işeyi ve infakı Cenab-ı Hakk'a **tahsis** edip hasrettiği gibi,

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

âyeti dahi,

bütün insanların ve hayvanların rızıklarını **taahhüd ve tekeffül-ü Rabbanî** altına aldığı; hem

وَكَايِنٍ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

âyeti de,

rızkı tedarik edemeyen, âciz ve iktidarsız olan zaîf bîçarelerin rızıklarını umulmadık yerden, **belki gaybdan, belki hiçten**, meselâ denizin dibindeki böcekler hiçten ve bütün yavrulara umulmadık yerlerden ve bütün hayvanlara her baharda âdeta sırf gaybdan infaklarını bilfiil tekeffül ederek bilmüşahede vermekle;

esbabperest insanlara dahi, **esbab perdesi** altında yine o veriyor diye isbat ve ilân ettiği gibi;

Numerous other verses of the Qur'an and innumerable pieces of **cosmic evidence** unanimously demonstrate that it is the **compassionateness** of a single **Glorious Provider** that nurtures all animate beings.

#73

Now the trees require a certain form of sustenance but have neither power nor **will**.

They remain therefore in their places, **trusting in God**, and their provision comes hastening to them.

So too the sustenance of infants flows to their mouths from wondrous **small pumps**, aided by the solicitude and **tenderness** of their mothers. Then when the infants acquire a little power and will, the milk ceases.

These various instances clearly prove that **licit** sustenance is not proportionate to will and power, but comes in relation to **weakness and impotence**, **which induce trust in God**.

Will, **power** and **cleverness** frequently incite **greed**, **which is a source of loss**, and often push certain learned men toward a form of beggary,

whereas by contrast **the trusting weakness** of the **boorish**, crude and **common** man may cause him to **attain** riches.

The proverb, "*How many a learned man has striven in vain, and how many an ignoramus gained rich provision,*" establishes that

licit provision is not won by power and will, but by a **mercy** that finds working and **striving** acceptable; it is bestowed by a tenderness **that takes pity on need**.

Now provision and sustenance is of two kinds:

The First is true and **natural provision**, that required for life; this is guaranteed by the Sustainer. It is indeed so regular and well-ordered that

this natural provision, stored in the body in the form of fat and **other things**, is enough to **ensure survival** for at least twenty days, even if nothing is eaten.

Those who apparently die of hunger before the twenty or thirty days are up and before the provision **stored up** in their body is exhausted, die in reality not from a **lack of provision**,

but from a disease arising from **lack of caution** and the disturbance of **fixed habit**.

The Second Form of Provision: **metaphorical and artificial provision**, arising due to addiction from habit, **wastefulness** and **misuse**, but acquiring the appearance of necessity.

pek çok âyât-ı Kur'aniye ve hadsiz **şevahid-i kevnîye**, bil'ittifak herbir zîhayatın birtek **Rezzak-ı Zülcelal'in rahîmiyeti** ile beslendiklerini gösteriyorlar.

Evet, bir nevi rızık isteyen ağaçlar iktidarsız ve **ihtiyarsız** olduklarından,

onlar yerlerinde **mütevekkilane** dururken rızıkları onlara koşup gelmesi

ve âciz yavruların nafakaları hayret-nümun **tulumbacıklardan** ağızlarına akması ve o yavrulara bir parça iktidar ve azıcık bir ihtiyar gelmesiyle süt kesilmesi, hususan insan yavrularına analarının **şefkatleri** yardımcı verilmesi,

bedahetle isbat eder ki; **helâl** rızık, iktidar ve ihtiyar ile mütenasiben değildir.. belki, **tevekkül veren za'f ve acze** nisbeten geliyor.

Ekseriyetçe **sebeb-i hüsrân olan** **hırsı** tahrik eden **iktidar** ve ihtiyar ve **zekâvet**, bir kısım büyük ediblerde o edibleri bir nevi dilencilığe kadar sevkettiği gibi;

zekâvetsiz, kaba çok **âmi** adamların **tevekkülvari iktidarsızlıkları** dahi onları zenginliğe **îsal** etmesi ve

كَمْ عَالِمٍ عَالِمٍ أَعْيَتْ مَذَاهِبُهُ وَ جَاهِلٍ جَاهِلٍ تَلَقَّاهُ
مَرْرُوقًا

darb-ı mesel olması isbat eder ki:

Rızık-ı helâl iktidar ve ihtiyar kuvvetiyle kazanılmaz, buldurulmaz. Belki çalışmasını ve **sa'yini** kabul eden bir **merhamet** tarafından verilir ve **ihtiyacına acıyan** bir şefkat canibinden ihsan edilir.

Fakat, rızık ikidir:

Biri: Yaşamak için hakikî ve **fitrî rızık**tır ki; taahhüd-ü Rabbanî altındadır. Hattâ o kadar muntazamdır ki;

bedende yağ ve **saire** suretinde iddihar olunan fitrî rızık, hiç olmazsa yirmi günden ziyade bir şey yemeden **yaşatır**, hayatını idame eder.

Demek yirmi-otuz günden evvel ve bedende **müddehar** olan fitrî rızık bitmeden zahiren açlıktan vefat edenler **rıziksızlıktan** değil,

belki **sû-i itiyad**dan ve terk-i **âdet**ten neş'et eden bir hastalıktan vefat ederler.

İkinci kısım rızık: İtiyad, **israf** ve **sû-i istimalat** ile tiryaki olup zaruret hükmüne geçen **mecazî ve sun'î rızık**tır.

This form is not guaranteed by the Sustainer, but depends on His generosity: sometimes He may give it, sometimes He may not give it.

With respect to this second form of provision and sustenance, happy is he who regards his **frugality** —a source of happiness and pleasure— contentment and licit striving,

as a form of worship and active prayer for sustenance. He accepts God's bounty gratefully and appreciatively, and passes his life in happy fashion.

Wretched is he who on account of **prodigality** —the source of wretchedness and loss— and greed, abandons licit striving,

knocks at every door, passes his life in sloth, oppression and wretchedness, and indeed puts his own life to death.

In the same way that a stomach requires sustenance, so too the subtle capacities and senses of man, his heart, spirit, intelligence, eye, ear and mouth, also request their sustenance from the Compassionate Provider and gratefully receive it.

#74

To each of them separately and in appropriate form is presented such provision from the treasury of mercy as will rejoice them and give them pleasure.

Indeed, the Compassionate Provider, in order to give to them provision in more generous measure has created each of man's subtle capacities —eye and ear, heart, imagination, and intellect— in the form of a key to His treasury of mercy.

For example, the eye is a key to the treasury containing such precious jewels as the fairness and beauty to be seen on the face of the universe,

and the same holds true of all the others mentioned; they all benefit through faith. To resume after our digression:

The All-Powerful and Wise One Who created this cosmos created also life as a comprehensive summary of the cosmos,

and concentrated all of His purposes and the manifestations of His Names therein.

So too, within the realm of life, he made of provision a comprehensive centre of activity and created within animate beings the taste for provision,

thus causing animate beings to respond to His dominicality and love with a permanent and universal gratitude, thankfulness, and worship that is one of the significant purposes and instances of wisdom inherent in the creation of the universe.

Bu kısım ise; taahhüd-ü Rabbanî altında değil, belki ihsana tabidir. Kâh verir, kâh vermez.

Bu ikinci rızıkta, bahtiyar odur ki; medar-ı saadet ve lezzet olan iktisad ve kanaatla sa'y-i helâli,

bir nevi ibadet ve rızık için bir fiilî dua bilerek müteşekkirane ve minnetdarane o ihsanı kabul edip hayatını saadetkârane geçirir.

Ve bedbaht odur ki; medar-ı şekavet ve hasaret ve elem olan israf ve hırs ile sa'y-i helâli bırakarak,

her kapıya başvurup, tenbelkârane ve zalimane ve müştekiyane hayatını geçirir, belki öldürür.

Nasılki mide bir rızık ister; öyle de, kalb ve ruh ve akıl ve göz ve kulak ve ağız gibi insanın latifeleri ve duyguları dahi Rezzak-ı Rahîm'den rızıklarını isterler ve müteşekkirane alırlar.

Her birisine ayrı ayrı ve onlara lâıyk ve onları memnun ve mütelezziz eden rızıkları, hazine-i rahmetten ihsan edilir.

Belki Rezzak-ı Rahîm, onlara daha geniş rızık vermek için göz ve kulak, kalb ve hayal ve akıl gibi o latifelerin her birisini, hazine-i rahmetinin birer anahtarı hükmünde yaratmış.

Meselâ: Göz, kâinat yüzündeki hüsün ve cemal gibi kıymetdar cevher hazinelerinin bir anahtarı olduğu misillü,

ötekiler dahi (herbiri) birer âlemin anahtarı olur; iman ile istifade eder. Yine sadedimize dönüyoruz.

Bu kâinatı yaratan Zât-ı Kadîr-i Hakîm, nasıllı kâinattan hayatı bir hülâsa-i câmia olarak halkedip,

umum maksadlarını ve isimlerinin cilvelerini onda temerküz ettiriyor.

Öyle de, hayat âleminde dahi, rızık bir cem'iyetli merkez-i şuanat yaparak, iştiha ihtiyacını ve zevk-i rızıkîyi zihayatta halkederek;

hilkat-ı kâinatın en ehemmiyetli bir gayesi ve bir hikmeti olan daimî ve küllî bir teşekkür ve minnetdarlık ve perestîşlik ile rububiyetine ve sevdirmesine karşı mukabele ettiriyor.

For example, it is one of the activities of dominicality to cause every area of the broad realm of dominicality to rejoice — the heavens are caused to rejoice with the angels and spirit beings, the World of the Unseen with spirits,

and the material world, particularly the air and the earth, with the existence of all animate beings, particularly birds, great and small, at all times and places.

Through the wisdom of this causing to rejoice and the infusion of life and spirit,

animals and men are, as it were, whipped by the need for provision and the pleasure they take therein to pursue their provision and sustenance,

thus being delivered from sloth. This too is one of the wise activities of dominicality.

Were it not for such significant instances of wisdom,

the provision destined for animals would be caused instinctively to hasten toward them to satisfy their needs, without any effort on their part, just as provision and sustenance is caused to hasten toward the tree.

Were there to be an eye capable of witnessing and comprehending the whole surface of the earth at one time, in order to perceive the beauties of the Names of Compassionate and Provider and the witness they bear to Divine unity,

it would see what sweet beauty is contained in the tender and solicitous manifestation of the Compassionate Provider Who sends to the caravans of animals at the end of winter, when their provision is about to be exhausted, extremely delicious, abundant and varied foods and bounties, drawn exclusively from His unseen treasury of mercy, as succour from the unseen and Divine generosity, placed in the hands of plants, the crowns of trees, and the breasts of mothers.

#75

The possessor of that all-seeing eye would realize the following:

The making of a single apple, and the generous giving of it to a man as true sustenance and provision,

can be accomplished only by a Being Who causes the seasons, the nights and the days to rotate,

Who causes the globe to revolve like a cargo ship, and thus brings the fruits of the seasons within reach of those needy guests of the earth who stand waiting for them.

For the stamp of its nature, the seal of wisdom, the imprint of eternal besoughtness, the signet of mercy that is to be found on the surface of the apple,

is to be found also on all apples and other fruits, plants and animals.

Hence the true Master and Maker of the apple is bound to be the Glorious Sovereign, the Beauteous Creator

Meselâ: Çok geniş olan memleket-i Rabbaniyenin her tarafını, hususan melaïke ve ruhanîler ile semavatı ve ervah ile âlem-i gaybı şenlendirdiği gibi;

maddî âlemi dahi, hususan hava ve arzı, her vakit ve her tarafını zîruhun, hususan kuşların ve kuşçukların vücudlarıyla

şenlendirmek ve ruhlandırmak hikmetiyle

ihtiyac-ı rızkî ve rızkın zevki pek kuvvetli bir kamçı olarak hayvanları ve insanları rızık peşinde koşturmakla tahrik ederek

tenbellikten ve ataletten kurtarıp gezdirmesi, şuunat-ı rububiyetin bir hikmetidir.

Eğer bu hikmet gibi mühim hikmetler olmasa idi,

ağaçların erzakını onlara koşturduğu gibi, hayvanların da mukannen olan tayinatlarını onlara zahmetsiz bir surette fitrî hacetlerini koşturacaktı.

İsm-i Rahîm ve Rezzak'ın cemallerini ve vahdaniyete şahadetlerini tam görmek için zemin yüzünü birden ihata edip müşahede edecek bir göz bulunsa,

kiş âhîrinde erzakları bitmek üzere olan hayvanat kafilelerine, imdad-ı gaybî ve ihsan-ı Rahmanî olarak nebatatın ellerine verilen ve ağaçların başlarına konulan ve vâlidelerin sinelerine takılan ve sırf hazine-i gaybiye-i rahmetten gayet leziz ve gayet çok ve gayet mütenevvi taamları ve nimetleri gönderen Rezzak-ı Rahîm'in bu cilve-i şefkatinde ne kadar şirin bir güzellik, ne kadar tatlı bir cemel bulunduğunu görecek

ve ondan bilecek ki;

birtek elmayı yapıp bir adama hakikî bir rızık olarak mün'imane veren,

yalnız öyle bir zât yapar verir ki; mevsimleri, gece ve gündüzleri çevirir

ve küre-i arzı bir sefine-i tüccariye gibi gezdirerek mevsimlerin mahsulâtlarını onunla zemindeki muhtaç misafirlerine getirir.

Çünkü o elmanın yüzünde bulunan sikke-i fitrat ve hâtem-i hikmet ve turra-i samediyet ve mühr-ü rahmet,

bütün elmalarda ve sair meyvelerde ve bütün nebatat ve hayvanatta bulunduğundan

o tek elmanın hakikî mâlikî ve sâniî, elbette ve herhalde

of all the inhabitants of the world, who are the peers, the **congeners** and the brothers of the apple;

of the vast earth that is the garden of the apple; of the tree of the cosmos that is its factory;

of the seasons that are its workshop; and of the spring and summer that are its place of maturing.

In other words, every fruit is a **seal of unity** that makes known the Writer and Maker of the earth, its tree, and of the book of the universe, its garden;

it demonstrates His unity, and shows to the number of fruits, the seal affixed to **the decree of unity**.

Since the Risale-i Nur is a manifestation of the Names of **All-Compassionate** and **All-Wise**,

and numerous flashes and mysteries of the truth of Compassionateness have been expounded and proved in many parts of the Risale-i Nur,

we leave further discussion of the matter to those parts and content ourselves with this brief indication, out of a vast treasury, on account of the unfavourable circumstances from which we are now suffering.

Our traveller now says: "**Praise be to God!** I have seen and heard Thirty-Three Truths bearing witness to the **necessary existence** and **unity** of the **Creator** and **Sovereign** *I was everywhere seeking and enquiring after.*

Each of the truths is bright as the sun and leaves no darkness behind. It is as strong and unshakeable as a mountain.

Each of them, **with its verifications**, bears decisive witness to His existence, and with its comprehensiveness proves His unity **in manifest fashion**.

While proving implicitly all **the pillars of faith**, the totality and consensus of these truths

causes our belief to advance from **imitation** to **realization**, from realization to **knowledge of certainty**,

from knowledge of certainty to **vision of certainty**, and from vision of certainty to **absolute certainty**.

#76

Praise be to God; this is from the bounty of my Sustainer."

Praise be to God Who guided us to this; verily we would not have been guided unless God had guided us. The messengers of God have come to us with the truth. (47)

{47. Qur'an, 7:43.}

o elmanın emsali ve **hemcinsi** ve kardeşleri olan bütün sekene-i arzın

ve onun bahçesi olan koca zeminin ve onun fabrikası olan ağacının

ve onun tezgâhı olan mevsiminin ve onun terbiyegâhı olan bahar ve yazın **Mâlik-i Zülcelal'i** ve **Hâlık-ı Zülcemal'i** olacak, başka olamaz.

Demek herbir meyve öyle bir **müühr-ü vahdettir** ki; onun ağacı olan arzın ve onun bahçesi olan kâinat kitabının kâtibini ve sâni'ini bildirir

ve vahdetini gösterir ve meyveler adedince **vahdaniyet fermanının** mühürlendiğine işaret eder.

Risalet-ün Nur İsm-i **Rahîm** ve İsm-i **Hakîm**'in mazharı olduğundan,

bu rahîmiyet hakikatının çok lem'alarını ve çok sırlarını Risale-ün Nur çok eczalarında beyan ve isbat ettiğinden,

ona havale ile bu pek büyük hazineden halimin müsaadesizliği cihetiyle bu kısa işaretle iktifa edildi.

İşte bizim seyyah diyor ki: **Elhamdülillah** *her yerde aradığım ve her şeyden sorduğum hâlıkımın ve mâlikimin vücub-u vücuduna ve vahdetine* şahadet eden otuzüç hakikatı gördüm ve dinledim.

Herbir hakikat, güneş gibi parlak, karanlık bırakmaz; dağ gibi kuvvetli ve sarsılmaz.

Ve herbiri **tahakkukuyla** vücuduna gayet kat'î şahadet eder ve ihatasıyla vahdetine gayet **zahir** delalet eder.

Ve sair **erkân-ı imaniyeyi** dahi içinde kuvvetli isbat etmekle beraber mecmu' hakikatların icma'ı ve ittifakı,

imanımızı **taklid**den **tahkike** ve tahkikten **ilmelyakîne**

ve ilmelyakînden **aynelyakîne** ve aynelyakînden **hakkalyakîne** iblağ ediyor.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَيْنَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

In extremely brief allusion to the lights of belief derived by our inquisitive traveller from the four sublime truths he witnessed at the Third Stopping-Place, it was said in the Second Chapter of the First Station, concerning the truths of the Third Stopping-Place:

There is no god other than God, the One, the Unique, to Whose Unity in Necessary Existence points the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of opening, through the unfolding of different forms of four hundred thousand species of living beings, perfect and without defect, according to the testimony of biology and botany; the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of mercifulness, all-embracing and regular, without any deficiency, as the eye can see; the witnessing of the sublimity of the truth of administering, that encompasses in orderly fashion all living beings, without error or defect; the witnessing of the sublimity of the comprehensiveness of the truth of compassionateness and sustaining, embracing all consumers of sustenance, at every time of need, without any mistake or forgetfulness; Glory be unto Him, the Provider, the Merciful, the Compassionate, the Solicitous, the Generous; His gifts are universal, and His Generosity is all-embracing; there is no god but He!

Glory be unto You; we have no knowledge save that which You have taught us; indeed, You are All-Knowing, All-Wise. (48)

{48. Qur'an, 2:32.}

İşte bu pürmerak seyyahın, bu üçüncü menzilde müşahede ettiği dört muazzam hakikatlardan aldığı envâr-ı imaniyeye gayet kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın ikinci babında üçüncü menzilin hakikatlarına dair şöyle denilmiştir:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِي
وُجُوبٍ وَجُودِهِ مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ إِحَاطَةٌ حَقِيقَةُ الْفَتَاحِيَّةِ
بِفَتْحِ الصُّورِ لِأَرْبَعِ مِائَةِ أَلْفِ نَوْعٍ مِنْ ذَوِي الْحَيَاةِ
الْمُكَمَّلَةِ بِلَا قُصُورٍ بِشَهَادَةِ فَنِّ النَّبَاتِ وَالْحَيَوَانِ .. وَ
كَذَا مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ إِحَاطَةٌ حَقِيقَةُ الرَّحْمَانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ
الْمُنْتَظَمَةِ بِلَا نُقْصَانٍ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ .. وَ كَذَا
مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ حَقِيقَةُ الْإِدَارَةِ الْمُحِيطَةِ لِجَمِيعِ ذَوِي
الْحَيَاةِ وَالْمُنْتَظَمَةِ بِلَا خَطَأٍ وَلَا نُقْصَانٍ .. وَ كَذَا
مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ إِحَاطَةٌ حَقِيقَةُ الرَّحِيمِيَّةِ وَالْإِعَاشَةِ
الشَّامِلَةِ لِكُلِّ الْمُرْتَزِقِينَ الْمُقَنَّتَةِ فِي كُلِّ وَقْتِ الْحَاجَةِ بِلَا
سَهْوٍ وَلَا نِسْيَانٍ جَلَّ جَلَالُ رَزَاقِهَا الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَنَّانِ الْمَنَّانِ وَ عَمَّ نَوَالُهُ وَ شَمِلَ إِحْسَانُهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ

O our Sustainer! For the sake of 'In the name of God, the Merciful, the Compassionate,' O God, O Merciful One, O Compassionate One! Bestow peace and blessings upon our master Muhammad, his Family and all his Companions, to the number of all the letters in the Risale-i Nur, multiplied by ten times the number of minutes in all of our lives in this world and the hereafter, and then by the number of particles in my body throughout the course of my life. Forgive me, and those who aid me in sincerity in the copying and distribution of the Risale-i Nur, and our fathers, our masters, our shaykhs, our sisters, our brothers, and the sincere students of the Risale-i Nur, particularly those who write and copy this treatise; by Your Mercy, O Most Merciful of the Merciful, Amen.

يَا رَبِّ بِحَقِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا
رَحِيمُ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
أَجْمَعِينَ بَعْدَ جَمِيعِ حُرُوفِ رَسَائِلِ الثُّورِ الْمَضْرُوبِ
تِلْكَ الْحُرُوفِ فِي عَاشِرَاتِ دَقَائِقِ جَمِيعِ عُمْرِنَا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ مَعَ ضَرْبِ مُجْمُوعِهَا فِي ذَرَّاتِ وُجُودِي فِي مُدَّةِ
حَيَاتِي وَاعْفِرْ لِي وَلِمَنْ يُعِينُنِي فِي نَشْرِ رَسَائِلِ الثُّورِ
وَكِتَابَتِهَا بِصَدَاقَةٍ بِكُلِّ صَلَاةٍ مِنْهَا وَلَا بَائِنًا وَلَا لِسَادَاتِنَا
وَشُيُوخِنَا وَلَا خَوَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَلِطَلَبَةِ رِسَالَةِ الثُّورِ
الصَّادِقِينَ وَبِالْخَاصَّةِ لِمَنْ يَكْتُبُ وَيَسْتَنْسِخُ هَذِهِ
الرِّسَالَةَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

The conclusion of our prayer is, 'Praise be to God, the Sustainer of All The Worlds!'

وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

#77

NOTE

Since the other parts of the Risale-i Nur were not available in the place that saw the composition of the foregoing treatise,

which was of necessity written down here, certain important matters of The Words and The Flashes have been mentioned also in The Supreme Sign, in what is an **apparent repetition**.

In order to have the **students** of the Risale-i Nur in this area write a complete Risale-i Nur in miniature, we nonetheless had them write down all the present treatise.

The **revised** copy of this rough **draft** was written by a certain **blessed** person.

Even though he was ignorant of such matters, we saw in the **copy** prepared by him a **subtle** and profound **correspondence** of the letters:

there were six hundred and sixty-six alifs (49) written at the beginning of the lines in his copy.

{ 49. Alif: the first letter of the Arabic alphabet, written as a vertical stroke, and the numerical value of which is one. [Tr.] }

This number **corresponds** fully with the value according to the abjad of the title given to this **treatise** by Imam 'Ali (May God be pleased with him), **Ayat al-Kubra (The Supreme Sign)**, and thus demonstrates the **suitability** of this title for the treatise.

IHTAR

Bu risalenin mahall-i zuhuru olan şu memleket muhitinde Risalet-ün Nur'un sair risaleleri bulunmadığından

ve ihtiyarsız olarak burada te'lif edildiğinden, Âyet-ül Kübra gibi risalelerde, **zahirî bir tekrar** suretinde başka Sözlerin ve Lem'aların bir kısım mühim mes'eleleri zikredilmiş

ve buralardaki **şakird**lere nisbeten herbiri birer küçük Risalet-ün Nur hükmüne geçmek hikmetiyle böyle yazdırılmış.

Bu **müsveddenin** birinci **tebyizi** bir **mübarek** zât tarafından oldu.

O zâtın tevafuktan haberi yokken yazdığı **nüşhada**, kayda lâyük şöyle **latif** ve manidar bir **tevafuk** gördük ki:

O nüshanın satırları başında "Elif"ler altıyüz altmışaltı olarak yazılmıştır.

Bu hal ise, Hazret-i İmam-ı Ali (Radiyallahü Anh) tarafından bu hususî **risaleye** verilen **Âyet-ül Kübra** namının cifrî ve ebcedî makamı olan altıyüz altmışaltı adedine tam tamına **muvaafakatı** ve mutabakatı ile, bu risalenin bu nâma **liyakatını** gösterir.

We also understood this numerical correspondence to be an indication that this treatise is a **flash** derived from the light of the **verses** of the Qur'an for they are six thousand six hundred and sixty-six in number.

Said Nursi

Hem âyât-ı Kur'anîyenin adedi olan altıbin altıyüz altmışaltının dört mertebesinden üç mertebesine tevafuku dahi, bu risalenin, **âyâtın** bir **lem'**ası olduğuna bir işaretir diye telakki ettik.

Said Nursî

#78

On The Purpose Of The Risale-i Nur

Today, I listened to an imaginary exchange of question and answer. Let me set forth for you a summary of it.

Someone said: "The great **mobilization** and complete preparedness of the Risale-i Nur for the sake of belief and the proving of the Divine unity is constantly increasing.

One hundredth part of its contents is enough to silence the most **obstinate** atheist; why then this further feverish mobilization and preparation?"

They answered him: "The Risale-i Nur is not only repairing some **minor** damage or some small house;

it is repairing vast damage and the **all-embracing citadel** which contains Islam, the stones of which are the size of mountains.

And it is not striving to **reform** only a private heart and an individual **conscience**;

it is striving to cure with the medicines of the Qur'an and belief and the Qur'an's miraculousness **the collective heart** and **generally-held ideas**, which have been breached in awesome fashion by **the tools of corruption** prepared and stored up over a thousand years,

and **the general conscience**, which is facing corruption through the destruction of **the foundations**, **currents**, and **marks of Islam** which are the refuge of all and particularly the mass of believers.

"Certainly, for such universal **breaches** and awesome **wounds**, **proofs** and equipment of the **utmost certitude** and the strength of mountains,

and well-proven **medicines** and numberless **drugs** of the effectiveness of a thousand **remedies** are necessary.

Emerging at this time from the **miraculousness** of **the Qur'an of Miraculous Exposition**, the Risale-i Nur performs this function,

and is also the means of advancing and progressing through the infinite degrees of belief."

A long discussion ensued to which I listened, offering infinite thanks. I curtail the matter here.

Said Nursi

Bugünlerde, Manevî Bir Muhaverede Bir Sual Ve Cevabı Dinledim. Size, Bir Hülâsasını Beyan Edeyim:

Biri dedi: Risale-i Nur'un iman ve tevhid için büyük **tahşidatları** ve küllî teşhizatları gittikçe çoğalıyor.

Ve en **muannid** bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derece hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?

Ona cevaben dediler: "Risale-i Nur, yalnız bir **cüz'î** tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor.

Belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir **muhit kal'**ayı tamir ediyor.

Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir **vicdanı** **ıslaha** çalışmıyor,

*belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen **müfsid âletler** ile dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve **efkâr-ı âmmeyi***

*ve umumun ve bahusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan **İslâmî esasların** ve **cereyanların** ve **şairlerin** kırılması ile bozulmağa yüz tutan **vicdan-ı umumîyi**, Kur'an'ın i'caziyla ve geniş yaralarını Kur'anın ve imanın ilâçları ile tedavi etmeğe çalışıyor.*

Elbette böyle küllî ve dehşetli tahribata ve **rahnelere** ve **yaralara**, **hakkalyakîn** derecesinde, dağlar kuvvetinde **hüccetler**, cihazlar

ve bin **tiryak** hâsiyetinde mücerreb **ilâçlar** ve hadsiz **edviyeler** bulunmak gerektir ki;

bu zamanda **Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan**'ın **i'caz-ı** manevîsinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber,

imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır." diye uzun bir mükâleme cereyan etti.

Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum.

Said Nursî